

Kardiovaskuarne
bolesti
i depresija
STR.10

Najbolji
učitelji u
Hrvatskoj
STR. 5

STIM - Centar
izvrsnosti na
Splitskom sveučilištu
STR. 15

god VI.
broj 60.
24. studenoga
A.D. 2014.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Za odgovornu autonomiju

Šimun Anđelinović, rektor

Prvi su dani nove sveučilišne uprave iza nas, inauguralne su svečanosti iza nas, čak su i zajedljivi komentari o tim svečanostima iza nas. A pred nama velike, sve veće obaveze koje proizlaze ne toliko iz krizne svakodnevice koliko iz programa i planova koji su na naš prijedlog prihvaćeni. Od najveće je važnosti pritom naše opredjeljenje za javnost rada koje ne prolazi iz proceduralnog formalizma već iz dubokog uvjerenja da zadatke koje smo pred sebe postavili možemo svladati samo zajedničkim snagama.

Razmjenjivati iskustva i resurse

Prvi je naš korak obići sve sastavnice radi upoznavanja njihovih problema i prijedloga rješenja, njihova viđenja sveučilišnih prioriteta te dogovora o zajedničkim akcijama u rasponu od onih dnevnih, najkonkretnijih, do rada na strategiji razvoja našeg sveučilišta i našoj znanstvenoj strategiji. Nastojimo da preko dekanskog kolegija i tematskih prodekanskih okupljanja usuglasimo zajedničke prioritete i način rješavanja otvorenih pitanja kako nam se energija ne bi rasipala na nespornizume. Istoj vrsti truda pripadaju i pripreme za prilagođavanje Statuta novim zadaćama Sveučilišta. Istovremeno intenzivno komuniciramo s drugim sveučilištima - i pojedinačno i preko Rektorskog zbora - s osnovnom porukom da treba razmjenjivati ne samo iskustva, nego i resurse na nacionalnom planu, jer ni jedno sveučilište, pa ni ono najveće, ne može samo. Naravno da se kao mediteransko Sveučilište ne namjeravamo zatvarati ni u nacionalne ni u regionalne, pa ni samo u europske granice.

Priprema za lidersko pozicioniranje

U tom kontekstu pozdravljamo priznanja što ih je naše sveučilište dobilo izborom Znanstvenog centra izvrsnosti STIM voditeljice Vlaste Bonačić-Koutecký, institucionalnim i suradničkim sudjelovanjem našeg Ekonomskog i Filozofskog fakulteta u daljnja dva ZCI-a, te činjenicom da su u konkurenciji bila još dva projekta naših znanstvenika - Frane Barbira i Janoša Terzića. Od ne manjeg značenja su dva centra kompetencija koji bi u nacionalnoj mreži trebali pripasti nama - *CEKOM za pametnu proizvodnju* i *CEKOM za kulturne industrije*. No svi ti razvojni oslonci ovisit će od ukupne snage našega Sveučilišta da se plodno poveže sa lokalnom i županijskom zajednicom s jedne, i međunarodnom akademskom zajednicom s druge strane. Na temelju već potpisanih sporazuma i načelno dogovorenih akcija - poput sporazuma sa Županijom i sveučilištem Penn State - pripremamo vrlo konkretne korake za lidersko pozicioniranje Sveučilišta u razvojnog zamahu lokalne sredine, gospodarstva i kulture.

Transparentnije s vlastitim sredstvima

Sveučilište, njegove sastavnice, djelatnici, studenti i najbolje naše akademske ambicije već tradicionalno su ukliještene između prijetih odluka vlasti, nerijetko rukovodenih kratkoročnim ciljevima s jedne, i vladajuće akademske ideologije - *ideologije imobilizma* - s druge strane. Dani danas nije drugačije vidljivo je iz novog, potencijalno opasnog spora koji je u povodu državnog proračuna za 2015. nastao između Vlade i akademske zajednice zbog smanjenih izdvajanja za visoko obrazovanje i mogućnosti da se i ta smanjena sredstva alociraju (ili ipak samo evidentiraju?) u državnu riznicu. Nadaćmo se će akademska zajednica znati obraniti svoja autonomna prava, i to argumentima vlastite odgovornosti. A nadaćmo se i da ćemo i mi na sveučilištima shvatiti kako i raspolaganje našim vlastitim sredstvima treba postati mnogo transparentnije, u skladu s najboljom praksom Europske unije. Poduzet ćemo što god budemo mogli da Sveučilište u Splitu u oba ova pravca dađe svoj puni doprinos. Jer osnovno je da dragocjeno vrijeme opet ne izgubimo u neplodnim sukobima kao što se to proteklih godina već uobičajilo.

Studenti i budućnost

Zaključno želim istaknuti samo dvije stvari. Prvo, sve naše akcije rukovodene su željom dogovorne i dobrovoljne funkcionalne integracije sveučilišnih resursa, uz puno očuvanje autonomije sastavnica. Drugo, paralelno sa svim navedenim, sa studentima radimo kao s ključnim dionikom akademske zajednice, takoreći našom najvažnijom 'sastavnicom'. Od studenata očekujemo ne samo nove ideje i pomoć u njihovu ostvarenju već i stvaranje atmosfere poleta i odgovornosti za budućnost bez čega se ni uz najbolje namjere i teški rad nećemo maknuti s mjesta.

Hrvatska dobila 7 znanstvenih centara izvrsnosti

STR. 12 -13

Fuzija: FESB-ovci u Split dovode inženjere energije budućnosti

STR.11

UNISPORT škola višestranog sportskog razvoja i identifikacije talenata

STR. 24

Četiri rektora – za razvoj akademskog poduzetništva

STR. 16-17

Obrazovanje i tržište rada: Sveučilišta moraju početi funkcionirati po principu konkurentnosti

STR. 18-19

sveučilišni život

Dr. sc. Dušanka Martinović Kaliterna izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice (prvi izbor) u znanstvenom području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti.

Uključenost studenata s invaliditetom u obrazovni proces

Hrvatski savez gluhoslije-pih osoba "Dodir" organizirao je okrugli stol u povodu predstavljanja rezultata projekta "Multidimenzionalna analiza socijalne uključenosti djece s teškoćama i studenata s invaliditetom u obrazovnom procesu" 7. studenoga u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu. Svrha održavanja okruglog stola bio je prikaz rezultata koji su nastali tijekom provedbe kvantitativnog i kvalitativnog istraživanja, a koji bi mogli poslužiti kao smjernice za razvoj budućih inkluzivnih standarda u srednjoškolskom obrazovanju i modela potpore studentima s invaliditetom. Osim toga, postojeći

rezultati mogu pridonijeti i evaluaciji postojećih mjera podrške. Cilj projekta bio je steći bolji uvid u socijalnu uključenost djece s teškoćama u srednjoškolskom obrazovanju i studenata s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, i to analizom zadovoljstva sustavima potpore, procjenom očekivanja te ocjenom postojećeg stanja.

Nadalje, ispitana je i informiranost ostalih sudionika edukacijske integracije (vršnjaka učenika s teškoćama i studenata s invaliditetom, roditelja, donositelja odluka, članova udruga) o sustavima potpore za učenike s teškoćama i studente s invaliditetom.

F.B.

Poziv na natječaj za izložbu 'Anomalije grada'

Uprava Kluba studenata povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu: Iva Jurlina, Doris Cvetko, Irena Curić, Martina Petrović i Anja Ivić

Klub studenata povijesti umjetnosti objavljuje natječaj za sve zainteresirane studente Akademije likovne umjetnosti, Arhitektonskog fakulteta, Krajobrazne arhitekture pri Agronomskom fakultetu, Akademije dramskih umjetnosti i ostalih kreativno usmjerenih fakulteta i učilišta. Kroz srž zadane teme izložbe, grada Zagreba, cilj je predočiti mnogo

različitih i individualnih viđenja grada u kojem živimo i djelujemo. Tema grada Zagreba je zahvalna, jer se studenti s njom susreću tijekom svog rada na Akademijama i fakultetima.

Koncept i tema izložbe predstavili bi lepezu diferenciranih radova svih umjetničkih medija iz ateliera studenata raznih podneblja objedinjenih boravkom i radom na području grada

Zagreba. Viđenje Zagreba kao kolijevke u kojoj smo rođeni, ili pak stranog grada u kojem smo se naknadno nastanili, sve su to čimbenici koji tvore umjetnikovu osobnu vizuru grada...

Tema nastoji uključiti i strane studente (bilo u sklopu Erasmus projekta, stručne prakse ili one koji su došli ovdje studirati u potrazi za boljim obrazovnim sustavom) kao persone

koji se suočavaju s gradom Zagrebom iz nama nepoznate perspektive.

Ne želimo ograničiti kreativnost sudionika i projekte svesti na pojam revitalizacije, već vas tražimo da pomaknete granice postojećega grada dodavanjem točno onoga što mislite da mu nedostaje u ovom trenutku. Također, ne bojte se doze ili razine fikcije u svom radu budući da ovim natječajem i izložbom imate priliku do kraja iskoristiti svoju maštu vezanu za auru naše urbane sredine i dati ideje za stvaranje nekog novog Zagreba u raznim medijima.

Cilj nam je kroz univerzalnu aktivnost promišljanja grada Zagreba u jednoj izložbi strukturirano prikazati presjek aktualne studentske kreativne scene.

Prijava treba sadržavati ime, prezime, podatke o studiju i godini studija, fotografije radova i kratki opis istoga rada. Rok za slanje radova je 15. siječnja 2014. godine, a mail za slanje je kspuff@gmail.com, na koji se možete obratiti s eventualnim pitanjima.

ANJA IVIĆ

SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE, OBJAVLJUJE

NATJEČAJ

Za izbor:

1. jednog stručnog suradnika za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje matematika, na određeno vrijeme;
2. jednog stručnog suradnika za rad na projektu "SAPPHIRE" na određeno vrijeme;

Uvjet:

- diplomirani inženjer ili magistar inženjer strojarstva, industrijskog inženjerstva ili inženjerske fizike;

Posebni uvjeti:

- aktivno znanje engleskog jezika (znanje njemačkog ili francuskog plus)

- poželjno je da se u dosadašnjem radu, tijekom studija ili u diplomskom radu upoznao s problematikom gorivnih članaka

- probni rad 6 mjeseci

Pristupnici pod točkom 1. do 2. moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123./03., 105./04., 174./04., 46./07., 45./09., 63./11. i 94./13.).

Natječaj traje 30 dana od dana objave.

3. jednog stručnog savjetnika (određene struke ili za određene poslove) - radno mjesto I vrste - na određeno vrijeme.

Uvjeti:

- mag. ing. ili dipl. ing. elektrotehničkog ili računalnog smjera

- minimalno 6 mjeseci iskustva u radu na Microsoft SharePoint platformi i to u razvoju SharePoint aplikacija za upravljanje dokumentima

- poznavanje Microsoft alata InfoPath Designer i Sharepoint Designer

Natječaj traje 8 dana od dana objave.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2.

Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 116/03.

Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32., 21000 Split.

Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Izložba Fulvija Jurčića i Mihovila Dorotića

Zadnja ovogodišnja izložba iz ciklusa „Svatko na svojoj strani“ umjetnika Fulvija Jurčića (Pula) i Mihovila Dorotića (Zagreb), u utorak 18. studenoga, održana je prošli tjedan u Galeriji Sveučilišne knjižnice u Splitu. Fulvio Jurčić rođen je 1952. godine u Puli.

Diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1978. godine, u klasi prof. Vasilija Jordana. Od 1979. godine radi kao profesor na Školi za primijenjenu umjetnost i dizajn u Puli, gdje i živi.

Radovi mu se nalaze u mnogim privatnim zbirkama, kao i fundusima muzeja te raznih

drugih institucija, općina i gradova.

Za slikarstvo i grafiku nagrađivan je više puta. Samostalno izlagao u Puli, Zagrebu, Rijeci, Čakovcu, Ljubljani, Kopru, Langenfeldu, Kolnu, Aachenu, Trstu, Pordenoneu. Mihovil Dorotić rođen je 1980. godine. Diplomirao je slikarstvo 2001. godine na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi prof. Kokota, a klarinet na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Pravdića. Od 1996. godine sudionik je mnogih skupnih izložbi i šest samostalnih izložbi. Član je HDLU-a i ULUS-a.

F.B.

'Mala škola Photoshopa' i 'Fitness računala'

Studentska udruga Virtualni svijet organizirala je tijekom studenoga u Sveučilišnoj knjižnici Sveučilišta u Splitu ciklus besplatnih predavanja i radionica „Mala škola Photoshopa“ i „Fitness računala“.

U okviru predavanja, polaznici su se mogli upoznati s korištenjem Photoshopa, alatima za optimizaciju i čišćenje Windowsa, čuvanje i spašavanje podataka/diska/sustava, dijagnostikom i rješavanjem problema, reinstalacijom Windowsa i važnih programa, kao i osnovama i naprednim funkcijama MS Worda, Excela i PowerPointa.

ERC Consolidator Grant

Na mrežnim stranicama Europske komisije objavljen je natječaj Europskog istraživačkog vijeća za dodjelu potpora - ERC Consolidator Grant. ERC (Europsko istraživačko vijeće) stipendije za polaznike namijenjene su podršci istraživačima koji pokreću vlastiti nezavisni istraživački tim ili program ili su dio takvog programa. Natječaj je otvoren za istraživače bez obzira na državljanstvo. Mogu se prijaviti istraživači koji namjeravaju provesti svoju istraživačku djelatnost u bilo kojoj državi članici EU-a ili pridruženoj zemlji. Poziv na ovaj natječaj se odnosi na sljedeće istraživačke domene: Fizičke znanosti i inženjerstvo, Life Sciences, te društvene i humanističke znanosti. Poziv se može pronaći na sljedećem linku: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/calls/erc-2015-cog.html>

impressum ♦ universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ **urednički kolegij ♦** Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ **fotografije ♦** cropic ♦ **art direktor ♦** Žarko Tičinović ♦ **glavni urednik** Duško Čizmić Marović ♦ **izdavač ♦** Sveučilište u Splitu ♦ **za izdavača ♦** prof. dr. sc. Ivan Pavić, rektor ♦ **adresa redakcije ♦** Livanjska 5/IV. ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

Predsjednik Vlade na Danu Sveučilišta

Proslavi Dana Sveučilišta U Zagrebu, održanoj 3. studenog, po prvi je put nazočio jedan hrvatski Premijer. Donosimo pozdravnu riječ predsjednika Rektorskog zbora Pere Lučina, dio premijerova govora, te upozorenje zagrebačkog rektora Damira Borasa o poteškoćama u stvaranju sada najpotrebnijih tehničkih kadrova.

Globalizirani svijet pametnih specijalizacija

“Drage kolegice i kolege, u prijelomnom smo razdoblju, kad naša država umjesto ovog potrošenog mora stvoriti novi razvojni model utemeljen na znanju, inovacijama, uvažavanju ukupne pameti Republike Hrvatske radi kvalitetnijeg života svih hrvatskih građana u globaliziranom svijetu pametnih specijalizacija. Mislim da je i na hrvatskim sveučilištima odgovornost da potegnu vlak razvoja. Drage kolegice i kolege iz Zagreba, želim da u tome predvodite jer se najveća snaga i potencijal nalaze upravo ovdje. Veselim se našoj suradnji”

PREDSEDNIK REKTORSKOG ZBORA PROF. DR. PERO LUČIN

‘Država vam neće previše smetati’

Sveučilište je javna ustanova, njegov osnivač je Republika Hrvatska, ali je ono u velikoj mjeri i autonomno i to tako treba biti. Sveučilište mora voditi razvoj, znanje je od početka vijeka i svijeta bilo pokretač razvoja. Onaj tko je bio brži u starom vijeku bio je uspješniji, onaj tko je bio bolji kao inženjer, konstruktor, kao znatiželjna kultura u vrijeme početka osvajanja novog svijeta, taj je bio uspješniji. Kina je, recimo, tu kasnila sto godina, bila je ponižavana i gažena od zapadnog svijeta, a danas se vraća na velika vrata.

Tehničke i prirodno-matematičke struke

Gdje smo mi u toj priči? Ono što vidim kao hrvatski političar, kao pravnik odnosno osoba koja ipak ima ograničeno shvaćanje modernih tehnologija, namajako nedostaje visokokvalificiranih ljudi tehničke i prirodne struke – matematičara i inih. To je očito i tu nije potrebna dublja analiza. To je nešto što se ne uspijeva postići u višim razredima srednje škole, to se treba poticati od malih nogu. Usudujem se to deklarirati kao politički cilj, kao važnu stvar za Hrvatsku.

Direktne instrumente da to napravimo, mi kao politika nemamo. Tu je potrebna vaša suradnja, prosvjetiteljski duh i razumijevanje da je danas, u vrijeme cloud computinga, to nešto što čini razliku između uspjeha i neuspjeha, razliku između stagnacije i razvoja.

Stagniramo 40 godina

Hrvatska, neka mi to bude dopušteno reći, u zadnjih 40-ak godina stagnira u razredu srednje razvijenih država. Nerazvijeni već dugo nismo, ali nismo ni razvijeni koliko bismo mogli i zaslužujemo biti. Hrvatska je pomorska zemlja tisućljetne

mediteranske kulture i ta tradicija i to more nam jamči otvorenost i potencijal. Država tu mora pomoći na način da previše ne smeta, ali isto tako da kaže stvari za koje vjerujemo da treba mijenjati. Nama na godišnjoj razini treba nekoliko stotina inženjera tehničkog profila, računarstva, matematičara. Oni koji to shvate na vrijeme, imat će koristi od ovog vremena, oni koji ne shvate, zaostat će.

Važnost Sveučilišta u Mostaru

Od rente koju nam je Bog dao, a to su more i priroda, u ovom trenutku možemo pristojno živjeti, ali dugoročno ne mo-

žemo ući u viši razred. Isto tako, trebamo pomagati naše kolege i prijatelje iz BiH sa Sveučilišta u Mostaru, za koje naša država koja je financirala sve i svašta, nikada nije jasno rekla da je i to sveučilište, bez obzira što se nalazi u drugoj državi koju poštujemo, vrlo važno za znanstveno i duhovno zajedništvo hrvatskog naroda. Znanje je jače od oružja i to tko nije shvatio bit će ponavljač. Uvjeren u to da nismo ponavljači nego nacija vrlo dobrog uspjeha, ja Vam želim sve najbolje. Država vam neće previše smetati, ali zadržavam pravo i obvezu da vam kažem ovakve stvari.

PREMIJER ZORAN MILANOVIĆ

Manjak kadrova tehničke struke

“Premijer me potaknuo da izvan protokola odgovorim na njegovo važno pitanje o manjku kadrova tehničkih struka. Slažem se da je potrebno upisivanje većeg broja tih studenata jer se oni s lakoćom zapošljavaju i pridonose zajednici. Međutim, imamo problem jer ne možemo naći dovoljan broj kandidata koji su sposobni upisati i završiti te fakultete. Prisiljeni smo smanjivati kvote zbog toga što kandidati pri dnu lista nisu dovoljno sposobni. Trebamo kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje osigurati dovoljan broj kandidata za te fakultete – to je jedino rješenje.”

REKTOR DAMIR BORAS

Jedna splitska hrabrost i jedna hrvatska formula za neuspjeh

U senatskoj raspravi o upisnim kvotama posebnu su pažnju izazvala dva „slučaja“. Prvi je neočekivana, ali razumna odluka Ekonomskog fakulteta da u narednoj godini ne upiše izvanredne studente, a drugi je očekivana, ali nerazumna namjera da se naredne godine onemogući upis brućoša na Odjelu za studij mora. Razloge neočekivano hrabre i razumne odluke donosimo u odgovoru dekana Željka Garače. Kako pravog odgovora na nerazumnu namjeru ne može biti, od pročelnice Svjetlane Krstulović Šifner izjavu nismo ni tražili, pa slijedi samo moj opis „slučaja“ u najgrubljim potezima.

Stručno povjerenstvo, vrhunskog znanstvenog ranga, programe Odjela ocijenilo je sa 4.43,

Na 2. sjednici Senat je usvojio plan upisa studenata u akademsku 2015./2016. godinu po kojem će na Sveučilištu u Splitu biti ponuđeno ukupno 4383 slobodna mjesta

najboljom ocjenom na cijelom Sveučilištu u Splitu. Agencija za znanost i visoko obrazovanje nakon godinu dana ministru preporuča uskratu dopusnice: da Odjel nema dovoljno vlastita kadra i da nije u Upisniku. A u Upisniku nije jer nije pravna osoba, nego ‘samo’ Odjel, a do kadra ne može ni kad ga vlastitim radom odgoji, čak ni kad raspolaže slobodnim koeficijentom... Agencija se, usput, drznula zaključiti da iz toga slijedi nedovoljna kvaliteta rada... Stvarno, kako Odjel bez

dovoljno kadra radi izvršno? Jer važan dio nastave izvode izvršni znanstvenici IZOR-a, za što i oni i IZOR imaju bodove od Agencije, pa su zaslužni za uspjeh Odjela, a ne krivi za nered u državi. Nakon žalbe Odjela, Agencija prepíše svoj tekst iz prošloga dopisa uključujući i ono o ‘nedovoljnoj kvaliteti’. Nakon truda cijele prošle uprave na čelu s rektorom Pavićem, Ministarstvo produži rok za ispunjavanje uvjeta uz istodobnu zabranu upisa... Dakle, ovdje imamo sve što treba raditi da se

ne uradi ništa, takoreći gotovu hrvatsku formulu za neuspjeh: i Sveučilište koje se samo profilira specifično i organizira funkcionalno, ali ne može umrežiti vlastite sastavnice, i Institut koji svoje znanje prenosi mladima ali to ne želi formalizirati, i Odjel koji znanstveno-pedagoški rad obavlja izvršno misleći da je sve ostalo tuda briga pa ‘prijetnje’ Agencije ne koristi kao pritisak na upravu, susjede i javnost. No što je možda ipak važnije, imamo i državnu Agenciju koje se ništa od toga ne tiče osim da prepíše propis i prst u uvo, da ne spominjemo Ministarstvo koje zbog većih problema ne može na kraj ni s Agencijom ni s Odjelom. Nastavak slijedi.

DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Universitas: Zašto je Fakultetsko vijeće Ekonomskog fakulteta donijelo odluku da 2015./2016. na prediplomske i stručne studije ne upisuje izvanredne studente?

Dekan Garača: Prije nešto više od tri godine naš je Fakultet u postupku reakreditacije dobio najbolje ocjene od svih hrvatskih ekonomskih fakulteta. Jedan od važnih kriterija pritom je bila i uspješnost studiranja. Analize su pokazale vrlo slabu uspješnost izvanrednih studenata. U tom je cilju trebalo nešto napraviti pa smo donijeli odluku koja će nam smanjiti vlastite prihode i izazvati određene probleme u financiranju djelatnosti Fakulteta, ali smo uvjereni da podizanjem kvalitete i mjerama racionalizacije poslovanja možemo zadržati postojeći standard studiranja. Ja se mogu nadati da ću ostvariti jedan od glavnih ciljeva što sam ga u dekanskom programu postavio – da svom nasljedniku ostavim najbolji ekonomski fakultet u Hrvatskoj.

Pred Sveučilišnom knjižnicom zasvijetlili lampioni u sjećanje na žrtve Vukovara

Pred Sveučilišnom knjižnicom 18. studenoga je zasvijetlio natpis Split Vukovar s motivom “vukovarske golubice”. Naime, u sklopu akcije „Splitsko sveučilište Gradu heroju“ brojni splitski studenti, profesori, djelatnici, dekani sastavnica te Uprava Sveučilišta paljenjem svijeća odali su počast žrtvama Vukovara. Kratki komemorativni program predvodio je don Ante Mateljan, dekan Katoličko bogoslovnog fakulteta. Na kraju su akcije rektor prof. dr. sc. Šimun Anđelinović prorektorima te dekani i ravnatelji sastavnica Sveučilišta u zrak pustili 20 letećih lampiona u znak sjećanja za žrtve grada heroja.

F.B

sveučilišni život

Novi studentski pravobranitelj

Na sjednici Studentskog zbora za studentskog pravobranitelja Sveučilišta u Splitu izabran je **Pasko Tomaš** s Pravnog fakulteta. Studentski pravobranitelj je student koji brine o razvoju i provedbi studentskih prava i studentskog standarda te ukazuje na trenutne i moguće probleme. Ako studenti nisu upoznati sa svojim pravima ili smatraju da je došlo do njihove povrede, obratite se studentskom pravobranitelju na svojoj sastavnici ili studentskom pravobranitelju Sveučilišta na mail paskotomas.du@gmail.com.

FILOZOFSKI FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

Za zasnivanje radnog odnosa na radnom mjestu I. vrste

Stručni suradnik za poslove samofinancirajućih programa, na određeno vrijeme od jedne godine – 1 izvršitelj. UVJETI:

Osim ispunjavanja općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa pristupnici na natječaj za radno mjesto moraju ispunjavati sljedeće formalne uvjete:

– završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani pred-diplomski i diplomski sveučilišni studij ili sveučilišni do-diplomski četverogodišnji studij, u području društvenih ili humanističkih znanosti,

– dvije godine radnog iskustva,

– aktivno znanje dva strana jezika od kojih je jedan engleski jezik,

– napredno znanje rada na računalu (Microsoft Office/Word, Excel, PowerPoint, Access).

Obvezni probni rad: 3 mjeseca.

Na natječaj, pod ravnopravnim uvjetima, imaju pravo sudjelovati osobe oba spola. Pristupnikom u natječajnom postupku smatra se osoba koja je podnijela urednu i pravovremenu prijavu na natječaj, zajedno sa svim prilogima, koja u potpunosti ispunjava formalne uvjete iz natječaja. Za pristupnike koji ispunjavaju uvjete, provest će se provjera znanja i sposobnosti bitnih za obavljanje poslova radnog mjesta, putem testiranja ili intervjua. Pristupnik koji ostvaruje prednost pri zapošljavanju, temeljem posebnih propisa, dužan je u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo, uz prijavu na natječaj priložiti sve dokaze koje posebni propisi propisuju za ostvarivanje prava na prednost pri zapošljavanju, te ostvaruje prednost pri zapošljavanju po predmetnom natječaju, u odnosu na ostale pristupnike, samo pod jednakim uvjetima utvrđenima ovim natječajem za izbor pristupnika.

Pristupnici su obvezni uz prijavu na natječaj dostaviti: životopis, potvrdu o stečenoj stručnoj spremi, domovnicu i potvrdu o radnom iskustvu.

Nepotpune, neuredne, te nepravovremene prijave neće se razmatrati, niti će podnositelji takvih prijava naknadno biti pozvani na dopunu prijave. Prijave na natječaj, zajedno s dokazima o ispunjavanju formalnih uvjeta natječaja, dostavljaju se na adresu: Filozofski fakultet u Splitu, Split, Sinjska 2, a najkasnije u roku od 8 dana od dana objave natječaja.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni pismenim putem.

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU

objavljuje

NATJEČAJ (M/Ž)

Za izbor u naslovna zvanja:

– Izvanredni profesor/ica u području umjetnosti, polje likovne umjetnosti, grana konzervacija-restauracija (naslovno zvanje),

– Docent u području humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija, predmeti Uvod u arhitektonsku konzervaciju-materijali i tehnike 1 i 2 (naslovno zvanje),

– Predavač u području umjetnosti, polje likovne umjetnosti, grana konzervacija-restauracija, predmeti Uvod u specijalistička usmjerenja arheološka baština 1 – IV, Konzervacija-restauracija arheološke baštine 1 – IV i Izrada specijalističkog diplomskog rada (naslovno zvanje).

Pristupnici na natječaj moraju ispunjavati uvjete Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Prijava na natječaj mora sadržavati životopis, preslik dokaza o državljanstvu, diplomu o stečenoj stručnoj spremi i izvješće o umjetničkoj odnosno znanstvenoj i nastavnoj aktivnosti. Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od objave natječaja na adresu: Umjetnička akademija u Splitu, Zagrebačka 3, 21000 Split.

Novo vodstvo i projekti Udruge splitskih studenata u Zagrebu

Piše:

IVAN PERKOV

Udruga studenata Grada Splita u Zagrebu je prije nekoliko dana izabrala novo vodstvo. Za novu predsjednicu udruge izabrana je **Nensi Babić**, studentica matematike na zagrebačkom PMF-u, a novi potpredsjednik je **Duje Limić**, student FER-a. U Upravni odbor udruge imenovani su: **Ivan Zvonimir Naranča** (tajnik udruge), **Mari-no Lončar**, **Dalibor Jukić**, **Tihana Britvić**, **Mate Andrijašević**, **Davor Lazaneo**, **Dubravka Glavina**, **Ivan Perkov**, **Mate Čagalj**, **Tina Zorić** i **Mati-ja Barbir**. Udruga studenata Grada Splita u Zagrebu djeluje već više od četiri godine, a njezini članovi organiziraju razne projekte kojima donose dobar glas Splita po ulicama metropole. U siječnju 2013. splitskim studentima ustupljen je prostor Grada Zagreba u Ilici 54. Pedesetak kvadrata neuređenog prostora uz pomoć raznih donacija i volonterski rad studenata pretvorilo se u fini kutak u koji studenti mogu doći učiti, organizirati radionice, ali i popiti kavu i zabavljati se. U prostoru se organiziraju tzv. pub-kvizovi, turniri u trešeti i briškuli, organizirano se gledaju utakmice, a održano je i nekoliko likovnih izložbi

Upravni odbor udruge

splitskih umjetnika. Klub se simbolično zove „**Malo mi-sto**“. Do sada smo organizirali razna studentska putovanja i hodočašća. Dva puta organizirali smo i darivanje krvi naših članova, a aktivno smo pomagali i u skupljanju pomoći za potopljeni Slavoniju. Jedan od naših glavnih projekata je **Festival studentskih**

klapa koji smo već dva puta organizirali u Kinu Forum u Studentskom domu „Stjepan Radić“. Nekoliko puta smo organizirali i Splitske noći u zagrebačkim klubovima, a radili smo i velike gradelade na Jarunu. Od ostalih zabavnih projekata jednom tjedno organiziramo studentski kviz i turnir u trešeti. Udruga stu-

denata grada Splita 12. prosinca organizira veliku božićnu zabavu, a nekoliko dana kasnije i Veliko studentsko darivanje krvi. Organizirat ćemo i dalje Festival studentskih klapa, a u ožujku slavimo 5. rođendan pa ćemo i to posebno obilježiti, najavila je nova predsjednica Nensi Babić.

Stručni skup – okrugli stol i 2. bal kineziologa

Alumni udruga KIF Split & Kineziološki fakultet u Splitu 28. studenoga u Splitu organiziraju Stručno okupljanje i okrugli stol s ciljem upoznavanja sudionika sa Strategijom i budućim aktivnostima Alumni udruge KIF Split i Kineziološkog fakulteta u Splitu. Kroz nekoliko kratkih izlaganja sudionici će se upoznati s vizijom i misijom Organizatora skupa koja između ostalog predviđa i uključivanje što većeg broja zainteresiranih kineziologa i institucija iz područja znanosti, odgoja, obrazovanja i sporta u buduće aktivnosti i programe Alumni udruge i Kineziološkog fakulteta u Splitu.

Prezentari na stručnom skupu će biti: prof. dr. sc. Durdica Miletić – dekanica KIFST-a, dr. sc. Mirjana Milić – predsjednica Alumni KIFST-a, prof. dr. sc. Jelena Pausić – prodekanica za nastavu i studente KIFST-a, prof. dr. sc. Zoran Grgantov – prodekan za znanost KIFST-a, doc. dr. sc. Dražen Čular – prodekan za poslovnu politiku i financije KIFST-a, prof. dr. sc.

Siniša Jasnić, predsjednik Regionalne univerzitetske lige. Sudjelovanje su najavili brojni eminentni stručnjaci iz područja kineziologije i sporta.

Kotizacija iznosi 200 kn i uključuje: sudjelovanje na stručnom skupu, promotivne materijale, svečanu večeru i sudjelovanje na balu kineziologa. Uplate u iznosu od 200 kn po sudioniku mogu se izvršiti na žiro-račun Udruge Alumni KIF Split, IBAN: HR5823300031153030093, s naznakom - kotizacija za stručni skup, kao i u gotovini uz 10% popusta (180,00 kn) predsjednici Alumni KIF-a Split. Molimo sudionike kojima kotizaciju plaćaju pravne osobe da pravodobno dostave potvrdu uplate i potrebite podatke (naziv pravne osobe, adresu i OIB) kako bi im se mogao izdati pravaovlašten račun. Broj sudionika je ograničen, pa organizatori, zbog velikog interesa, mole da se dolazak što prije potvrdi na broj mobitela: 0989897780 ili e-mail: alumni@kifst.hr.

MIRJANA MILIĆ

PROGRAM RADA

časovnik	uvod	predavanja
17.00 – 18.00	Uvodna riječ – predsjednik Regionalne univerzitetske lige Siniša Jasnić	Prof. dr. sc. Jelena Pausić, Prodekanica za nastavu i studente KIFST-a
18.00 – 18.15	Dr. sc. Mirjana Milić – Predsjednica Alumni KIFST-a	Prof. dr. sc. Dražen Čular, Prodekan za poslovnu politiku i financije KIFST-a
18.15 – 18.30	Prof. dr. sc. Durdica Miletić – Dekanica KIFST-a	Prof. dr. sc. Zoran Grgantov, Prodekan za znanost KIFST-a
18.30 – 18.45	Predstavljanje mogućnosti i iskustava Kineziološkog fakulteta u Splitu u sudjelovanju na kongresnom natjecanju kineziološkog fakulteta u Splitu, izvrsne zaključke za nastavu i studente	Prof. dr. sc. Siniša Jasnić, Predsjednik RUL
18.45 – 18.55	Predstavljanje Regionalne Univerzitetske lige	Prof. dr. sc. Dražen Čular, Prodekan za poslovnu politiku i financije KIFST-a
18.55 – 19.10	Multifunkcionalna dvorana u Sveučilišnoj knjižnici (sjeverni toranj, 2. kat), Rudera Boškovića 31. Radionice se održavaju u trajanju od dva dana u grupama od 20 ili 10 polaznika, ovisno o radionici.	Prof. dr. sc. Siniša Jasnić, Predsjednik RUL
19.10 – 19.25	Radionice: kineziologija i sport	Prof. dr. sc. Dražen Čular, Prodekan za poslovnu politiku i financije KIFST-a
19.25 – 19.40	Radionice: kineziologija i sport	Prof. dr. sc. Siniša Jasnić, Predsjednik RUL
19.40 – 19.55	Radionice: kineziologija i sport	Prof. dr. sc. Dražen Čular, Prodekan za poslovnu politiku i financije KIFST-a
19.55 – 20.00	Radionice: kineziologija i sport	Prof. dr. sc. Siniša Jasnić, Predsjednik RUL
20.00 –	Radionice: kineziologija i sport	Prof. dr. sc. Dražen Čular, Prodekan za poslovnu politiku i financije KIFST-a

MODOC: Pilot-radionice za doktorande

MODOC

vještina doktoranada koji je izrađen u prethodnim projektnim aktivnostima. Zainteresirani za sudjelovanje do 25. studenoga 2014. moraju popuniti on-line prijavu za sudjelovanje s popisom termina radionica. Mjesto održavanja je multifunkcionalna dvorana u Sveučilišnoj knjižnici (sjeverni toranj, 2. kat), Rudera Boškovića 31. Radionice se održavaju u trajanju od dva dana u grupama od 20 ili 10 polaznika, ovisno o radionici.

Projekt provodi Sveučilište u Zagrebu u partnerstvu sa svim hrvatskim sveučilištima. Ovim projektom žele

se stvoriti preduvjeti za unaprjeđenje profesionalnih i osobnih kompetencija doktoranada u skladu s novim zahtjevima tržišta rada te u skladu sa standardima HKO-a, a u cilju uspješnog razvoja karijere mladih doktora znanosti izvan akademske zajednice.

Sve dodatne informacije na e-mail: doktorski.studiji@unizg.hr ili na broj telefona (01) 4698-171.

(UNIV.)

Najbolji učitelji u Republici Hrvatskoj

‘Nagrade Ivan Filipović’ zaslužnim je učiteljima i profesorima u ime MZOS-a uručio pomoćnik ministra Staša Skenžić, a u ime saborskog Odbora za dodjelu ‘Nagrade Ivan Filipović’ predsjednik Odbora prof. dr. Valter Boljunčić. Prof. dr. Dragutin Rosandić obrazložio je nagradu ‘počasnicom pedagogu-učitelju’, rekavši da je učitelj onaj koji se ‘čudi čuđenjem svojih učenika, a nadahnjuje djelima drugih’

PRIREDIO:

VJEKO PERIŠIĆ

Odbor za dodjelu „Nagrade Ivan Filipović“, u sastavu: predsjednik Odbora prof. dr. sc. Valter Boljunčić, članovi: mr. sc. Edita Stlin, dr. sc. Petar Bezinović, Marijan Šimeg, dipl. politolog, prof. dr. sc. Josip Milat, prof. dr. sc. Dragutin Rosandić, mr. sc. Vera Šutalo i Zoran Ferić, prof., donio je rješenja 2014. Odluku o dodjeli „Nagrade Ivan Filipović“ za 2013. godinu:

I. Za životno djelo nagrađuju se:

U području osnovnog školstva **Vinko Bajrović**, prof., u mirovini, Split

U području visokog školstva prof. dr. sc. **Vlatko Previšić**,

Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu

II. Godišnjom državnom „Nagradom Ivan Filipović“ nagrađuju se:

U području predškolskoga odgoja i obrazovanja

Sanja Ćurin, prof., Dječji vrtić “Vandela Božićković”, Hvar i **Mira Sporiš**, prof., Dječji vrtić „Gajnice“, Zagreb

U području osnovnog školstva:

Željko Medved, magistar edukacije politehnike i informatike, Osnovna škola “Ivanovec”, Čakovec, **Marijan Varga**, učitelj savjetnik, Osnovna škola “Retkovec”, Zagreb, **Danica Zaić**, Osnovna škola “Slatine”, Maja Kovačević, prof., Osnovna škola „Brajda“, Rijeka, i **Vesna Zaimović**, prof., Osnovna škola Lovre pl. Matačića, Zagreb

U području srednjeg školstva:

Lada Bujas Majić, prof., glazbena škola Vatroslava Lisinskog, Zagreb i **Vesna Faullend Heferer**, prof., Glazbena škola “Ferdo Livadić”, Samobor

U području znanstvenoga i stručnoga rada skupina znanstvenika i stručnjaka:

dr. sc. **Matea Andrea Birtić**, dr. sc. **Goranka Blagus Bartolec**, dr. sc. **Jurica Budja**, dr. sc. **Kristina Štrkalj Despot**, dr. sc. **Lana Hudeček**, dr. sc. **Željko Jozić**, dr. sc. **Barbara Kovačević**, dr. sc. **Kristian Lewis**, dr. sc. **Ivana Matas Ivanković**, dr. sc. **Milica Mihaljević**, dr. sc. **Alen Milković**, dr. sc. **Irena Miloš**, dr. sc. **Ermina Ramadanović** i dr. sc. **Tomislav Stojanov**.

‘Nastavnik koji ne dijeli dvojke’

VINKO BAJROVIĆ, prof., viši školski savjetnik-nadzornik za matematiku, već na početku radnog vijeka u Osnovnoj školi “Poseđarje” i “Ruder Bošković” u Splitu prepoznat je kao „nastavnik koji ne dijeli dvojke“ i čiji učenici postižu zapažene rezultate na natjecanjima.

Nakon deset godina rada u osnovnoj školi prelazi u tadašnji Zavod za unapređivanje školstva, kasnije Zavod za školstvo, u kojem

ostaje do mirovine 2003. godine.

Organizator je stručnih usavršavanja učitelja i nastavnika, brojnih natjecanja, objavljuje i brojne članke iz pedagoške prakse. Autor je udžbenika, zbirki zadataka i priručnika za učitelje od 5. do 8. razreda te sudionik brojnih rasprava i analiza o stanju u osnovnom i srednjem školstvu te jedan od utemeljitelja časopisa Matka. Osmislio je učila za čitanje i pisanje prirodnih brojeva i učila za računanje s decimalnim brojevima, promovirao nastavnu metodu *Follow me* u geometriji te sintetizirao programske sadržaje sinusova i kosinusa poučka.

Tijekom siječnja 1992. u Dubrovniku, Sinju, Šibeniku, Biogradu i Zadru organizira nastavu, unatoč ratnim zbivanjima. Nakon rata organizira i pomoć - besplatno poučavanje djeci poginulih branitelja i invalida Domovinskog rata te roditelja s više od četvero djece. I nakon odlaska u mirovinu nastavlja istim entuzijazmom pa tijekom školske godine 2011./12. i 2012./13. besplatno priprema maturske za polaganje državne mature, objavljujući i zbirku riješenih zadataka.

Dobitnik je godišnje Nagrade grada Splita, Nagrade grada Splita za životno djelo, godišnje nagrade Splitsko-dalmatinske županije i godišnje Državne nagrade Franjo Bučar za doprinos sportu. Član je Matičnog odbora za izbore i napredovanja u području društvenih znanosti, polje pedagogija, kineziologija, edukacija i rehabilitacija.

Urednici Hrvatskog pravopisa s ravnateljem: dr.sc. Milica Mihaljević, dr.sc. Kristian Lewis, dr. sc. Željko Jozić, ravnatelj, dr.sc. Goranka Blagus-Bartolec, dr. sc. Lana Hudeček, dr. sc. Ermina Ramadanović

Urednici i autori ‘Hrvatskoga pravopisa’

Urednici i autori Hrvatskoga pravopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu

Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje djelo je za koje su zbog neujednačene pravopisne prakse trebali svi krugovi korisnika: od onih koji primjenjuju pravopisna pravila (lektori, prevoditelji, stručnjaci svih profila), preko onih koji ih prenose drugima (profesori hrvatskoga jezika) do onih koji ih usvajaju i trebaju konkretne upute o pravilnom pisanju (učenici i studenti). Zbog toga je skupina znanstvenika iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje lipnja 2012. prihvatila prijedlog ravnatelja Instituta dr. sc. Željka Jožića da se izradi jedinstven hrvatski pra-

vopis. Odlučeno je da će radna inačica pravopisa biti poslana na javnu raspravu, a dovršeni pravopis postati javno dostupan u elektroničkom obliku i besplatan. Više od 400 jezikoslovaca, stručnjaka različitih profila i zainteresiranih govornika hrvatskoga jezika poslalo je svoje komentare i prijedloge. Znanstveno vijeće Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje prihvatilo je konačnu inačicu *Hrvatskoga pravopisa* i on je od 27. lipnja 2013. na mrežnoj adresi pravopis.hr. *Hrvatski pravopis* kao važnu novost donosi i standard rukopisnoga pisma koje je nastalo kao projekt Učiteljskoga fakulteta i Akademije likovnih umjetnosti čime je prvi put ujednačen način na koji djeca

uče pisana slova u početnim razredima osnovne škole.

U Hrvatskome pravopisu nalazi se i Brailleovo pismo namijenjeno slijepim i slabovidnim osobama te jednoručna i dvoručna abeceda namijenjena gluhim i nagluhim osobama, a *Hrvatski pravopis* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje primio je i potvrdu Hrvatske udruge za promicanje i razvoj tiflektike (HUPRT) da je u potpunosti pristupačan za osobe s oštećenjem vida. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, srpnja 2013. preporučilo je *Hrvatski pravopis* Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje za uporabu u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske.

Najaktivniji istraživač među pedagozima

Prof. dr. sc. VLATKO PREVIŠIĆ čitav je radni vijek u području odgoja, obrazovanja i pedagoške znanosti, od završetka Učiteljske škole u Petrinji, preko učiteljske službe u Slavoniji, studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu do današnjeg statusa redovitog sveučilišnog profesora u trajnom zvanju. Od veljače 1973. je na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Predavao je Sistematsku pedagogiju, Pedagogiju slobodnog vremena, Socijalnu pedagogiju, Obiteljsku pedagogiju, Metodiku sociologije, Pedagogiju adolescencije, Teorije kurikulumu. Višegodišnji je voditelj Katedre za sistematsku pedagogiju, Katedre za didaktiku, poslijediplomskog magistarskog i doktorskog studija pedagogije, Kurikuluma suvremenog odgoja i škole. Pokretač je i voditelj Poslijediplomskog doktorskog studija Pedagogija i kultura suvremene škole, na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Godinama je bio gostujući nastavnik na Studijskom centru socijalnog rada pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na Odjelu za pedagogiju Sveučilišta u Zadru, na Fakultetu pri-

rodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru te na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Studijski boravi u Njemačkoj, Austriji, Engleskoj, Poljskoj, Slovačkoj i Švedskoj. Član je više stručnih i znanstvenih udruga i njihovih upravnih tijela u zemlji i inozemstvu (Hrvatski pedagoško-književni zbor, Hrvatsko pedagoško društvo, Hrvatsko-njemačko društvo, Klub hrvatskih Humboldtovaca, Interkultura i drugi). Autor je samostalnih knjiga, priređivač i suradnik knjiga

i autor više od 150 znanstvenih i stručnih radova, osvrtai članaka. Član je Matičnog odbora za izbore i napredovanja u području društvenih znanosti, polje pedagogija, kineziologija, edukacija i rehabilitacija. Pokretač je, voditelj i sudionik brojnih znanstveno-istraživačkih projekata kao što su Identifikacija negativnih odgojnih utjecaja, Utjecaj izvannastavnih aktivnosti na odgoj učenika, Osposobljavanje nastavnika za odgojni rad u području humanizacije odnosa među spolovima, Unutarnja reforma osnovne škole, Inovacijska škola, istraživanje multikulturalnih utjecaja u odgoju djece migranata, koji je financirala Zaklada Alexander von Humboldt. Jedan je od najaktivnijih istraživača među pedagozima i najcitiraniji autor u području teorije i prakse kurikulumskog uređenja odgojno-obrazovnog sustava. Među brojnim nagradama izdvajaju se: godišnja „Nagrada Ivan Filipović“ za 1989., priznanje Hrvatsko-njemačkog društva Osijek 2005. g., Povelja Hrvatske zajednice tehničke kulture 2006. g., godišnja nagrada Filozofskog fakulteta u Zagrebu 2007. g., Povelja Kluba hrvatskih Humboldtovaca 2012. g., Povelja Filozofskog fakulteta za višegodišnji rad u visokoškolskom znanstvenom i nastavnom radu 2012. g. i Nagrada Grada Zagreba za područje obrazovanja 2012. g. Novoizabrani je dekan Filozofskog fakulteta.

sveučilišni život

Kuća kreativnog pisanja

PIŠE: JURAJ FILIPOVIĆ

Projekt „Kuća kreativnog pisanja“ pokrenule su 2012. godine tri aktivne udruge na splitskoj književnoj sceni: *Bookvica*, *Kursi Pričigini*, u suradnji sa splitskim ogrankom *Hrvatskog društva pisaca*. Navedene tri udruge već godinama marljivo promiču književnu scenu grada Splita. Predstavljanjem suvremenih domaćih autora Bookvica gradi sve širu splitsku čitateljsku publiku; Pričigin je već neko vrijeme jedan od najposjećenijih hrvatskih književnih festivala; a udruga Kurs svojim projektima, posebice rezidencijalnim programom „Marko Marulić“ za strane pisce, uspješno komunicira s europskom literarnom i kulturnom scenom.

Priznati i nagrađivani romanopisci

Sve tri navedene udruge imaju vlastiti identitet i program, a ujedinile su se kako bi građanima ponudile kvalitetnu platformu za kreativno pisanje, kao logičan nastavak svojih djelovanja s ciljem poticanja književnog stvaralaštva i stvaranja novih, kvalitetnih književnih djela.

Ono što usvoje svi polaznici jest poznavanje logike dobro strukturiranog teksta, uočavanje finesa tekstualne igre na razini forme i sadržaja, te širinu mogućih tehnika izražavanja u tekstu, što će im koristiti bilo da će ostati samo čitatelji, ili se baviti pisanjem

Marinko Košćec, kreator i voditelj projekta te jedan od predavača

Predavači i voditelji projekta upravo su u tijeku provođenja novog programa – ciklusa od 3 dana radionica koji trenutačno izvode s Gradskom knjižnicom Makarska, a namjeravaju ih izvoditi i s drugim knjižnicama širom Županije, snaglaskom na otoke, kako bi se omogućilo bogatstvo kulturnog života u malim mjestima. Svaki od 3 glavna predavača vodi po jednu originalnu, posebno osmišljenu radionicu: Renato Baretić vodi radionicu pod imenom „Disciplina mašte“, Marinko Košćec „Kolaborativno pisanje“, a Nebojša Lujanović „Stilske vježbe“. Spomenute radionice održavaju se već tri uzastopna vikenda, a dojmovi iz Makarske vrlo su pozitivni. Škola upisuje male skupine, s maksimalno 8-9 polaznika, a predavači su priznati i nagrađivani romanopisci: **Marinko Košćec**, doktor znanosti, viši asistent na Katedri za francusku književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, književnik, prevoditelj i urednik, koji je ujedno i kreator programa, **Renato Baretić**, kolumnist i književnik te **Nebojša Lujanović**, književnik s doktoratom iz područja teorije književnosti.

„Cjelokupni je tečaj zamišljen kao dvosemestralni projekt, a jedan semestar obuhvaća 40 sati u ukupnom trajanju od 4 mjeseca. U sklopu tečaja svakog se mjeseca održavaju druženja s domaćim i inozemnim književnicama i književnicima. Kuća kreativnog pisanja surađuje sa zagrebačkim Centrom za kreativno pisanje u projektu Ljetne škole u Gorskom kotaru, a u planu je i organizacija festivala kreativnog pisanja, na kojem bi se okupili zaljubljenici u pisanje iz raznih krajeva Hrvatske. Upravo pokrećemo i projekt ciklusa radionica kreativnog pisanja na otocima i u manjim gradovima u Splitsko-dalmatinskoj županiji“, otkriva Nebojša Lujanović, jedan od predavača.

Kreativno pisanje na fakultete!

Kako ističe, radionice proze kombiniraju teorijski pristup tekstu s praktičnim zadacima. To znači da se, na primjerima svjetske i domaće proze, analiziraju temeljne postavke odnosno ishodišne zamisli, kompozicijski pristupi i strategije, ključni pripovjedni elementi te stilistički odabiri; razmatra se i obrazlaže njihovo funkcioniranje i motiviranost u kontekstu djela i autorove poetike. Time se razvija analitičnost, vještina prepoznavanja tekstovnih zakonitosti i osobitosti, odnosno specifičnosti pojedinih diskursa. Ujedno, razmatranjem uzoraka uspješne proze polaznici radionice kroči prema artikulaciji vlastitih ideja te prema tkanju pripovjedne cjeline, koja

će postupno izranjati zahvaljujući, najprije, brižnoj pripremi komponenata, a zatim koncipiranju i organiziranju krucijalnih momenata u tekstu. Nakon što osmisle početne sastojke, tj. polazišnu situaciju prema vlastitoj želji i nadahnuću, polaznici imaju priliku, odgovarajući na pisane zadatke, isprobavati potencijal zadanih postavki, različite mogućnosti njihova grananja i produbljivanja, objašnjava Lujanović.

Ono što usvoje svi polaznici, bez obzira na stupanj njihove senzibilnosti ili talenta, jest poznavanje logike dobro strukturiranog teksta, uočavanje finesa tekstualne igre na razini forme i sadržaja, te širinu mogućih tehnika izražavanja u tekstu. To je znanje koje će im jednako koristiti bilo da će ostati samo čitatelji, ili se baviti pisanjem.

„Studente humanističkih i društvenih znanosti trebala bi motivirati činjenica da se od njih takvo znanje i očekuje, a ako ga nemaju (što je, nažalost, često slučaj), to sužava mogućnost njihova zaposlenja na kraju studija. Stoga im ovakva radionica može pružiti priliku da ta znanja steknu ili osvrže. Osobni stav voditelja u Kući kreativnog pisanja jest da bi kreativno pisanje trebalo biti obavezni kolegij na filološkim odsjecima fakulteta. Dok se to ne ostvari, a sve se čini da neće tako skoro, ostaje nadati se da će studenti prepoznati potencijal naše radionice i iskoristiti je za svoje usavršavanje“, zaključuje Nebojša Lujanović.

120 godina od prvog udžbenika iz analitičke kemije na hrvatskom

Rikard Gasperini rođio se u Splitu 1853., gdje je završio osnovno i srednje obrazovanje. Školovanje je nastavio u Beču u kojem je studirao i diplomirao prirodne znanosti. Nakon studija u Beču vraća se u rodni grad gdje je 1874. postavljen za profesora prirodnih znanosti na *Velikoj realci*. To je godina kada je modernizirano Sveučilište u Zagrebu, a uskoro su, 1876., na Sveučilištu u Zagrebu utemeljene prirodoslovne katedre na kojima se održava nastava kemije i to po uzoru na europska sveučilišta. Otvaranjem sveučilišnih kemijskih zavoda uz nastavu sveučilišne razine pokreću se i kemijska istraživanja koja rezultiraju znanstvenim doprinosom. Na mjestu gimnazijskog profesora u Splitu Gasperini je ostao cijeli svoj radni vijek, a 1905. zbog zdravstvenih problema odlazi u mirovinu. Umro je 1939. u 86. godini života. Ove godine je 75. godišnjica smrti R. Gasperinija, pa se ovim kratkim osvrtom prisjećamo njegova doprinosa u približavanju tadašnjih svjetskih spoznaja iz analitičke kemije mladim ljudima svoga grada i zavičaja.

Udžbenik Analitička kemija Rikarda Gasperinija koji je tiskan u Splitu 1896. godine, važan je doprinos u razvoju podučavanja kemije te poglavito analitičke kemije na tlu Hrvatske

Rikard Gasperini

U okviru svog djelovanja u Splitu R. Gasperini je dao značajan doprinos razvitku prirodnih znanosti proživljavanjem svoje nastavne aktivnosti s istraživanjima. Iz pisanih djela R. Gasperinija nalazimo značajnim istaknuti prvi udžbenik analitičke kemije pisan hrvatskim jezikom. Udžbenik je napisan na 216 stranica njegov formata, a sadrži uobičajena

jena poglavlja analitičke kemije tog vremena. Značajan dio udžbenika, oko jedne trećine, posvećen je analizi organskih spojeva. Gasperinijev udžbenik *Analitička kemija* koji je tiskan u Splitu 1896. godine, važan je doprinos u razvoju podučavanja kemije te poglavito analitičke kemije na tlu Hrvatske. Iz sadržaja udžbenika mogu se izvući zaključci o prihvaćenosti tadašnjih suvremenih europskih kemijskih ideja te razini znanja učenika gimnazije na kojoj je autor udžbenika djelovao. Kod navođenja prvih djela iz analitičke kemije pisanih hrvatskim jezikom, potrebno je spomenuti da je Gustav Janeček (1848.-1929.), jedan od prvih profesora kemije na Zagrebačkom sveučilištu, s njemačkog na hrvatski preveo djelo koje također pripada analitičkoj kemiji. Djelo je pod nazivom *Rukovodnik za praktične vježbe u kvalitativnoj analizi neorganskih tvarina* tiskano u Zagrebu 1883. te u prerađenoj

nom izdanju 1907.

Enciklopedijski rječnik analitičkog nazivlja

Sredinom 19. stoljeća u Hrvatskoj se, potaknuto bankskim dekretima, počinja značajnije tiskati kemijski udžbenici na hrvatskom jeziku, pa ih je do kraja stoljeća tiskano oko 60 iz različitih grana kemije. Isto razdoblje, za vrijeme ilirskog preporoda, prožeto je razvojem hrvatske znanstvene terminologije te pokušajem uvođenja hrvatskog standardnog jezika. Hrvatsko analitičko nazivlje počelo se javljati potkraj 19. stoljeća i trajno se razvijalo poglavito zahvaljujući autorima udžbenika i znanstvenih knjiga iz analitičke kemije. Na tom dugom putu uobličavanja i normiranja hrvatskog stručnog nazivlja iz analitičke kemije Gasperinijev udžbenik, tiskan pred gotovo 120 godina, može se označiti kao prvi korak, a novo djelo *Enciklopedijski rječnik analitičkog nazivlja*, kao ostvareni cilj.

Uz to, kao ostvareni cilj.

Sveučilišna razina nastave iz analitičke kemije u Splitu pokrenuta je 1960. godine utemeljenjem Kemijsko-tehnološkog fakulteta. U tom razdoblju kemijske tehnologije su zauzimala značajno mjesto u gospodarskom razvoju Dalmacije. Iste godine u sklopu novoosnovanog Fakulteta s radom je počeo i Zavod za analitičku kemiju. U početnom razdoblju rada Zavoda (Fakulteta) nastavni sadržaji analitičke kemije predavani su kroz predmete u kojima se odvojeno izučavala kvalitativna i kvantitativna analiza te instrumentalne metode analize. Do današnjih dana nastava analitičke kemije je postupno osuvremenjena dodatnim predmetima koji na diplomskoj razini nadograđuju znanja stečena kroz predmete analitičke kemije preddiplomskog studija. Suvremena nastavna građa analitičke kemije na preddiplomskom studiju u osnovnom konceptu je složena po uzoru na europski sveučilišni udžbenik, prema kojemu se kvalitativni i kvantitativni aspekt analitičke kemije ne tumače odvojeno, kao nekad, nego objedinjuju kod

izlaganja kroz: homogene i heterogene ravnoteže te kinetičke metode. U nastojanju da studentima omoguće pristupačnije i kvalitetnije savladavanje gradiva iz analitičke kemije prema suvremenom programu, nastavnici Zavoda su pripremili temeljni udžbenik iz analitičke kemije.

Od samog početka rada Zavoda njegovi članovi su u svom radu tražili uzore među članovima srodnih zavoda starijih i poznatih fakulteta, usmjeravajući svoju znanstvenu i nastavnu aktivnost prema suvremenim trendovima analitičke kemije. Kao rezultat takovog djelovanja Zavod je ostvario stasovitije rezultate koji ga afirmiraju među sličnim sveučilišnim jedinicama. U pregledu aktivnosti i uspješnosti analitičara Hrvatske i ostvareni rezultati Zavoda za analitičku kemiju, Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, našli su svoje prepoznatljivo mjesto. *Njegomir Radić i Lea Kukoč Modun*

U Hrvatskoj želim promovirati judo kao što je Janica skijanje!

RAZGOVARALA:
MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Svjetska juniorska prvakinja u judu koja je potkraj listopada na Svjetskom prvenstvu u Miamiu obranila taj naslov, 19-godišnja Barbara Matić, članica Judo kluba "Pujanke", redovita je studentica druge godine Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, smjer elektrotehnika i informacijska tehnologija. Završila je s odličnom uspjehom Matematičku (III.) gimnaziju u Splitu, a prije upisa fakulteta razgovarala je s dekanom FESB-a prof. Srdanom Podrugom, koji je pokazao veliko razumijevanje za Barbarine sportske obveze izrazivši zadovoljstvo što će svjetska sportašica studirati na njihovu fakultetu. Na FESB-u, tvrdi Barbara, jako cijene studente sportaše. Osjećala se vrlo ugodno i sretno kad joj prof. Tonko Garma na vježbama iz električnih mjerena rekao da mu je čast predavati svjetskoj prvakinja u judu. A dekan, prof. Podrug, što ju je posebno obradovalo, stavio ju je odmah, čim je osvojila zlato, na portal fakulteta.

– FESB potiče sportaše. Što se toga tiče, odabrala sam doista dobar fakultet – pohvalit će Barbara svoje profesore i kolege.

U judu od prvog osnovne

Barbara i judo "vole se" punih 14 godina, od prvog razreda osnovne, kad su u OŠ "Pujanke" na sat tjelesnog odgoja došli treneri juda.

– Mogla sam ići na balet u školi, ali tog sam se dana zaljubila u judo. Moji su treneri Vladimir i Slavko Preradović, a treniram svaki dan, uglavnom navečer – kaže

Barbara Matić, studentica druge godine FESB-a, dvostruka je svjetska juniorska prvakinja u judu, te je među prvih 10 judašica na svjetskoj seniorskoj rang-listi

Barbara.

Teško je nabrojiti sve titule kojima se do sada okitila mlada dvostruka svjetska juniorska prvakinja u judu (2013. u Ljubljani i 2014. u Miamiu): 2009. osvojila je svjetsku kadetsku broncu, 2010. svjetsko kadetsko zlato, iste godine dvije bronce na Olimpijadi mladih u Singapuru (jednu ekipnu i jednu pojedinačnu), 2011. broncu na Europskom juniorskom prvenstvu, 2012. i 2014. srebro na Europskom juniorskom prvenstvu, 2013. zlato na Europskom juniorskom prvenstvu.

Barbara Matić osvojila je ove godine treće mjesto na Europskom seniorskom prvenstvu i peto na Svjetskom seniorskom prvenstvu. Ove se godine okitila i zlatnom medaljom na natjecanju Grand Prix u Gruziji, dok je srebrnu medalju zavrjerala na natjecanju u Budimpešti. Broncu je zaslužila na natjecanju u Kubi i u Zagrebu. Sva ta natjecanja boduju se za Olimpijske igre, na koje bi Barbara trebala ići 2016. godine. Naime, trenutačno je Barbara Matić među prvih 10 judašica na svjetskoj seniorskoj rang-listi!

– Zahvaljujući judu, obišla sam gotovo sve kontinente s kolegama iz reprezentacije, znamo se odmalena i jako smo dobri prijatelji – otkriva Barbara. Rado će pohvaliti i sestru, godinu dana mlađu Brigitu, studenticu prve godine

FESB-a, smjer strojarstvo, koja također trenira judo. I Brigita je vrlo uspješna sportašica, osvojila je prvo i treće mjesto na Olimpijadi mladih.

Na 'nježnom putu'

Planira još dugo trenirati judo, kojem sigurno može još mnogo dati. Ako sve bude u redu, željela bi svakako otići na Olimpijske igre 2016. godine u Rio i 2020. godine u Tokio. Do sada je Barbara, na sreću, pretrpjela samo nekoliko ozljeda, konkretno rupturu mišića, a na ovogodišnjem Svjetskom prvenstvu, na kojem je obranila prošlogodišnje zlato, iščašila je rame. U borbi s Nizozemkom u četvrtfinalu pala je na rame. I s tim iščašenim ramenom odradila polufinale i finale osvojivši zlato!

– Judo na japanskom znači "nježan put". Koliko je baš nježan taj sport, prosudite sami – šali se Barbara. Naglašava kako je za judo potrebno puno kondicije, snage, bazičnih priprema, trčanja po Marjanu. Pet minuta judo borbe je kao 45 minuta nogometa, ponosno kaže.

Barbara se prisjeća kako je 2009. godine, kad je kao kadetkinja bila prva na europskoj rang-listi, s 14 godina bila na natjecanju u Sloveniji. Svi su od nje očekivali vrhunski rezultat, a ona je zbog tog ogromnog pritiska jednostavno "pukla". Danas se zna jako dobro i uspješno nositi s pritiscima i očekivanjima. Na upit u čemu je tajna njezina uspjeha – dobra je studentica i vrhunska svjetska sportašica – Barbara odgovara: "Tajna je u dobroj organizaciji!"

Naglašava da je judo iznimno popularan, gotovo nacionalni sport u Japanu, Francuskoj, Njemačkoj, Engleskoj... Kod nas nije.

– Zato želim u Hrvatskoj promovirati judo kao što je naša Janica Kostelić, koja mi je najveći uzor, promovirala skijanje – poručuje Barbara.

Uvjerena je kako će uspješno i u roku završiti studij i postati magistrica, no nije bezuvjetno sigurna da će raditi u struci. U budućnosti se vidi i u elektrotehnici, ali i u judu.

Ne bi voljela napustiti Split, nada se da će naći posao u svojem rodnom gradu. Jednostavno voli tipični, mediteranski splitski dir. Barbarin je moto: "Uvijek nastoj biti prvi. Ako težiš biti prvi, sigurno ćeš biti barem treći. Ako želiš biti treći, nećeš ni to uspjati!"

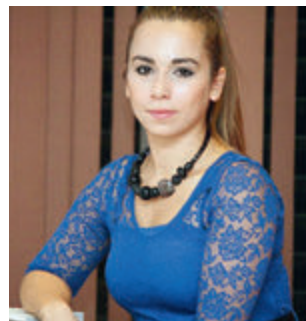
Barbara Matić

HRVATSKI JUDO SAVEZ

studenti

Doc. dr. sc. Marija Boban i Ivana Rajčić, predsjednica Povjerenstva za zaštitu okoliša grada Kaštela

Tea Barać, predsjednica Debatnog kluba Pravnog fakulteta u Splitu

Okrugli stol 'ZDRAV OKOLIŠ ZA ZDRAV ŽIVOT!'

PIŠE: TEA BARAĆ

Početkom studenoga u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu održao se okrugli stol „Zdrav okoliš za zdrav život!“ u organizaciji Debatnog kluba Pravnog fakulteta u Splitu. Cilj je bio zainteresirati javnost za probleme u vezi sa zagađivanjem okoliša i raspraviti o aktualnim problemima s pravnih, etičkih, ekonomskih i medicinskih stajališta. Na okruglom stolu su sudjelovali prof. dr. sc. Mihovil Biočić, doc. dr. sc. Marija Boban, Ivana Grubišić, mag. iur., mr.sc. Ivana Rajčić, prof. dr. sc. Mislav Kukoč i Gabrijela Medunić – Orlić, dipl. ing., a okrugli stol moderirala je predsjednica Debatnog kluba Pravnog fakulteta u Splitu Tea Barać.

Na temelju Arhuške konvencije iz 1998. godine koja predstavlja međunarodni pravni okvir u području zaštite okoliša, Republika Hrvatska kao članica Europske unije ima pravo na zdrav okoliš. Ovim dokumentom utvrđuju se prava u vezi s okolišem kao pouzdana osnova za uključivanje građana u politiku okoliša te se njime potvrđuje naša obveza prema budućim generacijama. „Arhuška konvencija već odavno je propisala minimum koji bi trebalo omogućiti ljudskom biću njegova prava, a to je pravo na život i zdrav okoliš. Bitno je sudjelovanje javnosti i upućenost u same probleme i aktualnosti“, istaknula je, mag. iur. Ivana Grubišić iz udruge „Sunce“.

Prof. dr. sc. Mihovil Biočić, bivši ravnatelj KBC-a Split, i bivši predsjednik kaštelanskog Gradskog vijeća, predstavio je područje Kaštelanskog zaljeva i sve opasnosti s kojima se s vremenom susretao i s kojima se susreće, te istaknuo da gospodarenje otpadom spada u jedan od najvažnijih civilizacijskih zadataka svih članica Europske unije. Ivana Rajčić, predsjednica povjerenstva za praćenje stanja okoliša Grada Kaštela, rekla je kako Kaštelanski zaljev predstavlja crnu točku Mediterana te kako je donesena kriva strategija u kojoj se potiče gomilanje smeća kako bi se mogli raditi megalomanski županijski centri.

'Sinjaj' onečišćenje okoliša

Pročelnica Katedre za ekonomske i financije znanosti na Pravnom fakultetu u Splitu, doc. dr. sc. Marija Boban, objasnila je da je upravljanje održivim razvitkom postalo izazov znanstvenicima, gospodarstvenicima, političarima, ali i običnim građanima. Također, docentica Boban naglasila je da je sposobnost društva i društvenih inicijativa, kao što je okrugli stol „Zdrav okoliš za zdrav život!“, mogućnost da se rješavaju problemi i predstavlja ključ održivog razvoja.

Ivana Grubišić, mag. iur., pravica iz Udruge Sunce

Prof. dr. sc. Mihovil Biočić

Jedan od načina na koji se može pridonijeti zaštiti okoliša je i koncept „Zero waste“ ili „Nula otpada“, strategija čiji je cilj stvoriti uvjete u kojima sve što proizvodimo ima minimalni učinak na okoliš i društvo u kojem živimo. Cilj strategije „Zero Waste“ je stimulacija proizvodnje proizvoda koji su dugovječni, a na kraju uporabe mogu biti popravljivi, ponovno korišteni, reciklirani ili kompostirani. Koncept „Zero Waste“ mogu primjenjivati svi građani samostalno na način da recikliraju vlastiti otpad i primjenjuju dobre načine razvrstavanja otpada jer je minimalno 80% otpada moguće reciklirati.

Također, iznimno je važno da građani prijavljuju onečišćenje okoliša, a to je od sada jednostavno napraviti putem projekta „Sinjaj“, čiji je cilj jačanje međusobnog povjerenja građana i tijela lokalne samouprave u pitanjima zaštite prirode i okoliša te poticanje sudjelovanja javnosti u donošenju odluka vezanih uz održivi razvoj. Na webstranicama projekta, www.sinjaj.hr, može se prijaviti svako onečišćenje okoliša, ali i predložiti način njegova rješavanja.

Putem okruglog stola „Zdrav okoliš za zdrav život!“ nastojali smo potaknuti javnost na raspravu o svim aktualnim problemima te na način njihova rješavanja apelirajući na sve građane, ali i odgovorne vlasti, na važnost zaštite okoliša i moći u rukama pojedinca da napravi promjenu. Raspravi se pridružila i mnogobrojna publika pa su svoja pitanja i mišljenja iskazali i stanovnici Kaštela, članovi Povjerenstva za praćenje stanja okoliša Grada Kaštela, predstavnici Grada Splita, brojni studenti, ali i svi drugi prisutni.

dies academicus

Dan Sveučilišta u Zagrebu

FOTO: IVICA BITUNJAC

U ponedjeljak 3. studenoga 2014. svečano je proslavljen Dan Sveučilišta u Zagrebu - Dies Academicus. Nakon što je sveučilišno izaslanstvo na groblju Mirogoj položilo vijence i odalo počast preminulim profesorima i studentima, u auli Rektorata održala se svečana sjednica Senata. Program

svečane sjednice počeo je pozdravnim govorima visokih uzvanika, nakon čega se nazočnima obratio rektor prof. dr. sc. Damir Boras izlaganjem "Sveučilište u Zagrebu na početku 346. akademске godine".

Svečanoj sjednici Senata u povodu Dana Sveučilišta u Zagrebu nazočili su pred-

sjednik Vlade Republike Hrvatske Zoran Milanović, potpredsjednik Hrvatskoga sabora prof. dr. sc. Željko Reiner, izaslanik predsjednice Ustavnoga suda Republike Hrvatske akademik Davor Krapac, izaslanik predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i njen potpredsjednik akademik

Jakša Barbić, predsjednik Rektorskoga zbora Republike Hrvatske i rektor Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Pero Lučin, zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba Vesna Kusin, pomoćni biskup zagrebački msgr. Ivan Šaško, izaslanik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske

general pukovnik Dragutin Repinc, predsjednik Sabor-skog odbora za europske poslove Daniel Mondekar i brojni drugi uzvanici.

Diplomom rimskoga cara i ugarsko-hrvatskoga kralja Leopolda I. dana 23. rujna 1669. priznati su status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj Isusovačkoj

akademiji (Academia Zagrabienensis) u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu, što je prihvaćeno na saboru Hrvatskoga kraljevstva 3. studenoga 1671. Stoga Sveučilište u Zagrebu godinu 1669. prihvaća kao godinu svoga utemeljenja, a 3. studenoga obilježava svoj Dan Sveučilišta (Dies Academicus). **T.D.**

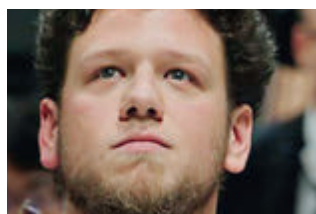

Antun Sablek, student Stomatološkog fakulteta, za sudjelovanje u projektima i ulogu u međunarodnim studentskim organizacijama

STUDENTI DOBITNICI POSEBNIH REKTOROVIH PRIZNANJA

Nikola Cindro, student Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, za izniman znanstveni doprinos tijekom studija

Matija Meić, student Muzičke akademije, za brojne zapažene nastupe i ostvarene međunarodne uspjehe

Marijana Garašić, Akademija likovnih umjetnosti, za Grand-Prix na Međunarodnom studentskom bijenalu umjetnosti 2013.

Lea Horvat, Filozofski fakultet, za iznimno zalaganje te samostalni znanstveni rad i istraživanje u području povijesti umjetnosti

Hrvoje Nikola Vučemić, student FER-a, kao voditelju i jednom od idejnih začetnika Koncepta Membrain – Projekta samoodržive kuće

Franjo Čaić, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, za ulogu u međunarodnim organizacijama studenata farmacije i medicinske biokemije

Emil Čančar, student FPZ-a, za osvojevo 1. mjesto na natječaju Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva mladih Republike Azerbajdžan

Dino Toljan, student Pravnog fakulteta, za zapaženu praksu u međunarodnoj organizaciji Ujedinjenim narodima (UN)

Stipo Dubravac, Šumarski fakultet, za nagrade i priznanja na konferenciji studenata ŠVOČ Tehničkog sveučilišta u Zvolenu u Slovačkoj

Ivana Štimac, Hrvatski studiji, za međunarodno priznat znanstveni i istraživački rad u području tema vezanih uz stari Egipat

Nagrađeni profesori

Professori emeritusi

U znanstvenom području tehničkih znanosti: prof. dr. sc. Ana Marija Grancarić, prof. dr. sc. Zdravko Kapović, prof. dr. sc. Natalija Koprivanac, prof. dr. sc. Željko Korlaet, prof. dr. sc. Darko Mayer, prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer

U znanstvenom području biomedicine i zdravstva: prof. dr. sc. Zdenko Bidin, prof. dr. sc. Marijan Cergolj, prof. dr. sc. Ivana Čepelak, akademik Ivica Kostović

U znanstvenom području biotehničkih znanosti: prof. dr. sc. Bogdan Cvjetković, prof. dr. sc. Vinko Kozumplik

U znanstvenom području društvenih znanosti: prof. dr. sc. Miljenko Bilen, prof. dr. sc. Vladimir Kolesarić

U znanstvenom području humanistič-

kih znanosti: prof. dr. sc. Marijan Biškup, akademik Branko Despot

U umjetničkom području: art. Ivica Boban, akademik Zlatko Keser, akademikinja Koralka Kos, art. Vladimir Kranjčević

Nagrada „Fran Bošnjaković“ za 2014. Dr. sc. Stanislavu Kurajici i dr. sc. Srećku Peganu

Nagrada „Andrija Mohorovičić“ za 2014.

dr. sc. Amiru Hamziću

Dobitnici posebnih rektorovih priznanja: Prof. dr. sc. Ivica Džeba, akademik Mislav Ježić, prof. dr. sc. Marijan Klarica, red. prof. art. Marina Novak, prof. dr. sc. Milan Oršanić, prof. dr. sc. Lajoš Žager

FOTO: TONI RENAUD

19. smotra Sveučilišta u Zagrebu

19. smotra Sveučilišta u Zagrebu održana je 14. i 15. studenoga u Studentskom centru u Zagrebu. Program svečanog otvaranja Smotre u Francuskom paviljonu započeo je govorom prorektorice za studente, studije i upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Ivane Čuković-Bagić, nakon čega su se uzvanicima obratili potpredsjednica Skupštine Grada Zagreba Jelena Pavičić Vukičević i pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta Staša Skenzić. Svečanost je završila govorom rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damira Borasa, koji je Smotru proglasio otvorenom.

Uz 33 sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, posjetiteljima su se tijekom dva dana predstavili i drugi sudionici iz Hrvatske i inozemstva - sveukupno oko 70 sudionika. Uz aktivnosti na svojim izložbenim prostorima, smještenima u izložbenom šatoru i u zgradi SC-a, sudionici su se predstavili i na pozornici Kina SC-a. Organizirane su i radionice o prilagodbi bruća studiju, uspješnom pripremanju ispita, upravljanju karijerom i praktičnom novinarstvu. Izravan prijenos programa Smotre mogao se pratiti na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu i Televizije student.

Priznanja najuspješnijim sudionicima smotre dodijeli-

li su rektor prof. dr. sc. Damir Boras i prorektorica prof. dr. sc. Ivana Čuković-Bagić. U kategoriji najbolje uređeni izložbeni prostor nagrađeni su Agromorski, Šumarski i Učiteljski fakultet. Najoriginalnije predstavljanje ostvarili su Fakultet organizacije i informatike, Filozofski fakultet i Rudarsko-geološko-naftni fakultet, a najbolje promidžbene materijale imali su Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Farmaceutsko-biokemijski fakultet i Geodetski fakultet. U kategoriji komunikativnost, susretljivost i pristupačnost nagrađeni su Prehrambeno-biotehnološki, Stomatološki i Veterinarski fakultet. Priznanje za najbolji promotivni film dodijeljeno je Medicinskom fakultetu, dok je najbolji u kategoriji davanja najcjelovitije informacije o studijskom programu bio Prirodoslovno-matematički fakultet. Priznanje za cjelokupni dojam na Smotri dodijeljeno je Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Najuspješnije predstavljanje u kategoriji ostalih sudionika ostvarili su Hrvatsko vojno učilište „Petar Zrinski“ i Sveučilište u Splitu. Priznanja za poseban doprinos organizaciji Smotre dodijeljena su Akademiji dramske umjetnosti i Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Nagrađen štand Sveučilišta u Splitu

Sveučilište u Splitu već treći put zaredom zapaženi je sudionik Smotre Sveučilišta u Zagrebu. Učenicima završnih razreda srednjih škola, njihovim roditeljima, nastavnicima i svima koji su zainteresirani za nastavak svog školovanja, predstavljene su mogućnosti studiranja u Splitu.

Među ostalim, veliki broj i raznolikost studijskih programa koji se izvode na sastavnicama našeg sveučilišta, smještajni kapaciteti u studentskim domovima, moderno opremljena Sveučilišna knjižnica - bile su važne informacije za maturante u donošenju odluke o budućem studiju. Atraktiv-

na prezentacija našeg sveučilišta bila je motiv više svim posjetiteljima Smotre da zastanu uz štand i pogle-

daju što Split nudi. Sveučilište u Splitu je na Smotri Sveučilišta u Zagrebu dobilo priznanje za najbolje

predstavljanje u kategoriji ostalih sudionika. Nagradu je predstavnicama Splitskog sveučilišta Gabrijeli

Budimir i Franki Babić za dan održavanja Smotre uručio rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir

Boras s prorektoricom prof. dr. sc. Ivanom Čuković-Bagić. Prilikom dodjele priznanja rektor Boras je istaknuo izvrsnu suradnju s rektorom Splitskog sveučilišta prof. dr. sc. Šimunom Anđelinovićem. Sveučilište se predstavilo nizom papirnatih brodova koji su u Zagreb donijeli vijesti sveučilišnog lista Universitas, a na pro-gramu su nosili imena naših sastavnica. Atraktivnu prezentaciju Sveučilišta u Splitu, koja je i za ove smotre privukla velik broj posjetitelja, osmislila je ekipa s Pomorskog fakulteta, dok je projekt vodila prof. dr. sc. Rosanda Mulić, prorektorica za nastavu.

F.B.

znanost

Piše
MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Nije čest slučaj da jedan diplomski rad predstavlja originalni znanstveni doprinos i da se bavi istraživanjem novog područja, kao ni da bude prezentiran na uglednom znanstvenom skupu. No Matei Buljubašić, koja je diplomirala 15. srpnja na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu i stazira u KBC-u Split, za rukom je pošlo i jedno i drugo. Svoj diplomski rad na temu "Psihološki profil bolesnika sa STEMI infarktom miokarda koji su podvrgnuti primarnoj perkutanoj koronarnoj intervenciji" sadašnja je mlada liječnica prezentirala na 10. kongresu Hrvatskoga kardiološkog društva s međunarodnim sudjelovanjem, u zagrebačkom hotelu Westin, početkom studenoga.

Matea Buljubašić objašnjava u čemu se sastoji istraživačka novost njezina rada: u njemu istovremeno povezuje psihologiju, psihijatriju i kardiologiju te prikazuje međusobne korelacije između razine optimizma/pesimizma, depresije i broja rizičnih čimbenika unutar tri ispitivane skupine bolesnika: nekardioloških, kardioloških te onih sa STEMI infarktom miokarda.

Psihološki profil i kardiovaskularne bolesti

"Do sada ne postoji literatura koja dokazuje da je depresija prisutnija u kardioloških bolesnika, osobito u onih sa STEMI infarktom miokarda. Znamo da postoje biološki čimbenici koji uzrokuju kardiovaskularno oboljenje, a svi su poznati (povišeni krvni tlak, povišene vrijednosti lipida, pušenje i drugo), dok su psihološki čimbenici manje istaknuti kao bitni i proučavani iako znamo da je biološkim čimbenicima rizika moguće objasniti samo 50% nastanka kardiovaskularnog oboljenja.

Značaj ovog rada je što dokazuje da razina depresije raste u našoj populaciji, da je najviša kod kardioloških i STEMI bolesnika te nas to poziva na razmatranje - je li upravo depresija jedan od čimbenika rizika nastanka same kardiovaskularne bolesti ili obrnuto, je li kardiovaskularna bolest sama po sebi značajna za nastanak depresije. Ideja je bila istražiti njihovu povezanost i u skladu s tim promicati ideju probirnih testova kardio-

“

Glavnije motiv istraživanja činjenica što u dosta bolesnika ne možemo objasniti uzrok nastanka infarkta miokarda klasičnim čimbenicima rizika

Postoji li veza kardiovaskularnih bolesti i depresije?

Istraživanje iz diplomskog rada Matee Buljubašić prezentirano je na 10. kongresu Hrvatskoga kardiološkog društva, a u planu je i objava u međunarodnom znanstvenom časopisu

Matea Buljubašić

Prof. dr. sc. Goran Dodig: Depresija - ozbiljan javnozdravstveni problem

Prof. dr. sc. Goran Dodig, šef Odjela za psihijatriju KBC-a Split, bio je predsjednik Povjerenstva za obranu diplomskog rada Matee Buljubašić. Prof. Dodig upozorava kako zadnjih godina gotovo sveprisutnost depresija u općoj populaciji poprima javnozdravstveni problem na način da Svjetska zdravstvena organizacija predviđa kako će 2020. godine po učestalosti biti drugi poremećaj ili bolest, odmah iza kardiovaskularnih.

"Čini mi se da je upravo ta činjenica učestalosti depresije bila okidač da se čak i u medicini depresija počinje razumijevati na ozbiljniji način nego što je to bilo do sada iako psihijatri na tu činjenicu upozoravaju desetljećima ranije. Nažalost, depresija je višestruko vezana za ovu problematiku na način da može biti predisponirajući činitelj u nastanku kardiovaskularnih bolesti, a i kao problem koji nastaje nakon kardiovaskularne bolesti. To otvara brojne probleme vezane za prevenciju i liječenje kardiovaskularnih bolesti, a isto tako i liječenje depresije kod kardiovaskularnih bolesnika. U ovom diplomskom radu kolegica stavlja brojne činitelje u suodnos tako da u ranoj fazi svog liječničkog poslanja pokazuje širinu pristupa u dijagnosticiranju razumijevanja i terapiji ovog nadasve ozbiljnog stanja. Utoliko ovaj diplomski rad smatram vrlo kvalitetnim, poticajnim i nadasve vrijednim", naglašava prof. dr. sc. Goran Dodig.

Mentor, primarijus doc. dr. sc. Ivica Vuković

ku pozornost kao i ostali čimbenici. Naime, već 70-ih godina prošlog stoljeća krenule su znanstvene inicijative koje su smjerale napraviti probir kardiovaskularnih bolesnika na psihijatrijske poremećaje.

Također, otprije se zna da anksioznost i depresija utječu na oporavak i čimbenici su rizika u nastanku kardiovaskularne bolesti, te da antidepresivi i anksiolitici mogu imati protektivni utjecaj na kardiovaskularni sustav. Bolesnici s dijagnosticiranim depresijom u proteklih 12 mjeseci imaju 2,7 puta veći rizik od smrti od nedeprisivnih ili onih koji su depresivnu epizodu imali prije tih 12 mjeseci.

Uloga mentora neizmjereno važna

Mateino istraživanje provedeno na 216 ispitanika, od 30. travnja do 30. lipnja na Zavodu za bolesti srca i krvnih žila KBC-a Split, Županijskoj bolnici dr. fra Mihovila Sučića u Livnu te Specijalističkoj ordinaciji opće medicine dr. Sandre Mišković, važno je i jer su kardiovaskularne bolesti prve po učestalosti u svijetu, a do 2020. depresija će biti druga po uzroku dizabiliteta u razvijenim zemljama.

Matea je provela anketiranje na kardiološkim, nekardiološkim i bolesnicima sa STEMI infarktom miokarda koji su podvrgnuti primarnom PCI. Između ostalog, utvrđeno je da je u razdoblju od 6 do 12 mjeseci nakon infarkta oko 88% bolesnika potišteno i tjeskobno, da 55% ima poremećaj spavanja, 38% se ne želi vratiti na posao zbog psiholoških razloga, a 83% žali se na osjećaje slabosti.

Zaključeno je da postoje značajne razlike u psihofilu (depresivnosti) bolesnika

MEFST – preporuka svakom studentu

"Iz vlastitog iskustva preporučujem MEFST svakom budućem studentu koji želi upisati Medicinski fakultet. Ne kažem da ga ne čeka puno upornosti, truda i rada niti da je sve idealno, ali bez puta na kojem nema prepreka olako bismo shvatili uspjeh. Iz ukupnog iskustva imam samo riječi pohvale za odnos većine profesora prema studentima. Zahvalna sam im na njihovu vremenu, trudu i želji koje su mi posvetili, prenijeli svoje znanje i iskustvo na plemenit način. Mišljenja sam kako je razina njihova znanja, sposobnosti i uspješnosti, bilo teorijskog ili praktičnog, na razini svjetskog", smatra Matea Buljubašić.

koji imaju STEMI infarkt miokarda i nekardioloških bolesnika te između kardioloških i nekardioloških bolesnika. Razina pesimizma/optimizma kardioloških, nekardioloških i bolesnika sa STEMI infarktom koji su podvrgnuti primarnoj perkutanoj koronarnoj intervenciji se u pozitivnoj/negativnoj korelaciji s depresijom.

Tema Mateina diplomskog rada prezentirana je na Hrvatskom kardiološkom kongresu s međunarodnim sudjelovanjem, na kojega je poslan redovitim procedurom, internetskom prijavom na hrvatskom i engleskom jeziku u čemu su sudjelovali primarijus doc. dr. sc. Ivica Vuković, kolega Petar Pavao Franić i ona. Mlada liječnica napominje kako iza prvog znanstvenog rada ne stoji sama, jer čovjek niti ne može uspjjeti sam. Ističe da je uloga mentora, primarijusa Vukovića, u njezinu radu neizmjereno važna. Sudjelovao je u njegovu nastanku, počevši od savjeta, stvaranja anketnog upitnika do završne procjene.

Iznimno je zahvalna mentoru, profesorima koji su joj pomogli u realizaciji ideje kao i svim ispitanicima, prijateljima, obitelji na potpori. Zapaženi diplomski rad potiče je da ide dalje, istražuje i proširuje njegove okvire prateći ispitanike. Ponovno će ih anketirati za 6 i 12 mjeseci da utvrde što se s njima zbiva. Kako navodi mentor, primarijus Vuković, tema Mateina rada izazvala je veliku pozornost na Kongresu i postavljen joj je niz zanimljivih pitanja, što ga učvršćuje u uvjerenju da je napravljen koristan rad, koji će pokušati objaviti u nekom od međunarodnih časopisa.

“

Već 70-ih godina prošlog stoljeća krenule su znanstvene inicijative koje su smjerale napraviti probir kardiovaskularnih bolesnika na psihijatrijske poremećaje

loških bolesnika na psihijatrijske poremećaje kao i obrnuto", pojašnjava dr. Matea Buljubašić.

Kako ističe Matein mentor, primarijus doc. dr. sc. Ivica Vuković, pročelnik kliničkog Odjela za bolesti srca i krvnih žila, glavni je motiv istraživanja činjenica što u dosta bolesnika ne možemo objasniti uzrok nastanka infarkta miokarda klasičnim čimbenicima rizika. Psihološki se profil u procjeni čimbenika rizika za razvoj bolesti, posebno akutnog sindroma, zanemaruje premda zaslužuje jedna-

Fuzija: FESB-ovci u Split dovode inženjere energije budućnosti

Code Camp sastoji se od iznimno intenzivnog i vrlo fokusiranog dvotjednog rada u okviru kojeg istraživači pišu kodove sjedeći jedan do drugoga, što poslije omogućava efikasniju suradnju na daljinu

PIŠE: DRAGAN POLJAK

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB) u suorganizaciji s Institutom "Ruđer Bošković" u studenom i prosincu ove godine organiziraju dva prestižna događaja vezana uz konzorcij Euro-fusion: **Code camp of "Code development for integrated modelling" EUROfusion Work Package** (10-21. studenog) i **EFPW 2014, 22nd European Fusion Programme Workshop (WP-CD)** (30. studenog - 3. prosinca). *Code camp of "Code development for integrated modelling" EUROfusion Work Package* predstavlja godišnji radni sastanak s ciljem zajedničkog rada na problemima koji se rješavaju unutar radnog paketa WP-CD u okviru Konzorcija Euro-fusion. Na radionici sudjeluje oko 80 istraživača iz čitave Europe. S druge stra-

ne, *EFPW 2014, 22nd European Fusion Programme Workshop* predstavlja centralni skup u okviru Konzorcija Euro-fusion, s ciljem strateškog planiranja daljnjeg razvoja fuzijskih istraživanja u Europi. Predviđa se da će na radionici početkom prosinca sudjelovati oko 120 čelnih ljudi iz nacionalnih fuzijskih asocijacija iz čitave Europe. Skup je naslovljen: "Operational limits: what do we know/what can we hope from plasma physics & fusion technology", a odnosi se na state-of-the-art fizike plazme i fuzijske tehnologije uzimajući u obzir današnje granice spoznaje u ovom području znanosti, kao i trenutna tehnološka ograničenja.

Zajedničko kodiranje za bolju suradnju

U okviru Code Campa sudjeluje grupa s FESB-a koja od početka 2014. aktivno sudjeluje u istraživanjima na WP-CD. Voditelj je prof.dr.sc. Dragan Poljak, a uz njega su u grupi doc.dr.sc. Silvestar Šesnić, doc.dr.sc. Vicko Dorić i dr.sc. Mario Cvetković. Voditeljicu projekta dr.sc. Gloriju Falchetto službe-

no je primio dekan FESB-a, izv.prof.dr.sc. Srdjan Podrug te joj prezentirao cjelokupne resurse Fakulteta. Dr. Falchetto je u svakom smislu pohvalila FESB-ovu organizaciju Code campa te apostrofirala mogućnost daljnjeg širenja suradnje s istraživačkim grupama na FESB-u.

U okviru Code campa u više prostorija FESB-a (najviše u prostoru popularnog Akvarija ispod velikih amfiteatara) deseci istraživača iz čitave Europe zajedno razvijaju fizikalne modele, matematičke metode te pišu odgovarajući softvere za predviđanje različitih segmenata rada ITER-a i DEMO-a (buduće komercijalne elektrane zasnovane na fuziji), te simu-

lacije rada ITER-a u što realističnijim scenarijima.

Aktivnosti grupe s FESB-a

Code camp predstavlja iznimno intenzivni i vrlo fokusirani dvotjedni rad u okviru kojeg istraživači pišu kodove sjedeći jedan do drugog za velikim stolovima sa više desetaka znanstvenika, a redovit je i brainstorming za zelenom ili bijelom pločom koji se nastavlja i u kratkim pauzama za kavu ili za ručkom. Ovakvo intenzivno dvotjedno druženje i vrlo fokusirani rad poslije omogućava efikasnu suradnju na daljinu. Inače, cjelovito kodiranje odvija se na velikom mrežnom sustavu (*Gateway computing cluster*).

Grupa profesora Poljaka

je posebno aktivna na području numeričkog (uglavnom primjena metode konačnih elemenata) i analitičkog modeliranja složenih nelinearnih jednadžbi magnetohidrodinamike (Grad-Shafranov Equation – GSE, Current Diffusion Equation – CDE) na kojima radi s podgrupacijom u okviru WP-CD sastavljenom od istraživača iz nekoliko europskih centara za fuzijska istraživanja.

Naime, primjena modela magnetohidrodinamike predstavlja efikasnu teoriju za opis ioniziranih plinova, tj. teoriju za analizu električki vodljivih fluida i tako za pravo predstavlja teorijsku osnovu za razumijevanje globalne konfiguracije magnetizirane plazme. Budući

da plazma predstavlja dobar vodič na visokim temperaturama, oblikovanje i sačuvanje plazme ostvaruje se jakim magnetskim poljima.

Posebna pozornost poklanja se modeliranju tokamaka (ruski akronim čije značenje u prijevodu glasi: „prstenasta komora s magnetskim zavojnicama“ čija funkcija je magnetsko ograničavanje plazme da bi se omogućila kontrolirana fuzijska reakcija. Fundamentalna uloga eksperimentalnog tokamaka je iznalaženje metoda za kontrolirano zagrijavanje plazme koje će omogućiti fuzijske reakcije održivog tipa što za odgovarajuće fizikalne modele i inženjerska rješenja uistinu predstavlja izazov enormnih razmjera.

Važno otkriće kolaboracije MAGIC

Koautori rada su i osmero hrvatskih znanstvenika: Ana Babić, Dario Hrupec i Iva Šnidarić s Instituta 'Ruđer Bošković' u Zagrebu, Nikola Godinović, Damir Lelas i Ivica Puljak s FESB-a Sveučilišta u Splitu, te Dijana Dominis-Prestier i Tomislav Terzić s Odjela za fiziku Sveučilišta u Rijeci

Kolaboracija MAGIC izvješćuje o snažnom bljesku visokoenergijskog gama-zračenja iz galaksije IC 310 opaženom s pomoću dvaju teleskopa promjera 17 m smještenih na kanarskom otoku La Palma. Popratnim opažanjima europske mreže radioteleskopa VLBI viđen je iznimno ravan mlaz plazme koji izlazi iz neposredne blizine supermasivne crne rupe smještene u središtu galaksije. Treperenje bljeska gama-zračenja na vremenskoj skali manjoj od pet minuta pokazuje da zračenje potječe iz područja manjeg od horizonta događaja crne rupe. To otkriće podupire ideju da ga-

ma-zrake nastaju zbog čestica koje su ubrzane snažnim električnim poljima u vrlo uskom području blizu crne rupe. Takve se konfiguracije očekuju blizu brzorotirajućih crnih rupa koje radiomlazove napajaju smanjivanjem svoje rotacijske energije.

Zagonetni izvor zračenja

Iznimno važan rezultat do kojega su došli suradnici na teleskopima MAGIC i EVN bit će objavljen u broju Science Expressa od 6. studenog. Koautori ovog rada su i osmero hrvatskih znanstvenika: Ana Babić, Dario Hrupec i Iva Šnidarić s Instituta Ruđer Bošković u Zagre-

MAGIC teleskop

bu, Nikola Godinović, Damir Lelas i Ivica Puljak s FESB-a Sveučilišta u Splitu, te Dijana Dominis-Prestier i Tomislav Terzić s Odjela za fiziku Sveučilišta u Rijeci. MAGIC je izgrađen zajedničkim naporima velike europske kolaboracije koja uključuje 160 istraživača iz Njemačke, Španjolske, Italije, Švicarske, Poljske, Finske, Bugarske, Hrvatske, Indije i Japana, a hrvatska grupa uključila se u rad kolaboracije MAGIC 2008. godine.

MAGIC je sustav dva teleskopa na kanarskom otoku La Palmi, svaki promjera 17 m, koji iz kozmičkih izvora opaža visokoenergijske ga-

ma-zrake u energijskom području od 25 GeV do 50 TeV.

Smatra se da u središtima galaksija postoje supermasivne crne rupe s masama od milijun pa do nekoliko milijardi masa Sunca. Tako je, čini se, i u slučaju galaksije IC 310 koja je udaljena 260 milijuna svjetlosnih godina i pripada skupu galaksija Perzej. Ta je galaksija poznata po dugačkom radiomlazu koji izlazi iz njezinog središta. Izvor tog mlaza desetljećima je bio zagonetan. Njegova je emisija toliko snažna da odgovara zračenju deset milijardi zvijezda, a nastaje u iznimno kompaktnom središnjem dijelu galaksije. Slike mlaza u

visokom razlučivanju koje su dobivene mrežom radioantena EVN otkrile su jako izduženu strukturu koja kreće iz kompaktnog središta manjeg od svjetlosne godine. Nedavna detekcija promjenjive emisije gama-zračenja teleskopima MAGIC potaknula je zanimanje za taj zagonetni izvor.

Potpuno neočekivani rezultati

U novoj kampanji koja je uključila opažanja teleskopima MAGIC otkriveno je da se emisija gama-zraka mijenja na vremenskoj skali od pet minuta. Voditeljica ovog istraživanja Dorit Eisenacher sa Sveučilišta u Wuerzburgu (Njemačka) objavila je: "Pošto znamo da je horizont događaja supermasivne crne rupe u galaksiji IC 310 tri puta veći od udaljenosti Zemlja-Sunce, otkriće varijabilnosti u gama-području na samo petini te udaljenosti bilo je potpuno neočekivano."

Smatra se da supermasivne crne rupe potiskuju mla-

zove plazme na račun smanjivanja svoje rotacijske energije. U blizini akrecijskog toka one induciraju struje povezane s magnetskim poljem na velikoj skali te usmjeravaju i ubrzavaju nabijene čestice. Prema dosadašnjim saznanjima, opažene gama-zrake proizlaze iz šokova koji putuju niz mlazove. Najkraća vremenska skala emisije iz šokova određena je vremenom koje je svjetlosti potrebno da prođe promjer horizonta događaja, što određuje donju granicu promjera mlaza. No, opažanja teleskopima MAGIC sada donose posve novu priču.

"Detekcijom tako brzih promjena na tim energijama ispituje se najdublje područje u samoj jezgri, u neposrednoj blizini središnje crne rupe", rekao je Razmik Mirzoyan s Instituta Max Planck u Münchenu (Njemačka) i dodao: "MAGIC je taj i druge važne rezultate mogao postići zahvaljujući velikoj osjetljivosti, niskom energijskom pragu i velikom energijskom opsegu."

(FESB)

znanstveni centri izvrsnosti

Hrvatska dobila sedam zna

MZOS proglasio ZCI-jeve

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta održana je 10. studenoga, pod predsjedanjem prof. dr. sc. Ive Družića, sjednica Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na kojoj je ministar prof. dr. sc. Vedran Mornar proglasio sedam znanstvenih centara izvrsnosti.

Znanstveni centar izvrsnosti znanstvena je organizacija, ili njezin ustrojbeni dio, ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svoga znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline. Odluka ministra o proglašenju znanstvenog centra izvrsnosti sadrži prava i obveze koje na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost taj centar dobiva. Odluka se donosi na pet godina, a na temelju novog vrednovanja znanstvenog centra izvrsnosti (ZCI) može se produžiti za idućih pet godina.

Proglašenje centara izvrsnosti rezultat je obuhvatnog procesa međunarodne i nacionalne selekcije koji je trajao od prosinca 2012. kada je Nacionalno vijeće za znanost donijelo uvjete i kriterije za osnivanje znanstvenih centara izvrsnosti u Republici Hrvatskoj, a Agencija za znanost i visoko obrazovanje provela postupak vrednovanja pristiglih prijava. Među proglašenim centrima izvrsnosti dva su u području prirodnih znanosti te dva u području biomedicinskih znanosti. Dva su centra izvrsnosti i u području humanističkih znanosti, dok je u području društvenih znanosti proglašen jedan znanstveni centar izvrsnosti.

- U skladu s europskom i hrvatskom strategijom, cilj osnivanja centara izvrsnosti je prepoznati i vrednovati istraživače i znanstvena istraživanja koja nose inovativnost, potencijal otkrića odnosno moguću prekretnicu u znanstvenom istraživanju, dok je svrha njihova osnivanja unaprijediti nacionalni sustav znanosti i ojačati njegovo pozicioniranje u Europskom istraživačkom prostoru, odnosno potaknuti sudjelovanje u istraživačkim programima Europske unije i drugim međunarodnim programima – istaknuo je tom prigodom ministar Mornar te dodao kako vjeruje da će hrvatski znanstvenici okupljeni u centrima izvrsnosti imati puno veće šanse na “tržištu” znanstvenih projekata EU-a nego što ih imaju kao pojedinci. Misija centara izvrsnosti je da znanstvenim istraživanjima koja provode i njihovom mogućom primjenom pomiču granice istraživanja, znanja i društva općenito i tako povećaju i unaprijede međunarodnu vidljivost i prepoznatljivost hrvatske znanstvene zajednice te da koriste razvoju gospodarstva i društva u cjelini.

- Osnivanjem centara Ministarstvo želi omogućiti trenutno najboljim znanstvenicima i institucijama uvjete za vrhunski istraživački rad uz stabilno i pojačano financiranje – rekao je pomoćnik ministra za znanost i tehnologiju prof. dr. sc. Ivan Pejić.

Struktura centara izvrsnosti

Organizacijski okvir ZCI-ja čini skupina znanstvenika s iste ili različitih znanstvenih organizacija, a glavni je istraživač voditelj ZCI-ja. Glavnina se istraživačkog rada odvija na znanstvenoj organizaciji nositeljici. Znanstvena organizacija nositeljica je institucije s koje dolazi voditelj ZCI-ja te je uz voditelja potpisnik ugovora o uspostavi ZCI-ja s Ministarstvom znanosti obrazovanja i sporta. To je institut ili sveučilište, odnosno znanstvena organizacija koja treba osigurati uvjete održavanja znanstvenog rada. Druge znanstvene, gospodarske i javne organizacije i institucije uključene u ZCI s institucijom nositeljicom čine mrežu uzajamnih aktivnosti i suradnje. Pravo na prijavu ZCI-ja imaju znanstvenici koji rade u svim vrstama znanstvenih organizacija u Republici

Hrvatskoj. Voditelj ZCI-ja prijavitelj je projektnog prijedloga i odgovoran za provođenje i upravljanje radom ZCI-ja. Istraživački tim ili timovi koji čine ZCI i dijele istraživačke zadatke mogu pripadati različitim znanstvenim organizacijama i znanstvenim područjima, a zajedno čine mrežu znanstvenika ZCI-ja. ZCI može u svoj program istraživanja i rada uključiti gospodarske subjekte i javne institucije izvan sustava znanosti kako bi se osigurala sustavna i učinkovita primjena rezultata istraživanja. U prijavi za ZCI, a prema kriterijima NVZ-a, prednost imaju projekti koji potiču umreženost na nacionalnoj razini, interdisciplinarnost (odnosno multidisciplinarnost i transdisciplinarnost) znanstvenih aktivnosti te međunarodnu vidljivost i prepoznatljivost.

Kriteriji za vrednovanje prijava

Opći kriteriji: dokazana znanstvena izvrsnost, međunarodna priznatost i kompetencije voditelja i istraživača u timu; inovativnost istraživanja i mogućnost otkrića ili inovativnog sustava; učinkovitost organizacijske strukture; međunarodna kompetitivnost; interdisciplinarnost i umreženost u sustav društvenih i gospodarskih subjekata; uvjeti smještaja za izvođenje projekta.

Kriteriji vrednovanja istraživačkih planova: petogodišnja osmišljenost plana; originalnost, interdisciplinarnost, inovativnost i aktualnost istraživanja; složenost istraživačkog plana te javna distribucija i primjena.

Procjena voditelja i istraživača ZCI-ja: istraživačka procjena kvalitete objavljenih radova te kvantitativna analiza utjecaja radova – citati, H-indeks znanstvenika, IF čimbenik odjeka, broj članaka i knjiga kod prestižnih izdavača, broj патената i drugih proizvoda znanstvenog rada.

Kriteriji za procjenu institucija nositeljica i partnera: opremljenost i infrastruktura, administrativna potpora, učinkovitost organizacijske strukture, osigurana nezavisnost rada na ZCI-ju.

Praćenje rezultata rada ZCI-ja uključuje više vrsta evaluacija: godišnja izvješća ministru, nakon 3,5 godine srednjoročna evaluacija MZOS-a koja odlučuje o

sljedećih pet godina financiranja ZCI-ja; nakon završetka mandata od najviše 10 godina, ex-post evaluacija uz objavu znanstvenih rezultata.

Kriteriji srednjoročne evaluacije ZCI-ja: ostvarenje istraživanja; učinkovitost organizacijske strukture; mreže i suradnja; znanstveni razlozi za dodatnih 5 godina mandata; broj objavljenih radova proizašlih iz ZCI-ja; patenti i drugi oblici transfera znanja; međunarodna suradnja; nagrade i priznanja; korist od znanstvenih usluga i proizvoda za gospodarstvo i društvo; javnost rezultata.

Pobliže na http://www.zci.hr/images/dokumenti/Kriteriji_NVZ.pdf

Postupak i vrednovanje prijava

Vrednovanje prijava obuhvaća provjeru ispunjavanja formalnih uvjeta, ocjenjivanje projektnih prijedloga koje rade međunarodni recenzenti te završno ocjenjivanje Povjerenstva za provođenje vrednovanja ZCI-ja. Članovi su Povjerenstva ugledni hrvatski znanstvenici u znanstvenom području koji ne smiju biti u sukobu interesa, tj. ne smiju biti voditelji niti sudjelovati kao suradnici u prijavljenim projektima. Akreditacijski savjet imenuje sedam članova Povjerenstva, od kojih je jedan predsjednik/-ica. Članovi Povjerenstva trebaju zastupati sva znanstvena područja, odnosno predlaže se po jedan član iz prirodnih, tehničkih, biomedicinskih, biotehničkih, društvenih i humanističkih znanosti te jedan iz umjetničkog područja.

U svrhu vrednovanja projektnih prijedloga, Akreditacijski savjet Agencije imenuje ugledne međunarodne istraživače koji će prosuđivati kvalitetu za primljenih prijedloga i to s obzirom na područje predložena istraživačkog projekta te na izvrsnost uključenih istraživa-

ča. Odabir recenzenata provodi Agencija iz međunarodnih baza recenzenata te srodnih europskih zaklada i institucija koje provode postupke vrednovanja centara izvrsnosti, odnosno iz baza inozemnih recenzenata za pojedina znanstvena područja. Odabir se provodi prema stručnim i etičkim principima, strogo poštujući pravila o sprječavanju sukoba interesa. Recenzenti trebaju imati kredibilitet u području projektnog prijedloga te se odlikovati međunarodnim priznanjima za izvrsnost u istraživanju.

Vrednovanje se prijava provodi u dva dijela. U prvom dijelu prethodno imenovani međunarodni recenzenti provode prosudbu (recenzije) cjelovitih projektnih prijedloga s obzirom na opće kriterije koje je predložilo NVZ. Za svaki projektni prijedlog određuju se dva inozemna recenzenta, vrhunska međunarodno priznata stručnjaka u temi projektnog prijedloga. Međunarodni recenzenti pišu recenziju za po jedan projektni prijedlog dodjeljujući ocjenu svakom razrađenom potkriteri-

ju, odnosno kriteriju. Ukupna se ocjena temelji na zbroju prosječnih ocjena za svaki kriterij. Projektni prijedlozi ocijenjeni nedovoljnom ocjenom ne prolaze u daljnji postupak odabira. Nakon pristiglih međunarodnih recenzija, Povjerenstvo poziva sve prijavitelje projektnih prijedloga koji su postigli zadovoljavajuću razinu ocjena na razgovor (intervju). Prijavitelj projektnog prijedloga ima pravo uvida u recenziju i može se na nju očitovati tijekom intervjua.

U drugom dijelu postupka vrednovanja Povjerenstvo za provođenje vrednovanja na temelju specifičnih društveno-gospodarskih okolnosti u hrvatskom društvu dodatno utvrđuje organizacijske potencijale i infrastrukturu institucije nositeljice, odnosno predloženom mreže institucija.

Konačno, na temelju međunarodnih recenzija i intervjua, Povjerenstvo izrađuje svoje završno izvješće te ga dostavlja Akreditacijskom savjetu. Nakon razmatranja i prihvatanja Agencija to završno izvješće dostavlja MZOS-u.

prirodne znanosti

ZCI za napredne materijale i senzore – CEMS

CEMS je zajednički centar Instituta ‘Ruđer Bošković’ i Instituta za fiziku. Voditelj centra bit će u prvoj godini dr. sc. Milko Jakšić s Instituta ‘Ruđer Bošković’. Centar će ujediniti napore i stručnost istraživača te promicati interdisciplinarna istraživanja u sklopu četiriju ključnih istraživačkih jedinica. Predviđeni istraživački program temelji se na dosadašnjim uspješnim istraživanjima pojedinih grupa znanstvenika s Instituta Ruđer Bošković, Instituta za fiziku i partnerskih institucija. Istraživačku jedinicu ‘Novi funkcionalni materijali’ (sinteze, karakterizacije i primjene novih metalnih oksida, poluvodiča, metala, keramika i elektronskih materijala u novim proizvodima) vodi dr. sc. Mile Ivanda s Instituta Ruđer Bošković (IRB), istraživačku jedinicu: Znanost o grafenu i srodnom 2D strukturama vodit će dr. sc. Marko Kralj s Instituta za fiziku. Istraživačku jedinicu ‘Fotonika i kvantna optika’ (kvantno sprezanje, kvantna kriptografija, kvantna holografija, foton-bozon interakcija, kvantno računanje i kvantna slučajnost) vodi dr. sc. Mario Stipčević s Instituta Ruđer Bošković, dok istraživačku jedinicu ‘Fizika i tehnologija ionskih spojeva’ vodi dr. sc. Milko Jakšić s Instituta Ruđer Bošković.

znanstvenih centara izvrsnosti

osti

biomedicinske znanosti

humanističke znanosti

društvene z.

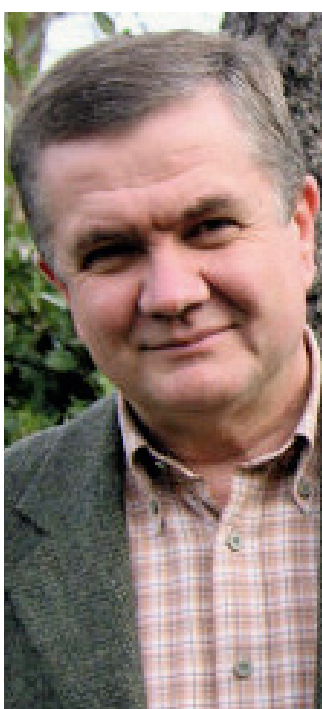
ZCI za znanost i tehnologiju (STIM)

Drugi znanstveni centar izvrsnosti u području prirodnih znanosti vodit će prof. dr. sc. Vlasta Bonačić-Koutecký sa Sveučilišta u Splitu. Predloženi centar izvrsnosti za znanost i tehnologiju – integracija Mediteranske regije (STIM) povezuje istraživanje s inovacijom i edukacijom u tri područja unaprjeđivanja utemeljena na izvrsnosti i aktualnosti: a) napredna tehnologija na nanoskali fokusirat će se na obnovljive izvore energije i nanotehnologiju za medicinsku dijagnostiku razvojem novih materijala za solarne i gorive ćelije i dizajnom novih nanostrukturiranih biosenzoričkih materijala za medicinsku dijagnostiku, b) voda i okoliš uključuje zaštitu kvalitete i kvantitete vode, utjecaje klimatskih promjena te plavu biotehnologiju/ morske bioresurse za bioekonomiju, c) obrazovanje će slijediti nove strateške okvire za europsku suradnju u obrazovanju te uspostaviti nove programe za poduzetništvo u području prirodnih znanosti i tehnologije, u skladu s područjima unaprjeđivanja, uključujući kontinuiranu edukaciju, kao i osiguravanje njezine izvrsnosti. Vizija STIM-a je oformiti mrežu vrhunskih istraživačkih grupa u Hrvatskoj na temama ključnim za održivi razvoj i integraciju Mediteranske regije.

ZCI za reproduktivnu i regenerativnu medicinu

Radi se o integriranom znanstvenom centru izvrsnosti Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Voditelj u prvoj godini bit će akademik Slobodan Vukičević. Prvu istraživačku jedinicu, "Biomedicinsko istraživanje reprodukcije i razvoja" vodit će prof. dr. sc. Davor Ježek. Istraživačka jedinica temelji se na dugogodišnjoj suradnji iskusnih znanstvenika okupljenih oko bazičnih i kliničkih istraživanja u sklopu područja reprodukcije i razvoja. Centar je zamišljen kao multidisciplinarno i međuinstitucijsko središnje mjesto koje će kao zadatak imati provođenje, promociju i diseminaciju istraživanja reprodukcije i razvoja, područja od velikog značaja zbog neprestanog povećanja učestalosti reproduktivnih i razvojnih rizika vezanih uz okolišno okruženje i genetičke poremećaje. Istraživačku jedinicu "Regenerativna medicina" vodit će akademik Slobodan Vukičević. Razumijevanje procesa regeneracije i fibroze u odgođenom koštanom cijeljenju, osteoartritisu, kroničnoj bolesti bubrega, cirozi jetre i akutnom infarktu srčanog mišića, omogućit će razvoj novih postupaka liječenja ovih najskupljih i neriješenih medicinskih stanja.

ZCI za virusnu imunologiju i cjepiva

Voditelj drugog znanstvenog centra izvrsnosti u području biomedicine je prof. dr. sc. Stipan Jonjić koji dolazi s Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Glavni ciljevi centra bit će istraživanje međudnosa virusa i imunološkog sustava, kao i dizajniranje učinkovitih cjepiva i vektora za prevenciju i liječenje različitih zaraznih bolesti i tumora. Centar će istraživati nove imunoregulatorne virusne gene i njihovu ulogu u patogenezi i imunološkom nadzoru. Središnji dio predloženog istraživanja odnosi se na uporabu ekombinantnog citomegalovirusa koji izražava ligande za aktivacijski imunoreceptor kao vektorskog cjepiva za različite humane patogene i maligne tumore.

ZCI za integrativnu bioetiku

Prvi centar u području humanističkih znanosti vodit će prof. dr. sc. Ante Čović s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Hrvatska bioetika uspjela se u posljednjih desetak godina etablirati kao jedan od lidera u ovoj disciplini, čemu je pridonijelo formuliranje originalnog koncepta integrativne bioetike. Ideja integrativne bioetike sintetizira silnice dosadašnjeg razvoja bioetike te na podlozi metodološkog pluriperspektivizma i predmetne integracije stvara pretpostavke za novi pristup širokom spektru bioetičkih tema od medicinske prakse i biomedicinskih istraživanja, preko odnosa prema ne-ljudskim živim bićima, okolišu, znanosti i društvu, do konstitucionalnih pitanja same bioetike. Građen na tim temeljima, predloženi istraživački program Centra, koji okuplja već funkcionalnu mrežu znanstvenika najrazličitijih disciplina (filozofa, teologa, liječnika, prirodosnanstvenika, pravnika, politologa, sociologa, agronoma i dr.), omogućit će relevantan hrvatski doprinos u ovom inovativnom području znanosti u kojem se integracijom znanstvenih disciplina i kulturnih perspektiva uspostavlja jedinstveni obrazac orijentacijskog znanja.

ZCI za Hrvatsko glagoljaštvo

Dr. sc. Milan Mihaljević sa Staroslavenskoga instituta vodit će drugi centar u području humanističkih znanosti. Centar želi uspostaviti i razviti interdisciplinarni teorijski okvir i model za proučavanje glagoljaških pisarskih centara. Kao predmet istraživanja izabrali su rukopise iz istarskoga mjesta Berma za koje postoje ozbiljne indikacije da je u njemu krajem 14. st. i u 15. st. postojao glagoljaški skriptorij. Ti rukopisi istražiti će se jezično, tekstološki, književno-teorijski, paleografski, liturgički i povijesno-umjetnički (iluminacija) te će se prikupiti svi povijesni podaci o njima i o Bermu toga vremena. Tako bi se stvorio model istraživanja koji bi kasnije mogao biti primijenjen i na ostale glagoljaške pisarske centre i rukopise za koje nije utvrđeno u kojem su skriptoriju napisani.

ZCI za školsku efektivnost i menadžment

Voditelj centra u području društvenih znanosti bit će prof. dr. sc. Jurica Pavičić s Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Temeljna istraživačka djelatnost centra odnosit će se na problematiku funkcioniranja, učinkovitosti i društvene odgovornosti osnovnih i srednjih škola u kontekstu analize postojećeg sustava školskog menadžmenta i osnivačkog upravljanja, kao i mogućnosti za njihovo unaprjeđenje. Centar će, također, provoditi razvoj znanja, vještina i sposobnosti društvenih aktera u sklopu sustava školskog menadžmenta i osnivačkog upravljanja, a koji su relevantni za unaprjeđenje školske učinkovitosti. Na ovaj način centar će pridonijeti postizanju visoke razine učinkovitosti (uspješnosti) hrvatskih škola, koje su ujedno psihološko-socijalni i organizacijski sustavi.

znanstveni centri izvrsnosti

MEDICINSKI FAKULTET
raspisuje
NATJEČAJ ZA IZBOR

1. dva suradnika u suradničkom zvanju naslovnog poslije-doktoranda za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana radiologija u Katedri za medicinsku radiologiju
2. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu poslijedoktoranda na projektu "Uloga receptora autofagije u selektivnom uklanjanju mitohondrija – AutoMito" na određeno vrijeme od tri godine.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (veljača 2014.). Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrovi>). Za radno mjesto pod 2) kandidat treba imati završen doktorski studij u području prirodnih znanosti ili biomedicine i zdravstva i tečno govoriti engleski jezik. Prednost pri zapošljavanju imaju kandidati s iskustvom u području staničnog signaliziranja i proteinske biologije. Vrlo je važno da kandidati osim znanja o osnovim molekularno biološkim i biokemijskim metodama imaju sposobnost njihove primjene u proučavanju novih i do sad nepoznatih proteina. Kandidati trebaju imati sposobnost samostalnog vođenja dijela projekta, biti sposobni sudjelovati u pisanju projektnih prijedloga te objavljivanju rezultata u međunarodno relevantnim časopisima i na međunarodno relevantnim konferencijama u području, kao i visoku motiviranost i spremnos za rad u međunarodnom timu. Kandidati trebaju poslati pismo namjere, životopis, popis znanstvenih publikacija, dva pisma preporuke. Eventualne upite moguće je uputiti doc. dr. sc. Ivani Novak Nakir na adresu: ivana.novak@mefst.hr. Na oglašena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola. Rok natječaja je 30 dana od dana objave u "Narodnim novinama". Prijave se podnose poštom na adresu:

SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET
Šoltanska 2, 21000 Split

PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
raspisuje
NATJEČAJ ZA IZBOR

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto docenta, za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika;
2. dva nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta ili više, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, grana fizika kondenzirane tvari (bez zasnivanja radnog odnosa);
3. jednog suradnika u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje kemija na određeno vrijeme;
4. jednog suradnika u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand, za znanstveno područje prirodnih znanosti, na određeno vrijeme, za rad na projektu HRZZ-a, „Multi scale description of meso-scale domain formation and destruction“;
5. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, za znanstveno područje biotehničkih znanosti, polje prehrambena tehnologija (bez zasnivanja radnog odnosa);
6. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika (bez zasnivanja radnog odnosa);

Pristupnici moraju ispunjavati opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13), a pristupnici pod. točkom 1. i 2. i uvijete iz Odluke Rektoriskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti. Pristupnici pod točkom 4. pored općih uvjeta moraju ispunjavati i niže navedene obvezne uvjete i dodatne kriterije. Obvezni uvjeti:

- doktorat znanosti iz područja prirodnih znanosti

Dodatni kriteriji:

- iskustvo u području rada na klasterima (linux sustavi);
- poznavanje nekog od programskih jezika;
- znanje iz molekularne fizike i biofizike;
- sudjelovanje na konferencijama, predavanjima;
- sudjelovanje u projektima popularizacije znanosti;
- iskustvo u nastavi.

Pristupnici pod točkom 1. i 2. uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o državljanstvu, a strani državljanji dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina), dokaze o ispunjavanju propisanih uvjeta, bibliografiju te podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti (životopis te bibliografiju s podacima o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti, potrebno je dostaviti i na CD-u). Pristupnici pod točkom 3., 4., 5. i 6. uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi, prijepis ocjena s prosjekom, dokaz o državljanstvu, a strani državljanji dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina). Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Teslina 12, 21 000 Split. Na natječaj se mogu prijaviti osobe oba spola. Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Znanstveni centar izvrsnosti za školsku efektivnost i menadžment zasnovan je na partnerskoj mreži četiriju hrvatskih institucija, za koje se vjeruje da bi trebale postati vidljivom i dugotrajnom okosnicom za daljnji razvoj izvrsnosti hrvatskog istraživanja u području obrazovanja, potaknuti razvoj organiziranog učenja od najrazvijenijih europskih obrazovnih sustava, kao i razvoj dobre prakse u menadžmentu osnovnih i srednjih škola.

U realizaciji rada znanstvenog centra izvrsnosti i plana istraživanja sudjeluju: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (prof. dr. sc. Jurića Pavičić – voditelj centra i istraživači doc. dr. sc. Zoran Krupka i doc. dr. sc. Goran Vlašić), Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu (istraživač prof. dr. sc. Nikša Alfirević), Institut društvenih znanosti Ivo Pilar (znanstveni savjetnik dr. sc. Josip Burušić, viši znanstveni suradnik dr. sc. Toni Babarović, znanstvena suradnica dr. sc. Marija Šakić Velić), te istraživači Filozofskog fakulteta u Splitu. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu će pridonijeti

Ekonomski i Filozofski fakultet u mreži ZCI-ja za školsku efektivnost i menadžment

ti radu Centra istraživanjem obrazovnog menadžmenta i upravljanja od osnivača, usmjerenim prema ostvarivanju školske efektivnosti i unaprjeđenju učeničkih postignuća. Na taj bi način Centar trebao pridonijeti i razvoju obrazovnih javnih politika te unaprjeđenju menadžerskih sposobnosti ravnatelja u hrvatskim osnovnim i srednjim školama. Ovim će se segmentom istraživačkog i primijenjenog rada Centra baviti prof. dr. sc. Nikša Alfirević, redoviti profesor na splitskom

Ekonomskom fakultetu, čiji se temeljni istraživački interes odnosi na menadžment u neprofitnom i javnom sektoru, ali i nekoliko područja posebne sociologije. U svom je dosadašnjem znanstvenom radu stekao doktorat iz poslovne ekonomije te iz sociologije, objavio tri sveučilišna udžbenika i dva priručnika, dvije uredene znanstvene knjige i jednu monografiju te više znanstvenih radova u znanstvenim časopisima i zbornicima međunarodnih znanstvenih skupova. Radovi

su mu uvršteni u međunarodne citatne baze podataka Current Contents, EconLit, SCOPUS i Web of Science. Osim toga, u svom stručnom radu surađuje s brojnim organizacijama civilnog društva. Vrlo je aktivan i u međunarodnoj suradnji institucija visokog obrazovanja, gdje se ističe kao jedan od utemeljitelja godišnjeg inter-katedarskog sastanka i znanstvenog skupa iz područja menadžmenta, organizacije i poduzetništva.
Prof. dr. sc. Nikša Alfirević, Ekonomski fakultet

FILOZOFSKI FAKULTET U SPLITU u radu Znanstvenog centra izvrsnosti za školsku efektivnost i menadžment sudjeluje s ukupno osam istraživača: izv. prof. dr. sc. Renata Relja, prof. dr. sc. Sanja Stanić i dr. sc. Ivanka Buzov za polje sociologije, doc. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš za polje filozofije, doc. dr. sc. Andreja Bubić, doc. dr. sc. Darko Hren i doc. dr. sc. Ina Reić Ercegovac za polje psihologije te dr. sc. Morana Koludrović za polje odgojnih znanosti. Članovi tima nastavnika s Filozofskog fakulteta zajedno su objavili više od stotinu relevantnih znanstvenih radova indeksiranih u prestižnim međunarodnim bazama poput Current Contents i Web of Science. Svi su sveučilišni nastavnici te redovito sudjeluju u trajnim izobrazbama stručnjaka iz područja obrazovanja te znanstveno - istraživačkih metoda. Objavili su čitav niz stručnih i znanstvenih publikacija te

nastavnih materijala. Organiziraju brojne znanstvene i stručne skupove te aktivno sudjeluju u popularizaciji znanosti. Za projektna područja i koordinaciju istraživačkih aktivnosti u pojedinim znanstvenim poljima djelovanja ovog multidisciplinarnog znanstvenog centra izvrsnosti na razini Filozofskog fakulteta zaduženi su voditelji pojedinih projektnih područja:

- **Za polje sociologije – izv. prof. dr. sc. Renata Relja (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu),**
- **Za polje filozofije – doc. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš, prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu),**
- **Za polje odgojnih znanosti – dr. sc. Morana Koludrović (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu). (A. Jakir)**

Splitski Centar za integrativnu bioetiku kao suradna institucija Centra izvrsnosti

Bioetika se u više od četrdesetljeća svog postojanja uspjela akademski etablirati kao novo interdisciplinarno područje, te planetarno proširiti ne samo kao intelektualna inovacija, nego i kao društveni pokret. Regionalna i šira međunarodna afirmacija hrvatske bioetike temelji se prije svega na činjenici da je u sklopu bioetičkih rasprava u Hrvatskoj izgrađen novi koncept “integrativne bioetike”, koji je postao prepoznatljivim doprinosom

razvoju bioetike u globalnim razmjerima. Od lipnja ove godine, nošen od strane projekta inicijalno pokrenutog pri zagrebačkom Filozofskom fakultetu, u Splitu je otvoren Centar za integrativnu bioetiku, pod okriljem splitskog Filozofskog fakulteta, a u suradnji s Pravnim fakultetom. Upravo je odatle donirana najveća bioetička hemeroteka na ovim prostorima, ona profesora emeritusa Nikole Viskovića, u povodu svečanog otvaranja Centra, koji je odnedavno također postao jednom od institucija u mreži centra izvrsnosti, što svakako služi kao dodatni poticaj za daljnji rad i razvitak. Centar za integrativnu bioetiku treba shvatiti ne samo kao ostvarivanje postignutih dogovora o suradnji u području integrativne bioetike, nego prije svega kao izraz potrebe za izgrađivanjem institucionalnih punktova znanstvene inovativnosti na Filozofskom fakultetu i na Sveučilištu u Splitu. Centar se trudi integrirati već postojeće istraživačke potencijale i dokumentacijske resurse u području bioetike na Splitskom sveučilištu te ih tako učiniti aktivnim i prepoznatljivim ne sa-

mo u nacionalnim nego i u međunarodnim razmjerima. Interdisciplinarna narav područja pa samim time i Centra reflektiranja je u sastavu njegovih tijela: Voditelj prof. dr. sc. Mislav Kukoč i tajnik Emil Kušan s Filozofskog su fakulteta, predsjednik Stručnog vijeća prof. dr. sc. Jozo Čizmić dekan

je Pravnog fakulteta, a ostali članovi dolaze s još šest institucija, oni su: prof. dr. sc. Ante Čović, prof. dr. sc. Izet Hozo, Ana Jeličić, Silvana Karačić, dr. sc. Ivica Kelam, doc. dr. sc. Katica Knezović, prof. dr. sc. Amir Murzur te prof. dr. sc. Iris Tićac.
Aleksandar Jakir, dekan Filozofskog fakulteta

Poštovani dekane, sudjelovanje u dva ZCI-ja, institucionalno i suradnički, dokaz je da vaš Fakultet napreduje nemalim koracima. Odakle onda tako žalbeni ton u Vašem razgovoru za Slobodnu?

Ma ne, nisam se ja žalio, nego je kolegica Barbarić odviše sućutna osoba, pa se sažalila na mene kad je vidjela koliko se mučim s organizacijom fakultetskog života na toliko lokacija... Mi smo u samo deset godina toliko napredovali po broju studenata, djelatnika i studijskih programa da se do pred samo nekoliko godina to nismo usudili ni sanjati. No logično je da nam je taj intenzivni razvoj povećao i značaj i aspiracije, nego nas je suočio i s neočekivanim problemima, od kojih nedostatak vlastitog prostora nije najmanji. No ja nimalo ne sumnjam ni u to da li će šira zajednica prepoznati naše potrebe i opravdane zahtjeve, ni u podršku nove sveučilišne Uprave, ni u naše vlastite snage u privlačenju EU sredstava.

(univ.)

Mreža vrhunskih istraživačkih grupa na ključnim razvojnim temama regije

RAZGOVARAO: VJEKO PERIŠIĆ

Znanstveni centar izvrsnosti za znanost i tehnologiju - integracija Mediteranske regije (STIM) voditeljice prof. dr. h.c. Vlaste Bonačić-Koutecký jedini je odabrani centar izvrsnosti u prirodoslovnim znanostima u Dalmaciji, kao i jedini centar izvrsnosti na Splitskom sveučilištu. STIM povezuje istraživanje s inovacijom i edukacijom u tri područja unaprijeđivanja utemeljena na izvrsnosti i aktualnosti: a) napredna tehnologija na nanoskali fokusirana će se na obnovljive izvore energije i nanotehnologiju za medicinsku dijagnostiku razvojem novih materijala za solarne i gorive ćelije i dizajnom novih nanostrukturiranih biosenzorskih materijala za medicinsku dijagnostiku, b) voda i okoliš uključuje zaštitu kvalitete i kvantitete vode, utjecaje klimatskih promjena te plavu biotehnologiju/morske bioresurse za bioekonomiju, c) obrazovanje će slijediti nove strateške okvire za europsku suradnju u obrazovanju te uspostaviti nove programe za poduzetništvo u području prirodnih znanosti i tehnologije, uskladu područjima unaprijeđivanja, uključujući kontinuiranu edukaciju, kao i osiguravanje njezine izvrsnosti. Vizija STIM-a je oformiti mrežu vrhunskih istraživačkih grupa u Hrvatskoj na temama ključnim za održivi razvoj i integraciju Mediteranske regije. Koncept STIM-a je u skladu s misijom Euro-Mediteranske regije. Povodom odabira STIM-a kao jednog od sedam Centara izvrsnosti u Republici Hrvatskoj, razgovarali smo s njegovom voditeljicom Vlastom Bonačić-Koutecký.

Kako biste, s obzirom na vaša europska iskustva, ocijenili ozbiljnost evaluacije koja je rezultirala odabranim centrima izvrsnosti?

Ocjene koje su se dobivale od vanjskih evaluatora bile su ključni preduvjet za odabir centara izvrsnosti, evaluacija je bila zaista na europskom nivou, i mislim da je Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj profesionalno obavilo povjereni im zadatak.

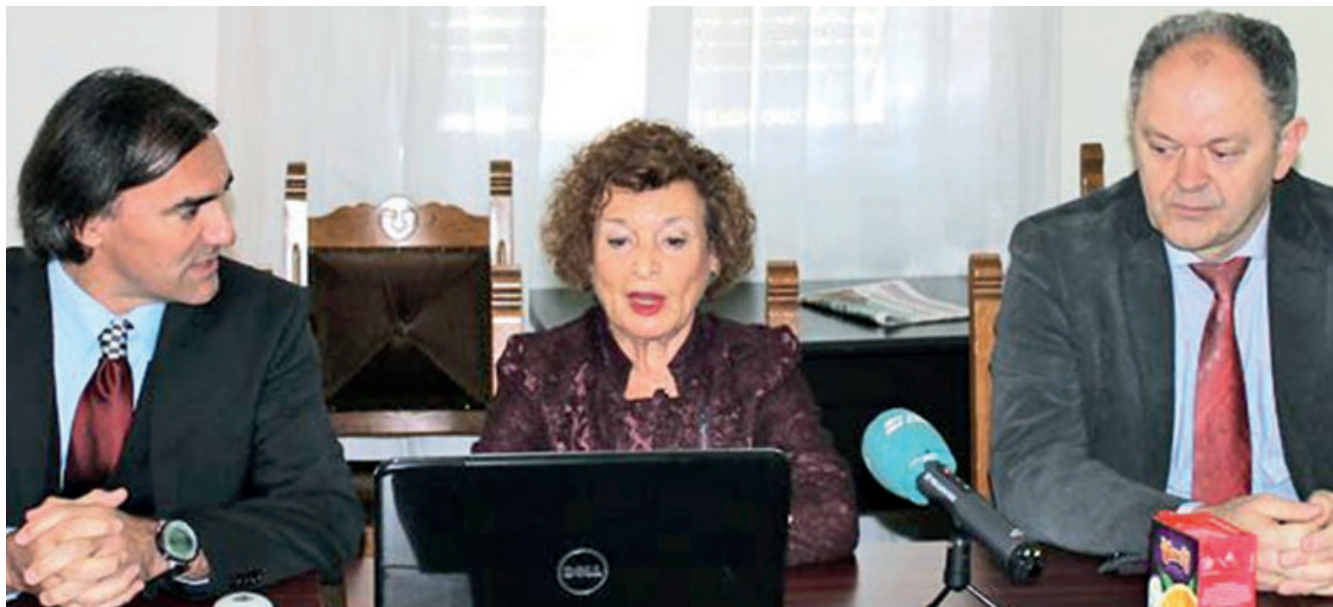
Može li se reći da je Centar izvrsnosti zapravo jedan veliki interdisciplinarni dugoročni projekt?

Centar je više nego projekt, jer projekti se završavaju, a Centar mora biti održiv. On to može biti kroz financiranje u prvih pet godina, te uz produženje kroz sljedećih pet. No njegova dugoročna uloga ovisi o postignutim rezultatima istraživanja. Očekivani uspjeh istraživanja, edukacije i inovacije u područjima unaprijeđivanja, njihovo internacionalno prepoznavanje, dolazak novih prepoznatih istraživača kao i stjecanje potrebnih sredstava osigurat će održivost Centra.

Što je sa suradnjom s gospodarstvom? Ima li već konkretnih planova s našim i stranim tvrtkama?

U području mog istraživanja na nanoskali, postojeća suradnja sa britanskom tvrtkom za proizvodnju biocipova i švicarskom tvrtkom za unaprijeđenje laserskih izvora je temeljena na kooperaciji s kolegama sa Sveučilišta u Birminghamu i Ženevi. Istovremeno je ostvarena uspješna suradnja između FESB-a i tvrtke 3M. Od domaćih tvrtki, postoje kontakti kao i suradnja s Končarom. Očekujemo značajni razvoj kooperacija sa domaćim tvrtkama kroz razvitak Centra u budućnosti.

Također, kroz edukacijski program povezivanja studenata s poduzetništvom, otvorit će se mogućnost talentiranim mladim istraživačima osnivanjem spin-off tvrtki. Sveučilište u Splitu kao i Splitsko-dalmatinska županija naročito podržavaju ideju da se kroz Centar izvrsnosti obrazuju doktorandi i postdoktorandi koji će svoje znanje i inovaciju prenijeti u pametno poduzetništvo što će pridonijeti regionalnom razvoju unutar

Predstavljanje STIM-a na Sveučilištu u Splitu: prorektor Alen Soldo, Vlasta Bonačić-Koutecký i rektor Šimun Anđelinović

Želimo da se mladim, talentiranim ljudima omogući istraživačka okolina i infrastruktura, dovoljno kompetitivna unutar Europe i svijeta koja im dozvoljava uspješan razvoj njihovih karijera i ostanak u Hrvatskoj

tar Mediteranskog područja kao i Republike Hrvatske. Može li se reći da će Centar omogućiti studentima da međunarodno studiraju i suradju iz Splita?

Apsolutno! Jako je važno započeti istraživanja što ranije, po mogućnosti već od treće godine studija. Moje je iskustvo da su svi studenti koji su radili praktikum unutar moje grupe na HUB i surađivali s mojim internacionalnim partnerima postali uspješni mladi istraživači ne samo unutar akademske zajednice nego također i u industriji. Rani početak istraživanja je vrlo stimulativan za studente omogućavajući im razvitak vlastite inovacije i originalnosti, što ne bi postigli samo učenjem za ispite. Istodobno, Centar će omogućiti dostupnost široj lepezi priznatih međunarodnih znanstvenika kao potencijalnih mentora. Danas se napredna znanost bazira na timskom i komplementarnom radu, a povezivanje različitih disciplina je ne samo poželjno, nego predstavlja dodatnu vrijednost.

Studentima kojih usmjerenja će najviše ovaj Centar koristiti?

Studentima PMF-a, FESB-a, FGAG-a, KTF-a, a uključuje fizičare, kemičare, biologe, inženjere kao i sve zainteresirane za istraživanje novih materijala za solarne i gorive ćelije, kao i za nanomedicinu, te za istraživanje vode i okoliša.

Imate li projekcije o mogućnosti novog zapošljavanja u okviru Centra?

Novac koji je na raspolaganju Centrima izvrsnosti je simboličan i potreban za sami početak. Prema dobivenim informacijama, postoji mogućnost natječaja među Centrima izvrsnosti za dodatno financiranje, koje bi

omogućilo zapošljavanje novih doktoranada i postdoktoranada, bez kojih se ciljevi Centra ne mogu ostvariti. Planirani smjerovi istraživanja obećavaju stjecanje dodatnih sredstava iz fondova Europske unije. Željama je da rad Centra započne što prije, što bi dodatno omogućilo sudjelovanje na različitim natjecanjima koji bi osigurali adekvatno financiranje te zapošljavanje mladih ljudi.

Postoji li pak mogućnost za strane studente i znanstvenike da dio svog školovanja ili karijere odrade u Splitu?

Ja sam otvorena za međunarodnu suradnju – kroz svoju karijeru sam imala internacionalnu znanstvenu grupu kao i mnogobrojne međunarodne suradnje, pa je i to moguće unutar Centra, ali glavni je cilj ipak hrvatskim mladim istraživačima omogućiti umreženje u internacionalnu istraživačku zajednicu za njihovu dobrobit. Želimo da se mladim, talentiranim ljudima omogući istraživačka okolina i infrastruktura, dovoljno kompetitivna unutar Europe i svijeta koja im omogućava uspješan razvoj njihovih karijera i ostanak u Hrvatskoj.

Koji je prvi sljedeći korak?

Prvi zadatak je početak rada Centra na projektima koji ujedinjuju interdisciplinarno područje istraživanja na PMF-u, na FESB-u, na MediLS-u i na ICAST-u u području nanotehnologije na nanoskali. Istodobno je potrebno formirati jezgru i započeti aktivnosti unutar područja istraživanja vode i okoliša. Voditelji sa svojim istraživačkim grupama trebaju ostvariti početak planirane suradnje i time aktivirati rad i razvijanje Centra.

Institucije koje sudjeluju i suradjuju unutar STIM-a

Sudjeluju: ICAST, FGAG, FESB, PMF sa Sveučilišta u Splitu, MediLS (Split), IRB (Zagreb).

Surađuju: Institut za oceanografiju i ribarstvo (Split), Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ) i internacionalne kooperacije koje uključuju; University of Boulder (SAD), Institute of organic chemistry (Češka), University of Freiburg, Ulm, Wurzburg, Helmholtz Centre (Njemačka), Aalborg University (Danska), University of Catalunya (Španjolska), TUBITAK Marmara Research Center (Turska), University of Lyon 1 (Francuska), University of Birmingham (Ujedinjeno Kraljevstvo), University of Geneve (Švicarska), McGill University (Kanada), KTH Stockholm (Švedska), Desert Research Institute, University of Reno, Scripps Institution of Oceanography (USA), University of Sapienza (Italija), University of Ljubljana (Slovenija). Suradnja sa SMEs: 3M (the Minnesota Mining and Manufacturing Company, USA), Inovative UK. Ltd. (SAD, UK), Time Bandwidth Products, TBP (Švicarska).

znanost i ekonomija

Damir Boras i Pero Lučin

TEA CIMAŠ/CROPIX

PIŠE
RATKO BOŠKOVIĆ

Četiri rektora - akademskog po

Na ovogodišnje tradicionalno savjetovanje Hrvatskog društva ekonomista (Opatija 12. -14. studenoga), na temu "Ekonomika politika Hrvatske u 2015." vjerojatno prvi put u 22 godine otkako se to savjetovanje održava, nije došao nitko iz aktualne Vlade: ili ih ekonomija ne zanima, ili premijer i ministri nemaju baš nikakvih dvojbi o tome kako bi ekonomska politika Hrvatske trebala izgledati u 2015. godini.

No, i hrvatski su ekonomisti ove godine u nečemu načinili krupan zaokret: prvi put priznali su da ekonomskog rasta i razvoja nema bez znanosti i obrazovanja pa su već prvoga dana konferencije organizirali okrugli stol na kojemu su sudjelovali četiri rektora najvećih hrvatskih sveučilišta, a moderirao ga je istaknuti hrvatski ekonomist i sveučilišni profesor dr. Mladen Vedriš sa zagrebačkoga Pravnog fakulteta.

Iznoseći motivaciju za raspravu prof. Vedriš je podsjetio da u Hrvatskoj djeluje deset sveučilišta, sedam javnih i tri privatna, koja predstavljaju golem ekonomski potencijal. S gotovo devet tisuća nastavnika samo na sveučilištima čiji su rektori sudjelovali na opatijskom panelu, „u Hrvatskoj nema drugog sektora koji bi u svojem sastavu imao toliko kvalitetnih ljudi“, rekao je Vedriš. No, pitanje je kako taj potencijal iskoristiti, „kako znanje i inovacije pretvoriti u dodanu vrijednost, u nova radna mjesta i rast BDP-a, što je sve pretpostavka društvene i ekonomske stabilnosti i novoga zapošljavanja bez kojega nema ni društvene kohezije“.

Poduzetnici kucaju na vrata sveučilišta

Profesor dr. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci, rekao je da svi prisutni rektori dijele mišljenje kako je Hrvatska u kritičnom i prijelomnom trenutku. Postojeći model rasta, temeljen na inozemnom zaduživanju i uvozu, potrošen je „ma kako ga mi preslagivali“. „Sve smo mladolikiji, a sve br-

Universitas donosi najvažnije naglaske s okruglog stola 22. tradicionalnog savjetovanja Hrvatskog društva ekonomista u Opatiji na kojem su sudjelovali rektori četiriju najvećih hrvatskih Sveučilišta – Šimun Anđelinović, Damir Boras, Pero Lučin i Željko Turkalj

že zastarjevamo“, rekao je Lučin. No, voditelja rasprave Mladena Vedriša zanimalo je kucaju li poduzetnici i poduzeća na vrata Riječkoga sveučilišta? Vidi li poslovni ljudi u sveučilištu „uvjet bez kojega ne mogu“?

„Kucaju“, potvrdio je rektor Lučin. „Ako se uopće u Rijeci, Splitu ili Osijeku mogu očekivati neke investicije, one će se dogoditi isključivo uz sveučilišta. Zato Rijeka razvija ljude i infrastrukturu za one koji će željeti investirati, bez obzira je li u terminal ukapljenog plina (LNG), farmaceutsku ili neku varijantu zdravstvene djelatnosti.“

Rektor Sveučilišta u Osijeku prof. dr. Željko Turkalj bio je još konkretniji. Ekonomistima okupljenima u Opatiji ispričao je kako je student 3. godine osječkog Elektrotreh-

ničkog fakulteta patentirao motor „gutač vatre“ koji iskoristava otpadnu toplinu i povećava iskoristivost energenta 40 posto. Motor je prikazan na izložbi „Inova“. Nije prošlo ni mjesec dana, a mladi osječki istraživač i inovator dobio je poziv iz NASA-e.

Slavonska 'silicijska dolina'

„Prema iskustvu mojeja sveučilišta, veza akademske zajednice i poslovnog sektora je odlično pokrenuta, no u *triple helixu* slabija je karika javni sektor, nedostaje njegova potpora projektima“, ocijenio je osječki rektor. A kuca li biznis na njegova vrata?

„Naravno“, odgovorio je dr. Željko Turkalj, i ispričao: u samo godinu dana, koliko obnaša rektorsku dužnost, posjetilo ga je barem desetak inozemnih diplomata raspitujući se o mogućnostima investiranja u osječkoj gradskoj regiji. Županiju i Grad obišli su tek poslije Sveučilišta. „Danas je najlakše donijeti novac, kupiti tehnologiju, podići halu... no pitanje je tko zna s tom tehnologijom raditi? Sveučilišta su jedino mjesto na kojem investitori mogu doći do takvih kadrova.“

Zahvaljujući svojem Sveučilištu Osijek je već ponio laskavu titulu „slavonske silicijske doline“, otkrio je Turkalj. U njemu djeluju 54 tvrtke s IT tehnologijom, koje zapošljavaju 540 mladih ljudi koji su završili fakultete Osječkoga sveučil-

“

Anđelinović:
Znanstvenik ima najviše ideja dok studira i zato studentima treba omogućiti da sa svojim profesorima i poduzetnicima pokreću svoje kompanije.

lišta, a partneri su im Siemens ili Microsoft.

„Siemens već deset godina u našem gradu ima istraživački razvojni centar“, rekao je rektor Turkalj. „Siemens nije u Osijek došao montirati usisavače ili hladnjake, nego je prepoznao potencijal i angažirao više od 300 inženjera koji su završili elektrotehniku i rade u tom centru, a svoju pamet prodaju diljem svijeta.“

Zajedničke tvrtke studenata i profesora

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. Šimun Anđelinović bio je nešto kritičniji od svojih kolega. „Napravili smo puno, ali po vašoj se konferenciji vidi da nismo učinili dovoljno“, rekao je okupljenim ekonomistima ko-

ji su samo par sati ranije iznijeli prilično crnu sliku stanja i perspektive hrvatskoga gospodarstva.

„Dolaze li nam ljudi? Dolaze, ali nedovoljno“, ocijenio je splitski rektor. „A razlog je što smo mi iz strategije razvoja znanosti izbacili riječ 'struka'. Ona je sakrivena. A od struke sve počinje, i znanost postoji radi struke. Stručni rad pokreće gospodarstvo, a poduzeća se obraćaju znanosti da bi poboljšala svoj stručni rad.“

Za Anđelinovića, inovacije i tehnologija su jedini način da Hrvatska preskoči jaz prema svijetu. Znanstvenike imamo, inovatore imamo, ali ne postoji sustav koji bi ideje pretvorio u patente. I u Splitsko-dalmatinskoj županiji, obrazovanje je na visokoj razini, ali njegova primjena u poduzetništvu ne postoji. Ona ne pokreće poduzetništvo, nema veze znanosti i gospodarstva ili je tek na početnom stupnju.“

„A izvor inovacija i tehnologija je sveučilište“, rekao je Anđelinović. „Znanstvenik ima najviše ideja dok studira i zato studentima treba omogućiti da oni sa svojim profesorom i poduzetnicima pokreću svoje kompanije. To treba omogućiti propisima koji sad čak zabranjuju profesorima da osnivaju tvrtku sa studentima.“

Nove tvrtke bile bi neopterećene starim pravilima, a njihov potencijal zapošljavanja rektor Anđelinović je procije-

nio na 500 do 1000 stručnjaka na godinu: „Samo kad bismo razvili taj model, samo suradnjom naših četiriju velikih sveučilišta i onih manjih, mogli bismo napraviti potpuno novo okruženje akademskog poduzetništva.“

Sveučilišne spin-off tvrtke za doktorske novake

Splitski rektor kritički se osvrnuo na spajanje državnih agencija Bicro i Hamagjer, „one nemaju veze jedna s drugom, a njihova integracija znači da je sigurnost postala povezana s nesigurnošću“. Dr. Anđelinović također želi da njegovo Sveučilište više uči studente upravljanju poduzećima, jer to je sada nedovoljno da bi se oni uputili u rizik poduzetništva. Splitski rektor otkrio je potom

“

Lučin: *U sveučilišta treba investirati i država, no upravo su strukturni fondovi EU-a prilika za investiranje u kapacitete sveučilišta i formiranje drukčijih institucija.*

Šimun Anđelinović
i Željko Turkalj

za razvoj duzetništva

u tajnu rektorskog okup-
a u Opatiji...

Nas četvorica rektora ov-
smo se dogovorili, i to je
da važnije od svega drugo-
rekao je Anđelinović, „da
osve dobro dijeliti. Dosada
je bilo tako, vodile su se ne-
upe utrke, no mislim da sa-
mo došli u fazu razvoja da
emo međusobno dijeliti...“
Rektor Sveučilišta u Zagre-
prof. dr. Damir Boras stigao
Opatiju ravno iz Hong Kon-
a je voditelj panela dr. Mla-
Vedriš njegov posjet „naj-
nijoj zemlji svijeta“ iskori-
la ga pita kako se ostvaruje
ov plan pokretanja sveu-
nih spin-off tvrtki koje bi
ošljavale doktorske nova-
ji steknu specijalistička
nja? Naime, samo u Zagre-
oktorske studije završava
2000 ljudi.

O spin-off tvrtkama se na-
rebačkom sveučilištu raz-
jalo i ranije, ali to nije bi-
stitucionalno organizira-
odgovorio je rektor Boras,
ričao kako je već primio
pisma namjere od dva ve-
hrvatska poduzeća, „Kon-
“ i HEP-a, koja rade s viso-
informatičkom tehnologij-
i elektrotehnikom. Rektor
as je diplomirani inženjer
rotehnike pa je možda i to
knulo te tvrtke da mu se
rije jave.

o, i za Sveučilište u Zagre-
elik je problem nedostatak
unikacije između različi-
rektora u *triple helixu*. „Kad
pogledalo koliko bismo mi
čnih timova mogli sastavi-
obili bismo ogroman broj,
ne samo u tehničkim stru-
a, nego i u različitim dru-
za društvo važnim djelat-
ima“, podsjetio je rektor, i

istaknuo integrativnu bioetiku
na Filozofskom fakultetu koja
je ovih dana i službeno stekla
status „centra znanstvene iz-
vrsnosti“.

Prema 'pametnoj specijalizaciji'

U tom trenutku tijekom ra-
sprave naveo je moderatora
dr. Mladena Vedriša da rez-
mira kako spremnost za pro-
mjene nastavnika, sveučiliš-
nih znanstvenika i studena-
ta – dakle, ponuda inovacija
i novih tehnologija - očito po-
stoji. No, ono što nedostaje je
potražnja za inovacijama, in-
teres i potreba tvrtki koje bi
inovacije i novu tehnologiju

“

**Boras: Ovo što
sada imamo je
državno upravljanje
sveučilištima,
država nas još
uvijek sprečava
da razvijamo one
dijelove sveučilišta
koji su nam najvažniji.**

trebale iskoristiti, primijeni-
ti i komercijalizirati.

Rektor Anđelinović je oko
toga bio posve jasan: „Ako se
sveučilište zatvori u kampus,
ono je gotovo, ono je umrlo“,
rekao je. „S druge strane, ako
gospodarstvo ne dođe u svo-
ju ‘bazu’, a to je izvor znanja,
početak svega, ako ne dođe

na sveučilište i ne zatraži od
njega stručnu pomoć, ni gos-
podarstvo neće moći napre-
dovati.“

Uskočio je rektor Boras,
rekavši da sveučilišta tako-
der moraju dobiti priliku da
ostvare povezivanje s gospo-
darstvom. Jer, „ovo što sada
imamo je državno upravlja-
nje sveučilištima, država nas
još uvijek sprečava da razvija-
mo one dijelove sveučilišta ko-
ji su nam najvažniji. Zato smo
se dogovorili s ministrom, a to
je vjerojatno i politika na vi-
šoj razini odlučila, da od dr-
žave dobijemo programske za-
htjeve i da njih zadovoljimo, a
da nas to ne sprečava u samo-
stalnom ostvarivanju dodat-
nih prihoda.“

No, dodatna sredstva hr-
vatska bi sveučilišta mogla
dobiti i od europskih struk-
turnih fondova, podsjetio je
profesor Vedriš. Čini se da je
do sada u privlačenju tog nov-
ca najuspješnije bilo Riječko
sveučilište. Rektor Lučin je to
u Opatiji potvrdio.

„Mi smo sada upravo pod
teretom realizacije jednog ta-
kvog projekta i jasno vidimo
sve teškoće koje će i svi ostali u
Hrvatskoj osjetiti. No, mislim
da ćemo uspjeti“, rekao je riječ-
ki rektor. „Zalogaj koji smo za-
hvatili je jako velik, puno smo
truda uložili, a rekao bih da
smo za to jedva pripremljeni.
U sveučilišta, dakako, treba in-
vestirati i država, no upravo su
strukturni fondovi EU-a pril-
ika za investiranje u kapacite-
sveučilišta i formiranje druk-
ćijih institucija. Mi ih koncep-
tualno nazivamo ‘trećom ge-
neracijom sveučilišta’“.

No, osnovni koncept na ko-
jem se temelji 65 do 70 posto fi-

nanciranja iz europskih struk-
turnih fondova je „pametna
specijalizacija“. „A mi u Hr-
vatskoj o pametnoj specijali-
zaciji još nismo ni prozborili“,
kritičan je bio rektor Pero Lu-
čin. Ipak, čini se da je Rijeka na
vrijeme shvatila kako se takva
specijalizacija provodi.

Kultura ugrađena u softver

Riječki rektor je ispričao
kako je njegovo Sveučilište na-
bavilo opremu i osiguralo pro-
stor, i odmah je privuklo više
od 50 znanstvenika istraživa-
ča koji su karijeru većinom na-
pravili u inozemstvu. Njihova
je zadaća sada razviti riječke
laboratorije i pokrenuti istra-
živačku infrastrukturu ne sa-
mo da bi provodili svoja istra-
živanja, nego da bi te laboratorije
i opremu stavili na raspolaga-
nje i partnerima koji će doći u
Rijeku, „ali ne samo zbog te in-
frastrukture, nego zato jer mi
imamo ljude i znanje koje oni

“

**Turkalj: Prema
iskustvu mojega
sveučilišta, veza
akademske zajednice
i poslovnog sektora je
odlično pokrenuta, no
u triple helixu slaba
je karika javni sektor,
nedostaje njegova
potpora projektima.**

ne mogu naći u Trstu ili u Be-
ču“, naglasio je profesor Lučin.

Zanimljivo je pritom i nje-
govo zapažanje da stranci u
Hrvatsku ne dolaze samo radi
njezinih inženjera i inovacija,
nego i zbog društvenog okru-
ženja pa „je jednako kao i teh-
nologija važno što rade naši fi-
lozofski i društveni fakulteti“. Riječki rektor naveo je primjer
američke tvrtke koja je u Rije-
ci otvorila svoj pogon za razvoj
softvera za poslovna istraživa-
nja (*business intelligence*).

„Pitao sam ih, zašto ste do-
šli baš u Rijeku, zašto niste oti-
šli, primjerice, u Indiju, gdje ste
mogli dobiti puno više progra-
mera koji su vjerojatno jeftiniji
nego riječki, i vjerojatno puno
razvijeniji softverski sektor? O-
dговорili su mi, nama treba
vaša kultura koju ćete vi ugra-
diti u softver koji ćemo mi ko-
ristiti“, ispričao je Lučin. „I to
je naša strateška prednost, ne
samo Rijeke, nego svih naših
krajeva.“

Primjer Baskije

A koliko ulaganja u zna-
nost, istraživanja i razvoj mogu
potaknuti rast BDP-a, profesor
Vedriš prikazao je na primjeru
Baskije. Ta španjolska pokraji-
na i Španjolska kao cjelina kre-
nuli su 1980. s vrlo slične razine
BDP-a po stanovniku. No, Bas-
kija je tada pokrenula abici-
oznu industrijsku strategiju i
politiku znanosti, tehnologija
i inovacija.

Baskija je naglasak stavila
na sektore koji su pokazali spo-
sobnost preobrazbe na temelju
izvrsnosti i inovacija: na proi-
zvodnju alata, vozila, zrakoplo-
va i kućanskih aparata, zatim
na ICT i elektroniku. Upustila
se i u nove sektore poput zaštite
okoliša, električnih vozila,
ekološke gradnje i obnovljivih
izvora energije, a iskoristila je
i potencijal „sektora u nastaja-
nju“: zdravlja i *wellnessa*, turiz-
ma i zabave.

Rezultat je izvanredan: dok
Španjolska danas u prosjeku
bilježi 23 tisuće eura BDP-a po
glavi stanovnika, Baskija se di-
či s gotovo 30 tisuća. Sa 85 posto
prosjeaka BDP-a Europske unije
1985. godine, Baskija se do 2010.
popela na 135 posto.

„Sve ovo o čemu smo do sa-
da govorili ostaje samo teorija
ako se ne primjenjuje u stvar-
nosti. Ali, ako se koristi, tada
postaje najsnažniji motor ra-
zvoja“, zaključio je prof. dr. Mla-
den Vedriš.

Što nam je donijela 'Bolonja'?

Četvorica rektora na panelu u Opatiji
nisu razgovarala samo o znanosti i obra-
zovanju kao ključnom faktoru razvoja,
nego i o hrvatskim iskustvima u primjeni
reformе sustava visokog obrazovanja
poznatijoj po nazivu Bolonjski proces.
Evo naglasaka iz rasprave:

Prof. dr. Šimun Anđelinović, rektor Sveučilišta u Splitu:

Ja na "Bolonju" gledam kao na preporu-
ku. Za neke stvari mislim da smo pogrije-
šili, da sveučilišne studije nismo trebali ra-
zlagati na preddiplomski i diplomski, dok
je za stručne studije, s aspekta tržišta rada,
svakako opravdano da imaju modele „tri
plus dva“ i „tri plus jedan“. S „Bolonjom“ se
razvijaju i napreduju one institucije koje
su u svoj kurikulum ugradile praksu, „Bo-
lonja“ bez prakse je a priori promašena.
Tržište rada nije prepoznalo sveučilišne
prvostupnike, a oni gube godinu zbog
prekida studiranja. Tada sveučilišta gube
najmanje 30.000 eura po studentu koji
izgubi jednu godinu.

Prof. dr. Željko Turkalj, rektor Sveučilišta u Osijeku:

Sa devet godina iskustva s "Bolonjom"
mogli bismo reći da je recept dobar, a
jelo je neukusno. Reforma je formalno
provedena, a ono što je trebalo osigurati
njezinu kvalitetu, poput mobilnosti
studenata i nastavnika, nije omogućeno.
Kako to ugovorno riješiti, kako studenta
prebaciti, kako mu osigurati smještaj, ka-
ko mu to financirati... nismo ni blizu toga.
Stručne studije prekopirali smo na brzi-
nu iz Njemačke gdje je taj sustav razvijen
do perfekcije, a nismo osigurali sve pret-
postavke i nedostaje nam praksa. U Nje-
mačkoj taj sustav daje odlične rezultate.
Praksa je predviđena i kod nas, no kamo
poslati studente, tko će ih primiti, tko će
im biti mentor?

Prof. dr. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu:

Mi nemamo ni dovoljno djece koja
završavaju srednje obrazovanje, koja bi
se mogla upisati na tehničke studije za
koje im pružamo priliku. Na Strojarskom
fakultetu onaj, donji dio“ koji se upiše ne
završava, na Građevini smo smanjili broj
mjesta za 40 jer ti nisu završavali.
Prvostupnički dio nije uspio. Puno je stru-
ka za koje je to prekratko vrijeme da bi
se nešto naučilo, na primjer, za profesore
stranih jezika, koji su potrebni i u srednjim
školama. U području informatike i teh-
ničkih struka, gdje bi se možda i moglo
„proizvesti“ ljude koji bi s razinom pr-
vostupnika mogli biti dobri za rad, takve
nije prepoznalo tržište rada, na kojem
nema dovoljno mjesta, ni s najnižim pla-
ćama, niti za one koji su završili punih pet
godina ili magistarski stupanj.

Prof. dr. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci:

Mi smo s "Bolonjom" napravili samo
jedan korak, nismo pročitali knjigu do
kraja. Bolonja nije samo zamisao „tri plus
dva“, isprojektirana prije 20 godina za
ondašnje potrebe Europe. U međuvre-
menu ona je evoluirala u novi sustav
kvalifikacija i novu paradigmu učenja,
otvaranje koncepta neformalnog, infor-
malnog i izvanformalnog učenja i njego-
ve ugradnje u sustav kvalifikacija. Taj dio,
tu knjigu, mi nismo još ni otvorili.
Mi smo 2005. u "Bolonju" išli na ho-ruk,
no mislim da je ipak dobro da smo to uč-
nili jer da nismo ne bismo se pokrenuli ni
do danas.

obrazovanje i tržište rada

Sveučilišta moraju početi funkcionirati po principu konkurentnosti

Piše: **RATKO BOŠKOVIĆ**

Trebaju li fakulteti u obrazovanju doista slušati glas i potrebe gospodarstva ili biti lideri u uvođenju novoga znanja koje gospodarstvo treba slijediti?

„S hrvatskim obrazovnim sustavom nitko nije zadovoljan. Kad pitate poduzetnike i gospodarstvenike, oni kažu da fakulteti ne obrazuju studente za svijet rada. Kažu da se s diplomom stječe samo formalno znanje, a njima su potrebni ljudi koji znaju rješavati konkretne probleme. Kad pitate studente, oni kažu da ih poduzeća ne žele primiti jer nemaju iskustva, a kako će ga i steći ako ih tvrtke ne primaju? Pa kako i gdje onda mladi diplomirani student uopće može početi raditi...?“

Tim riječima otvorio je goruću temu „Tržište rada i obrazovni sustav“ na konferenciji ekonomista u Opatiji profesor s riječkoga Ekonomskog fakulteta dr. Dragomir Sundać. A profesor Sundać više je nego meritoran za tu temu: s Natašom Švast koautor je knjige „Intelektualni kapital: Temeljni čimbenik konkurentnosti poduzeća“ u izdanju Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

„I roditelji su ojađeni i zbunjeni“, nastavio je Sundać. „Financiraju studij svojoj djeci, a kad oni dobiju diplomu - ne mogu se zaposliti. Normalno je da kažu, toliko sam ulagao u dijete, obrazovao ga, pa zar ga sad netko ne bi trebao primiti da radi?“

A kad se mladi tek diplomirani student ne može zaposliti, problem je za njega i društvo puno veći nego što se čini na prvi pogled. Oni koji se godinu ili dvije ne uspiju zaposliti, pokazala su istraživanja na koja je podsjetio prof. Sundać, psihički se i socijalno isključuje. To za njih i njihovo okruženje postaje vrlo opasno i tada se vrlo teško vraćaju u struku.

Svi nezadovoljni – svi imaju rješenja

I hrvatsko tržište rada nezadovoljno je hrvatskim obrazovnim sustavom. Nositelji ekonomske politike kažu da fakulteti obrazuju jednu, a tržištu je potrebna druga vrsta kadrova. „Nemojte misliti da mi na fakultetima to ne znamo. I mi smo dio zajednice, i mi smo isto tako nezadovoljni onime što dajemo studentima. Mi smo duboko svjesni toga“, rekao je Sundać. A ako je itko zadovoljan, to je poneki profesor koji kao da ne živi u postojećem društvu i sistemu, zadržan sam sobom i time kako on svoje znanje prenosi studentima, a „nitko ga ne razumije...“

Osim što su svi nezadovoljni, svi imaju i rješenja za hr-

FOTO: INŽENJERSKI BIRO

vatski obrazovni sustav. Sveučilišta imaju planove što učiniti, pojedini fakulteti isto tako. Ministarstva, posebno Ministarstvo znanosti, isto tako ima ideje, planove i programe. I obični građani znaju za stotine problema u školstvu i iznose prijedloge kako ih otkloniti. I stranke u svojim programima daju stanovita obećanja... „Medutim, dogovora nema, pa nema“, zdvojan je profesor Sundać. „Što se to događa kad svi nešto hoćemo, a dogovora nema?“

Na to pitanje profesora Sundaća pokušavao je odgovoriti i panel na 22. tradicionalnoj opatijskoj konferenciji ekonomista u čijem su sastavu bili predstavnici sva tri sektora koje je Sundać prozvao: on kao akademikar, iz javnog sektora dr. Vidoje Vulić, predsjednik Hrvatske gospodarske komore Rijeke i ujedno profesor na Fakultetu za menadžment u ugostiteljstvu i turizmu u Opatiji, te direktor riječke tvrtke „Multilink“ Boris Krstanović kao poduzetnik.

Odsutan je bio riječki rektor prof. dr. Pero Lučin, a njegova spriječenost bila je više nego indikativna za diskusiju koja se povela na panelu. No, kao i obično u takvim prilikama, pitanja i dilema bilo je više nego odgovora.

“*Trebamo biti svjesni da tehnološke promjene koje donose razvoj nije kreiralo gospodarstvo, njihovi su stvarni autori fakulteti i znanstveni instituti*“

Kako sačuvati lidersku poziciju?

Profesor Sundać odmah je izrekao dilemu fundamentalnu za sveučilišno obrazovanje u Hrvatskoj u ovom trenutku: „Gospodarstvenici će nam reći, niste pripremili ljude za rad u mojoj tvrtki pa šta da ja sada radim s njima? No, trebaju li fakulteti u obrazovanju doista slušati glas i potrebe gospodarstva, ili biti lideri u uvođenju novoga znanja koje gospodarstvo treba slijediti?“

Jer, za Sundaća, trebamo biti svjesni da tehnološke promjene koje donose razvoj nije

kreiralo gospodarstvo, njihovi su stvarni autori fakulteti i znanstveni instituti. Dakle, trebaju li fakulteti ostati lideri, s novim znanjem koje će diplomirani studenti uvesti u praksu, ili sveučilišta trebaju slušati gospodarstvenike, a oni se ne bave razvojem pa će fakultetima nametnuti nerazvojne studije?

S druge strane, kako će hrvatski fakulteti uopće sačuvati svoju lidersku poziciju u razvoju primjenjivih tehnologija?

Profesor Sundać je podsjetio da je Hrvatska među zemljama članicama Europske unije na samom dnu po izdvajanju za znanstvena istraživanja: na njih troši samo 0,7 posto svog bruto domaćeg proizvoda (BDP), ili tri puta manje od europskog prosjeka. A zašto rektor Sveučilišta u Rijeci prof. dr. Pero Lučin nije mogao sudjelovati na drugom opatijskom panelu premda je bio najavljen? Zato jer ga je ministar Mornar, skupa s ostalim rektorima, pozvao u Zagreb da se dogovore kako će i ta skromna sredstva u idućem državnom proračunu – još smanjiti.

„Dok Europa teži izdvajanjima od tri do pet posto BDP-a, mi ćemo i ovih mizernih 0,75 posto još smanjiti“, komentirao je Sundać.

A Hrvatska je već po međunarodnoj konkurentnosti daleko iza drugih bivših komunističkih zemalja s kojima se voli uspoređivati, poput Poljske i Češke, a gleda u leđa i susjedima, Sloveniji i Mađarskoj. I hrvatska su sveučilišta slabo rangirana: Zagrebačko je ispalo iz elitnog kluba 500 najboljih i sada je na 528. mjestu u svijetu, iza Ljubljanskog i Beogradskog. Riječko je tek 1801., a Splitsko je na 2937. mjestu.

Polovica mladih nezaposlena

Pa ipak, dok čuvaju i brane svoju lidersku razvojnu poziciju, sveučilišta se trebaju povezivati s gospodarstvom i praksom. Neki su fakulteti

u tome izvrsni, a neki dolaže u dodir s realnom sferom samo na prigodnim skupovima. Zašto je to tako, pitao je u Opatiji profesor Sundać?

Kako to da neki fakulteti dovode stručnjake iz privrede koji studentima prenose znanje i iskustvo iz prakse, a drugi fakulteti ne? Treba li biti razlike između stažiranja u bolnici studenta medicine i stažiranja u nekom poduzeću studenta ekonomije? Zar ne bi i studenti tehničkih fakulteta trebali odraditi praksu u tehničkim uredima naših firmi?

Jer, upozorio je profesor Sundać u Opatiji, teorijsko je znanje poput otočića razbacanih u prostoru; tek će iskustvo i praksa tim „točkicama“ pridati smislene veze.

Unatoč svemu tome, unatoč jasnoj spoznaji da su sveučilišta i njihovi diplomirani studenti i doktori znanosti ti koji mogu povećati hrvatsku konkurentnost, koji mogu biti „lokomotiva koja nas jedina može izvući iz krize“, kako je moguće da ti mladi ljudi na vrhuncu intelektualne snage – gube vrijeme nezaposleni?

U Hrvatskoj je, naime, lani bilo nezaposleno više od polovice mladih ljudi, točnije, 52 posto. Kako je moguće da imamo previše znanja, previše obrazovanja, a istovremeno je znanje najvažniji nedostajući faktor?

Profesor Dragomir Sundać, moderator opatijskog panela o odnosu tržišta rada i obrazovanja, vidi samo jedan odgovor: to je moguće samo kada je država neorganizirana.

Proizvodnja znanja umjesto znanja

Da obrazovanje i znanje (i danas...) predstavlja temelj konkurentnosti i znanja, slaže se i dr. Vidoje Vujić. No, po Vujiću Hrvatska danas ima previše obrazovnih institucija koje ne pridonose stvaranju novih radnih mjesta. Dogodio se svojevrsni apsurd da se hrvatske gospodarske tvrtke razvijaju brže od obrazovnog sustava.

Predsjednik riječke filijale Hrvatske gospodarske komore i profesor na ugostiteljskom fakultetu upozorio je u Opatiji da hrvatske obrazovne ustanove „proizvode znanja, a ne znanja“. Po dr. Vujiću, u Hrvatskoj nema usklađenosti gospodarstva, znanosti i obrazovanja. Zato je nužno reformirati i hrvatski obrazovni sustav, i tržište rada i teritorijalni ustroj države.

Svoje viđenje raskoraka tržišta rada i obrazovnog su-

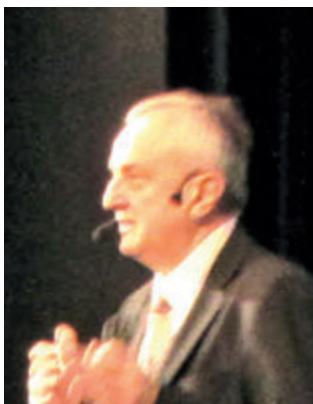
“*Hrvatska danas ima previše obrazovnih institucija koje ne pridonose stvaranju novih radnih mjesta*“

Primjer Slovačke

Na 22. tradicionalnom savjetovanju hrvatskih ekonomista sudjelovao je i Mikulaš Dzurinda, premijer Slovačke od 1998. do 2006. godine pa je profesor Dragomir Sundač to iskoristio da na slovačkom primjeru pokaže važnost intelektualnog kapitala. U Slovačkoj su, naime, gotovo svi najveći svjetski proizvođači automobila podigli svoje tvornice. Slovačka je prije tranzicije imala vrlo kvalitetnu radnu snagu i to su inozemni investitori prepoznali. „Rekli su Slovacima, vi ste u centru Europe, to je jako dobro, i imate kvalificiranu radnu snagu, pa ćemo mi tu instalirati našu industriju. Zaposlili su ogroman broj ljudi, no temelj svega su kvalificirani ljudi. A što radimo mi u Hrvatskoj? Mi kažemo da nemamo kvalitetnih stručnjaka i da ih trebamo uvoziti...”

Prof. dr. Vidoje Vulić, predsjednik Hrvatske gospodarske komore Rijeka i profesor na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

Prof. dr. Dragomir Sundač, Ekonomski fakultet u Rijeci

Boris Krstanović, 'Multilink' d.o.o.

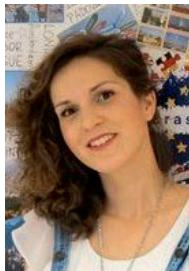
nik. „A zaklinjemo se u potrebu suradnje. Isto tako, novi razvojni plan Županije samo je isti stari, reciklirani.“ Zato je jedino rješenje koje Krstanović vidi „da svi skupa sjednemo za stol, lokalna uprava i samouprava, gospodarstvo i Sveučilište, i vidimo gdje su prioriteti. Tako barem funkcioniramo mi u industriji...”

A kad je riječ o sveučilištima, „ona moraju shvatiti da moraju početi funkcionirati po načelima konkurentnosti“. Jedan Krstanovićev sin studira u Grazu, a drugi u Ljubljani. „To više nije pitanje emocija, nego računica: poslat ću svoje dijete na fakultet koji je bolje rangiran jer će njegova diploma na tržištu vrijediti više. Osobito ako je tamo i studiranje jeftinije nego u Rijeci.“

„Danas više ne govorimo o nacionalnom obrazovnom prostoru, nego o europskom. Mariborsko se sveučilište otvorilo studiranju na daljinu, a gdje su tu hrvatska sveučilišta?“ pitao je okupljene u Opatiji Boris Krstanović. A isto je i s tržištem rada.

„Zato sam neki dan izgovorio rečenicu za koju sam mislio da je nikada neću izgovoriti“, povjerio se riječki inženjer hrvatskim ekonomistima. Znajući kolika je u Hrvatskoj nezaposlenost i kako su početničke plaće malene, svom sinu Filipu koji studira u Grazu, rekao je: „Ostani tamo gdje jesi.“

Konkurentno hrvatsko visoko obrazovanje za bolju zapošljivost

Piše: mag.soc. SANJA MIKAČIĆ

Stabilni ekonomski uvjeti, sigurna i stalna radna mjesta, današnjim su generacijama mladog i radno sposobnog stanovništva nepoznati pojmovi i zvuče poput bajki iz nekih starih vremena. Nezaposlenost u društvu, posebice mladog stanovništva, goruća je tema hrvatskog, ali i europskog društva. Prepoznaje i priznaje to i Europska unija pa za jedan od ciljeva Strategije za pametan, održiv i uključiv rast - Europa 2020., postavlja stopu zaposlenosti od 75% stanovništva u dobi od 20. do 64. godine.

Osim gospodarskih ciljeva, očuvanja postojećih i stvaranja novih radnih mjesta, problem na strani tražitelja zaposlenja uz zapošljivost, predstavlja i stjecanje kvalifikacija prepoznatljivih i priznatih na tržištu rada, hrvatskom i europskom. Stavljanje naglaska na zapošljivost, stalni razvoj i osiguravanje najnovijih znanja i vještina koje tržište rada zahtijeva, postavlja nove izazove pred sustav visokoškolskog obrazovanja koji mora prepoznavati i pratiti suvremene i promjenjive potrebe tržišta rada za kvalifikacijama, znanjima i vještinama i njima se prilagođavati.

Projektni tim Splitskog sveučilišta

Važan instrument uređenja sustava kvalifikacija u Republici Hrvatskoj je Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) koji u sustavu obrazovanja ima ulogu prilagodbe obrazovnih programa temeljenih na ishodima učenja i usklađenih s potrebama tržišta rada, transparentne kriterije ocjenjivanja ishoda učenja, razvijaju kriterije i procedure za vrednovanje i priznavanje ishoda neformalnog i informalnog učenja, osnažuje i razvija cjeloživotno učenje te osigurava kvalitetu stjecanja svih kvalifikacija.

Unutar IV. komponente IPA, Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013., s Agencijom za strukovno obrazovanje kao ugovaračkim tijelom, u projektu „Konkurentno hrvatsko visoko obrazovanje za bolju zapošljivost“ s nositeljem projekta, Agencijom za znanost i visoko obrazovanje uz Visoko učilište Algebra, kao partner sudjeluje i Sveučilište u Splitu. Dionici su sva hrvatska visoka učili-

Konkurentno hrvatsko visoko obrazovanje za bolju zapošljivost

Competitive Croatian Higher Education for Better Employment

Projekt u vrijednosti od pola milijuna eura traje do veljače 2015. godine, a za cilj ima dati doprinos provedbi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i reformi visokog obrazovanja kako bi se potaknuo razvoj novih poslova i omogućila fleksibilnost radne snage

šta, poslodavci, studenti i sindikati. Projekt u vrijednosti od 536.497,20 eura, započeo je 19. kolovoza 2013., a trajat će do 18. veljače 2015. godine.

Opći cilj projekta je razvoj novih standarda kvalifikacija i studijskih programa u području fizike i informacijsko-komunikacijske tehnologije, dati doprinos provedbi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i reformi visokog obrazovanja u Hrvatskoj, a kako bi se potaknuo razvoj novih poslova i omogućila fleksibilnost radne snage.

Specifični ciljevi projekta su razvoj 6 standarda kvalifikacija i studijskih programa u području fizike (Sveučilište u Splitu) i informacijsko-komunikacijske tehnologije, što uključuje i razvoj ishoda učenja i vrednovanje kriterija i procedura te razvoj priznavanja prethodnog učenja (*Recognition of Prior Learning* -RPL) kao integralnog dijela HKO-a. Prva polovica projekta bavi se razvojem okvira za priznavanje ishoda neformalnog i informalnog učenja te predviđa istraživanje stavova dionika o ovoj metodi stjecanja kvalifikacija te najboljih europskih i svjetskih praksi, uz izradu publikacije i organizaciju radionica i studijskih putovanja na tu temu. Drugi dio projekta predviđa primjenu razvijenih postupaka na stjecanje kvalifikacija u području fizike i informacijsko-komunikacijske tehnologije, uz razvoj standarda kvalifikacija koji uključuje okrugle stolove i druge oblike savjetovanja s dionicima te pilot-program dodjele razvijenih kvalifikacija.

Projektni tim sa Splitskog sveučilišta čine prof. dr. sc. Mile Dželalija, prof. dr. sc. Leandra Vranješ Markić, prof. dr. sc.

Ante Bilušić, prof. dr. sc. Marko Rosić, prof. dr. sc. Ivan Pavić, doc. dr. sc. Livija Puljak, doc. dr. sc. Saša Mladenović, mr. sc. Frane Mihanović, Tonči Čakarić, Aleksandra Banić i Irena Bitunjac.

Radionica sa zaposlenicima Sveučilišta u Splitu

U Multifunkcionalnoj dvorani Sveučilišne knjižnice u Splitu, 17. studenoga je održana radionica IPA projekta „Konkurentno visoko obrazovanje za bolju zapošljivost“.

Cilj radionice je bio pripremiti zaposlenike Sveučilišta u Splitu – nastavno i administrativno osoblje – za provedbu vrednovanja i priznavanja neformalnog i informalnog učenja (*RPL*) za 3 razvijene djelomične kvalifikacije iz područja fizike. Na početku radionice je Đurđica Dragojević iz AZVO-a kratko predstavila cijeli projekt i dosad provedene projektne aktivnosti.

Do sada su u okviru projekta istraženi stavovi dionika, održana je radionica s povjerenstvom MZOS-a i ekspertima iz Škotske i Austrije, organiziran je posjet Škotskoj, Finskoj i Engleskoj, izrađene su smjernice za provedbu na temelju okruglih stolova, radionica i pilot-programa, a objavljena je i studija o europskim i svjetskim praksama.

Kao rezultat projekta trebao bi ostati informacijski sustav AZVO-a za informiranje o *RPL-u*, administraciji i praćenju procesa, pravilnik usklađen sa smjernicama i 6 standarda djelomičnih kvalifikacija, stvorile bi se smjernice za provedbe kao pomoć ustanovama, dok bi potencijalni korisnici dobili promomaterijale kroz upute i video, te bi bili osposobljeni dionici posebno tretirani

za provedbu.

Prof. dr. sc. Mile Dželalija ukazao je na društvene izazove kao pokretače, počevši s Eurostatovim prikazom nezaposlenosti zemalja EU-a gdje je Hrvatska u samom vrhu u odnosu na većinu drugih europskih zemalja. Prosječni rast GDP-a je negativan ili oko nule, visoke su stope nezaposlenosti mladih, visoka je dugotrajna nezaposlenost, sve je veća prosječna starost dok su prihodi od 20% do 60% niži u odnosu na prosjek prihoda zemalja EU-a. U isto vrijeme je ograničena uloga inovativnosti na tržištu rada koja za posljedicu ima slabu kompetitivnost pojedinaca i tvrtki, kazao je tom prilikom prof. Dželalija.

Prema podacima Svjetske banke za 2013. godinu, kvaliteta sadašnjeg obrazovanja u regiji je gora nego što je bila ikada prije jer je obrazovanje zasnovano na zastarjeloj, *input based* obrazovnoj politici, a potrebe za reformama još nisu ozbiljno shvaćene.

Modernizacija studijskih/obrazovnih programa

Prof. Dželalija naglasio je kako je u posljednje vrijeme evidentan porast broja studenata fizike na završnim godinama fakulteta kojima je potrebno omogućiti rad na ne tradicionalnim radnim mjestima i stjecanje relevantnih kompetencija za razvoj i trenutačne potrebe tržišta rada. Kandidatima za doktorski studij Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (prije svega doktorandi u polju fizike i drugi magistri iz prirodnih, tehničkih i biomedicinskih područja) bi se priznalo i vrednovalo neformalno i informalno učenje, a bili bi odabrani na temelju određenih kriterija i uvjeta.

U kontekstu teme „Konkurentnost hrvatskog visokog obrazovanja za bolju zapošljivost“ razgovaralo se i o primjerima dobre prakse i načinima priznavanja rada u okviru Erasmus+ stručne prakse koja omogućuje mladima stjecanje prvoga radnog iskustva u inozemnoj ustanovi.

Postojeći Hrvatski kvalifikacijski okvir, poentira prof. Dželalija, implicira modernizaciju studijskih/obrazovnih programa, daje podlogu za uvođenje neformalnog i informalnog učenja, stvaranje i korištenje studentskih poslovnih baza te nove projekte i potporu institucijama.

Aktivnosti koje slijede u sklopu ovog projekta rezultat će završavanjima prijedloga standarda zanimanja, prijedloga standarda kvalifikacija, prijedloga programa, postavljanjem opreme, pilotiranjem *RPL-a* te diseminacijom rezultata.

homage

Ivan Prpić -
bio/bibliografska
bilješka

Professor emeritus Ivan Prpić (1936 - 2014.) osnovnu školu i gimnaziju završio je u Novoj Gradiški. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1960., a doktorirao na Fakultetu političkih znanosti 1972. na temu "Kritika pojma države u Marxovim radovima do 1844. godine". Bio je zaposlen na FPZ od njegova osnutka 1962. do odlaska u mirovinu 2006. Od 1966. do 1968. boravio je u SR Njemačkoj kao stipendist A. von Humboldt Stiftunga. Kao istraživač boravio je na Institutu za socijalnu povijest u Amsterdamu (1968), na Sveučilištu u Kijevu (1976), u Zakladi Friedrich Ebert u Bonnu (1984). Od 1990. do 1992. bio je dekan Fakulteta političkih znanosti. U više navrata bio je član Upravnog odbora i predsjednik Hrvatskog politološkog društva. Značajnije studije: "Država i društvo" (1976), "Država – nastanak i pojam" (1987), "Društvo i država" (1988), "Građansko društvo – zbiljnost ili politički program postsocijalističkih poredaka" (1991), "Kriza legitimnosti socijalističkih poredaka" (1991), "Communism and Nationalism" (1993), "Die Herrschaft Titos und die 'Diktatur des Proletariats in Jugoslawien'" (1995), "Pravodobne i zakašnjele nacije" (1997), „Fakultet političkih znanosti u Zagrebu i razvoj političkih znanosti u Hrvatskoj 1962-2002“ (2002), "Politologijske pretpostavke pridruženja Hrvatske Europskoj uniji" (2004). Urednik važnih zbornika, među kojima: Fašizam i neofašizam (1976), Leksikon temeljnih pojmova politike (zajedno s Ž. Puhovskim i M. Uzelac - 1990), Globalizacija i demokracija (2004), Država i političke stranke (2004).

Politolog Ivan Prp

Piše

DRAGUTIN LALOVIĆ

Nedavno održani međunarodni znanstveni skup "Borba za pojmove i politička promjena" (7. studenoga 2014), upriličen je u čast nastavnog i istraživačkog djelovanja profesora emeritusa Ivana Prpića. No dugo pripremani skup naš zaslužnik nije uspio dočekati, naglo je podlijegao opakoj bolesti kojoj je hrabro odolijevao godinama.

Gubitak je za hrvatsku politološku zajednicu ogroman, pogotovo za nas, njegove bliske suradnike na Fakultetu političkih znanosti. Smatram životnom povlasticom da sam s njime prijateljevao desetljećima, bio njegov dugogodišnji suradnik i nasljednik na strateškom kolegiju "Povijest političkih ideja". Vjerujem da mogu po zaslugi prikazati i ocijeniti njegovo životno djelo i ljudski lik, jer sam svoj sud postupno i čvrsto oblikovao godinama.

Strog, principijelan i dosljedan

Ivan Prpić djelovao je na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu od njegova osnutka 1962. godine. Dugo godina na predmetu "Povijesti političkih ideja" (1962-1998), a na kraju karijere na "Uvodu u političku znanost" (1998-2006). U tom je višedecenijskom razdoblju izvršio izniman utjecaj na znanstvenu i stručnu profilaciju i razvoj politološke akademske zajednice, kao i generacija studenata politologije. Bio je strog, pa i prestrog kao nastavnik, premda uvijek uzorno korektan prema svojim studentima. Nitko mu nije osporavao principijelnost, pravednost i dosljednost, premda smo mu katkad znali prigovarati da je prekrut u pridržavanju pravila i nespreman na kompromise. U nastavi se nije štedio, davao je sve od sebe, pa je otuda smatrao da i od studenata ima pravo zahtijevati znanje i razumijevanje studijske literature po najstrožim kriterijima.

U mirovinu se povukao prije zakonskog termina, 2006., prosvjednim činom kojim je prije svega želio iskazati svoje duboko nezadovoljstvo bolonjskim sustavom, koji je smatrao napadom na same temeljne ideje sveučilišta kao duhovne zajednice istraživača.

Fakultet političkih znanosti imao je iznimnu sreću da je na njegovu čelu, kao dekan, bio prof. Prpić u najtežem razdoblju njegove ionako burne povijesti (1990.-1992.). Njegova je velika zasluga da je hrabro i pametno vodio Fakultet u krajnje nepovoljnoj povijesnoj konstelaciji u kojoj je sam opstanak institucije kao navodno "crvene tvrđave" bio ugrožen. Ne samo izvana nego i iznutra, u samom fakultetskom kolektivu nije nedostajalo na sve spremnih "zdravih snaga". Prpić je čvrsto i znački kao čelnik Fakulteta brodio između raznovrsnih

kušnja i primitivnih etiketiranja. Kao ilustracija može posvjedočiti njegov javni odgovor na bjesomučnu denuncijaciju da je FPZ "anakron, bespredmetan, eksteritorijalan po svom duhu i programu, ne tek suvišan, nego i štetan te opasan", što je kulminiralo prijedlogom da treba "ukinuti ovaj fakultet", a "zasnovati novi fakultet političkih znanosti, depolitiziran i dezideologiziran". Prpić je odgovorio akademski suzdržano, ali i veoma argumentirano te nedvosmisleno upozorio da se time "traže glave nastavnika Fakulteta političkih znanosti", te da je takvo traženje zasnovano na "ideologiji krvi i tla, nasilja i čistke", što je "sadržaj kojim se u ime dezideologiziranja... želi ispuniti pojam 'hrvatstva' na kojemu bi se temeljio ... novi fakultet".

Kvantitativno skroman, kvalitativno impresivan

Impresivan je Prpićev javni angažman kao autora, urednika, prevoditelja i kritičkog intelektualca.

Prpićev tip teorijskopolitičkog diskursa uzorno je ozbiljio ideal politologa kao intelektualca, znanstvenika i stručnjaka, koji je u višedecenijskom razdoblju izvršio izniman utjecaj na znanstvenu i stručnu profilaciju i razvoj politološke akademske zajednice, kao i generacija studenata politologije

Kao autor objavio je sjajnu knjigu *Država i društvo* i niz veoma važnih studija. Moglo bi se, međutim, prigovoriti da je njegov opus kvantitativno skroman, da nam je ostao dužan. Izrečen dobronamjerno i s žaljenjem, prigovor je, kvantitativno, na mjestu. Umjesto knjiga, zadovoljavao se člancima i studijama. Prije svega zato što je gotovo samozatajno bio prestrog prema sebi samome, što je nerijetko bio preskeptičan spram moguće recepcije svojih istraživačkih uvida. No u kvalitativnom pogledu, opus je nedvojbeno impresivan: svaka su ne samo njegova studija ili članak, nego i obično javno predavanje ili izlaganje na nekom skupu bili teorijski mjerodavni i analitički poučni. Štoviše, svaki je njegov intervju bio veoma zapažena i utjecajna javna intervencija u problematizaciji gorućih pitanja našeg vremena i podizanju razine političke kulture u nas.

Odličan je primjer vrhunске kvalitete Prpićevih i formalno najskromnijih priloga njegova diskusija o nastavnom planu studija politologije iz 1969. Na samo šest nadasve gustih stranica efektно je pokazao da je nastavni plan "znanstveno pitanje" i suvereno obrazložio smisao razlikovanja "političkih nauka" i

"političke nauke" te objasnio posljedice tog razlikovanja po karakter studija politike.

Kao urednik uspješno je vodio biblioteku "Politička misao" (1986.-1993.), objavivši brojne važne naslove. Uredio je i veoma važne zbornike (ukupno osam, od 1976. do 2004.), od kojih bih izdvojio "Fašizam i neofašizam", 1976., "Leksikon temeljnih pojmova politike" (zajedno s Ž. Puhovskim i M. Uzelac, 1990.), "Država i političke stranke" (2004.) i "Globalizacija i demokracija" (2004).

Protiv antistranačkog sindroma

Što se Prpićeva javnog angažmana tiče, u posljednjih dvadesetak godina najšire je poznato njegovo djelovanje najprije kao potpredsjednika, a zatim i predsjednika Glavnog odbora Zaklade Otvorenog društva Hrvatska (sredinom 90-ih godina) u borbi za autonomnu javnost, vladavinu prava, politički i duhovni pluralizam te demokratski otpor autoritarnoj vlasti. No

cao odlučujuću važnost političkih stranaka kao subjekata demokratskog procesa i objašnjavao da je intencija prijedloga zakona stvoriti "prostor unutar kojega stranke trebaju slobodno djelovati". Uz upozorenje koje zaslužuje da bude zapamćeno: "Imam razumijevanja za nezadovoljstvo građana s našim strankama, ali mislim da to ne smije biti razlog za širenje antistranačkog sindroma koji uvijek prijeti ustanovljavanjem manje ili više prosvijećene diktature".

Pojam politike u 'Doba politike'

S punim uvjerenjem može se ustvrditi da je Prpićev tip teorijskopolitičkog diskursa uzorno ozbiljio ideal politologa kao intelektualca, znanstvenika i stručnjaka. Takvu kategoričku prosudbu o uzornosti njegova diskursa, koja se možda može učiniti pretjeranom, pogotovo među onima koji ga nisu poznavali, pa čak ni čitali, temeljim na osnovnim karak-

teristikama Ivana Prpića kao političkog znanstvenika, nastavnika i čovjeka. U ovoj prilici, mogao bih ih ovako sažetost iskazati.

Na prvom mjestu odlikovalo ga je samosvjesno suočavanje s bitnim teorijskim problemima politike na najvišoj pojmovnoj razini filozofijski obrazovanog političkog teoretičara. U tom je pogledu bio učiteljem i uzorom generacijama politologa. Ostaju nezaobilazna Prpićeva temeljna promišljanja kapitalnih pojmova kao što su "politika", "društvo", "država", "nacija", "politička stranka", "tolerancija"...

Potruga za strogim određenjem pojma politike, primjerice, od samih je početaka zaštitni znak istraživačkih i javnih preokupacija Ivana Prpića, u rasponu od 1964. do 2013, od mladenačkog teksta "Što je politika?" (1964) do 2013. i njegova prijevoda rukopisa H. Arendt, "Što je politika?" (2013).

Već je 1964., kao mladi asistent na početku znanstvenog puta, Prpić prepoznao da je naše doba ne samo "doba tehnike" nego i "doba politike" jer da se "u zadnjih stotinjak godina odigralo više revolucionarno-političkih događaja, nego u prethodnih tisuću. Svi oni, gdje god da su se odigrali, imali su u bi-

Ivan Prpić,
1936- 2014.

Prpić - borac za pojmove

ti jedan cilj – konstituiranje takvog društveno-političkog poretka koji će čovjeku omogućiti da uistinu bude samostalni stvaralac vlastite povijesti, vlastitog života”.

Pravi smisao politike

Ali kad se to kaže, još se ne zna što se pod pojmom politike misli. Za razliku od (ne samo tada) uobičajenog svodenja politike na “vladanje, usmjeravanje društva ili ljudske djelatnosti”, dakle na “nešto od neposredno ljudske djelatnosti različito i ljudskoj djelatnosti izvanjsko”, Prpić upozorava da nam pravi smisao politike otkriva starogrčko iskustvo polisa. Prema tom iskustvu, politika “nije upravljanje... nego ljudska djelatnost sama. Ona je način života, samopotvrđivanja čovjeka kao čovjeka” (ističe Prpić, pozivajući se na Aristotela). Slijedeći znanu Marxovu shemu periodizacije “epoha formacija društva”, Prpić zatim pokazuje kako u klasnim političkim zajednicama (kojima ne pripadaju svi članovi društva) “politika *prestaje* biti neposredna ljudska djelatnost, način kako se čovjek kao čovjek potvrđuje i postaje sve više vladanje, upravljanje društvenom organizacijom”. Tek samosvjesnim djelovanjem “društvene klase koja ima povijesne pretpostavke da ostvari istinsku političku jednakost”, može se početi “ostvarivati društvo u kome politika gubi karakter prinude, prisile... i ponovno postaje djelatnost svih građana u samoupravljanju, način života ljudi”.

Nipošto dakle nije slučajno da se i na kraju svoje bogate karijere ponovno, kao da se krug zatvorio, ponovno opet pitao “što se pod pojmom politike misli”. Učinio je to tako što je, teškoj bolesti usprkos, preveo rukopis H. Arendt, iz njezine zaostavštine, “Što je politika?” (2013); knjiga je objavljena u biblioteci “Čari političkoga”.

Nenadmašni ‘sintetičar analiza’

No prava se mjera Prpićeve teorijskopoličke lucidnosti može, po mom sudu, prepoznati tek u sposobnosti da pojmovnu strogost svoje političke teorije analitički plodno, a epistemologijski i metodologijski osviješteno, spoji s konkretnom razinom analize problema u realnom kontekstu. Ništa Prpiću nije bilo više strano od apstraktnoga vankontekstualnog političkog mišljenja. Neumorno i duhovito se izrugivao maniri provincijalnog preuzimanja gotovih shema i rješenja iz razvijenijih zapadnih zemalja. Uvijek je umio dnevne i kontingentne probleme naše političke svakodnevniće dići do razine pojmovnih uvida. Bio je utjelovljenje sposobnosti sinteze filozofskih, pravnih i političkih analiza. U tome mu nitko nije bio ravan u nas, pa se doista može smatrati “najbritkijim umom

hrvatske politologije” (V. Inoslav Bešker, “Odlazak najbritkijeg uma hrvatske politologije”, *Jutarnji list*, 30.10.2014, str. 17.). Štoviše, u tome je usporediv i s najvećim svjetskim političkim znanstvenicima XX. stoljeća.

Prpićevo umijeće čitanja i tumačenja klasičnih tekstova političke teorije bilo je također vrhunsko. Kao uzoran hermeneutički standard trajno može poslužiti njegovo tumačenje Marxa, napose njegovo već klasično kritičko čitanje Marxove mladenačke kritike Hegela. U svojoj nenadmašenoj knjizi *Država i društvo. Odnos “građanskog društva” i “političke države” u ranim radovima Karla Marksa*, besprijekorno je pokazao teorijsku nedostatnost Marxove kritike Hegela u “Prilogu židovskom pitanju”. U nekoliko rečenica i pojednostavnjeno: Marxova realno-humanistička kritika građanskog društva pada ispod Hegelove razine, jer to društvo poima kao pukostanje partikularnih individua, a ne kao *društveni proces* razmjensko-tržišne formacije društvenosti, u kojoj se čovjek već uspostavlja kao općenitost u zbiljskoj zajednici vlasnika, subjekata privatnog prava. Budući da ne razumije da je sfera društva prožeta imanentnim zakonitostima – čak ni nakon početnog studija političke ekonomije – Marx ne može primjerenost shvatiti ni podrijetlo, ni bit, ni ustrojstvo moderne države, nego državu svodi na rezultat revolucije političkog duha, odnosno čovjekove samosvijesti. Stoga se Marxova pozicija pokazuje, paradoksalno, nedovoljno kritičkom spram zbiljnosti moderne države i društva.

Tako o Marxu nitko prije Prpića nije pisao. Raskrčio nam je putove i otvorio nove obzore. Čak i danas, nakon nekoliko desetljeća, njegovo tumačenje plijeni svojom virtuosnom egzegezom. Čak i danas, teško bi mu bilo pronaći dostojnog pandana u svjetskoj sekundarnoj literaturi o Marxovim ranim radovima.

Afirmacija stručno važnih knjiga

No, to je samo najpoznatija ilustracija njegovih interpretacijskih dosega. Generacije studenata mogle su u njegovim predavanjima i na seminarima uživati u majstorstvu njegovih minucioznih tumačenja Marxovih *Grundrisa*, ili Millova spisa *O slobodi*, ili Machiavellijeva *Vladara*, ili liberalizma, ili nacionalizma. Evo, kako ga je doživio i prikazao kao nastavnika, primjerice, jedan njegov bivši student u intervjuu s njime: “Oni koji su slušali predavanja profesora dr. Ivana Prpića na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, znaju s koliko je hedonističke strasti ovaj profesor *povijesti političkih doktrina*, balansirajući s petoptica u zraku uspoređivao Hobbesa i Webera, feudalno

gospodstvo, građansko društvo i postmodernu”.

Nadalje, krasilo ga je temeljno poznavanje velikih teorijskih i idejnih strujanja našeg vremena i njihova znalačka kritička recepcija. Nije se povodio za površnim modnim kvaziizazovima, jer je nepogrešivo umio razlučiti bitno od okazionalnoga. Svojim je istančanim kriterijima otkrio brojne veoma važne knjige i afirmirao ih u našoj stručnoj javnosti. Mogu se izdvojiti i istaknuti barem napoznatije: od iznimno utjecajne Macphersonove *Političke teorije posljednjeg individualizma*, preko Andersonove *Zamišljene zajednice*, Eliasova *Procesa civilizacije*, Plessnerove *Zakašnjela nacija*, Arendtine *Što je politika?*. Zahvaljujući njemu, te su knjige bile prevedene i objavljene, a njihov je odjek bio širok i znan u našoj sredini.

Politička teorija – put izlaska iz krize

Ne mogu a da o liku Ive Prpića ne iznesem i jednu malu, ali rječitu anegdotu. G. 1989. upriličili smo razgovor u povodu hrvatskog izdanja knjige francuskog filozofa Jacquesa Bideta, “Što da se radi s ‘Kapitalom’?” Drugog dana, nakon skupa, nas dvojica šetamo s Bidetom Zrinjevcem, po krasnom vremenu. Prpić mu je potanko, sebi svojstvenim žarom iznosio na njemačkome svoje glavne teorijske prigovore njegovu tumačenju Marxa. Bidet je samo kimao glavom, bez riječi. Nakon što ga je pažljivo saslušao, Bidet se okrenuo prema meni i obratio mi se zadivljenim riječima: “Je vois que Prpić, ce n’est pas un nom, c’est une **notion!**”

Čini mi se da veliko poštovanje prema vrhunskom političkom znanstveniku professoru emeritusu Ivanu Prpiću i osjećaj duga i zahvalnosti naše politologijske zajednice prema njemu ne mogu bolje izraziti doli parafrazom Derridina *homagea* Marxu: za hrvatsku političku znanost „... **nema budućnosti bez Prpića**... u svakom slučaju određenog Prpića, njegova genija i barem jednog od njegovih duhova“.

Tome se smijemo realno nadati samo u mjeri u kojoj budemo uvažili i slijedili Prpićeve grandsenjerske poruke nade, optimizma i vjere u spoznajne potencijale kolektivnog uma europske političke teorije: “... valja podsjetiti da je upravo **politička teorija svojevrstna teorija krize**. Svoju refleksiju politike Aristotel je formulirao u vrijeme krize polisa, Machiavelli, Bodin i Hobbes svoju su novu paradigmu u političkoj teoriji izveli u vrijeme krize predmodernih vladavinskih sustava. U vrijeme krize liberalizma formulirana je teorija političkog pluralizma itd. Iskustvo upućuje na **optimizam i vjeru da će upravo politička teorija opet naći put izlaska iz krize**...”

publicistika

Studentski časopisi

Uredništvo smatra da je studentski žurnalizam iznimno važan za sva iskustva koja bi vrijeme studiranja trebalo donijeti mladom čovjeku. Stoga prezentiramo pregled publikacija na Sveučilištu u Splitu koje studenti uređuju sami, ili zajedno s profesorima, nadajući se da će ovaj prikaz biti poziv za suradnju u postojećim časopisima i poticaj za osnivanje novih.

STOP FESB

Fani Bajić, glavna urednica

Studentske novine FESB-a prate aktualne događaje na FESB-u i Sveučilištu u Splitu. Uz prezentaciju najnovijih inovacija u području tehnike i tehnologije, STOP sadrži i zabavne rubrike, a predstavljajući studentskih udruga i projekata nastoji motivirati druge studente da se angažiraju.

Treći broj STOP-a, tiskan u lipnju 2014., sadrži, čak 56 stranica nastalih pod vodstvom urednice **Fani Bajić**, grafičara **Marka Lovrića** i fotografkinje **Petre Kakić**, 15-ak studenata FESB-a koji čine uže uredništvo STOP-a, te profesora i 30-ak suradnika koji su uložili svoj komadić kreativnosti, upornosti, talenta i maštovitosti. Studentima je najzanimljivija rubrika u

kojoj donosimo intervju s profesorima.

Cilj novina studenata FESB-a jest ponuditi stručne odgovore na razna pitanja studenata, pružiti relevantnu informaciju te otvoriti razne teme koje zanimaju studente kako bi konačno pridonijeli i širenju akademske kulture. Osim toga, STOP ima za cilj poticati kreativnost i kulturno izražavanje studenata, te uspostaviti nove oblike suradnje u akademskom okruženju.

Svako novoizdanje STOP-a nastavlja dugu tradiciju ovog lista koji je počeo izlaziti 60-ih godina prošlog stoljeća, pa svi studenti koji žele priliku izraziti svoje mišljenje, pokazati kreativnost, prenijeti znanja ili iskustva drugima, mogu kontaktirati uredništvo putem e-maila: novine.stop@fesb.hr.

Sve koje zanima nešto više o terminu nuklearnoj fuziji, volontiranju, životu blizanaca, Elektrijadi, studentskim praksama i putovanjima, mogu pronaći i digitalno izdanje novina na internetu. A mi se nadamo da će svi čitatelji i dalje prepoznati našu želju da im pokažemo pozitivnu, vedru i poticajnu sliku studenata FESB-a i studentskog života, kao i želju da ostvarimo suradnju s profesorima i studentskim udrugama.

Glasnik Medicinskog fakulteta

u Splitu izlazi od 2007. godine, dva puta godišnje - tijekom proljeća i tijekom zime (jedina je iznimka dvobroj Glasnik 2013. godine). Za Glasnik pišu studenti i nastavno osoblje Medicinskog fakulteta, a cilj je pisanom riječju uvijek ječati svakodnevni život na fakultetu. Zbog toga su i teme najčešće takve, novosti i događanja na fakultetu i sveučilištu, a ponekad i teškoće na koje valja upozoriti, pa ipak u Glasniku nema onih suhoparnih, medicinskih tema kojima su inače kao medicinari okruženi.

Ono što Glasnik već tradicionalno krasi su Foto kolačić i Foto žulj, rubrike u kojima se fotografijom posebno pohvali (ili ukori) neki dio fakultetske svakodnevnice.

ce, te fotostrip, kojim se daje pečat proteklom razdoblju. U proteklom brojevima intervjuirani su i dobitnicima Nobelove nagrade, a kao i posebnu reportažu o povijesti našeg fakulteta, popraćenu originalnom arhivskom građom. Od ovog broja također planiramo i redovitu rubriku na engleskom jeziku, kako se studenti Medicine na engleskom jeziku ne bi osjećali zapostavljeno.

Uredništvo ima osam članova, a sačinjavaju ga **Dalibora Behmen**, **Lana Barać**, **Ivica Grković**, **Valdi Pešutić Pisac**, **Ana Utrobičić**, **Ivan Budimir Bekan**, studentski urednik **Marin Vidak** i glavni urednik **Milan Ivanišević**.

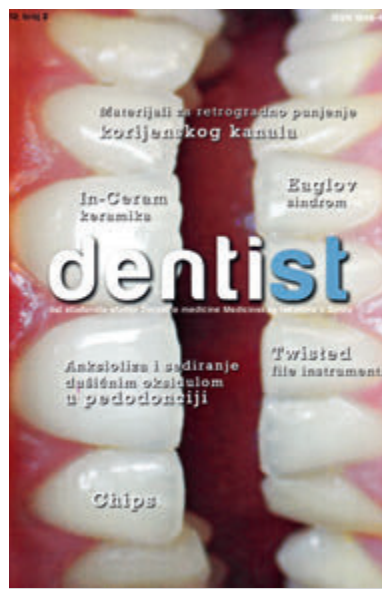
Glasnik se tiska u 500 primjeka. Primjerci časopisa se mogu besplatno preuzeti u fakultetskoj knjižnici, a svi dosadašnji brojevi su dostupni na internetskim stranicama fakulteta.

DentiST

DentiSt, časopis studenata Dentalne medicine u Splitu, nastao je na inicijativu prodekanice prof. dr. sc. Dolores Biočine - Lukende, kako bi se studenti uključili i potaknuli na pisanje stručnih radova, te kako bi sami studij, a time i Medicinski fakultet, podigli na višu razinu. Osim stručnih tekstova u časopisu se mogu naći i šaljive fotografije studenata i neke druge zanimljivosti.

Prvi urednik časopisa bio je Mate Miloš, dr. med. dent., uz pomoć kolegica Katarine Madunić, dr. med. dent. i Mateje Majstorović-Matejić, dr. med. dent., koja je naknadno preuzela funkciju glavnog urednika časopisa.

Kvaliteta časopisa je prepoznata nadaleko, što je zasluga samih studenata koji pišu stručne radove pod mentorstvom kadra studija. Značajan je i doprinos vanjskih suradnika iz Rijeke i Zagreba, a primjeri časopisa mogu se naći i u

knjižnicama medicinskog fakulteta u Ljubljani, Zagrebu i Sarajevu.

Visoku razinu časopisa prepoznalo je i u Sveučilište u Splitu koje je, na prijedlog prof. dr. sc. Dolores Biočine-Lukende dodijelilo Mati Milošu posebnu Rektorovu nagradu za promicanje znanosti.

Fenix

Ekonomski fakultet

Prvi broj Feniksa, studentskog lista Ekonomskog fakulteta u Splitu, izašao je 2012. godine. Uz glavnog urednika Nikolu Sunjka, članovi uredničkog tima bili su Jure Šesnić, Andrea Topić, Andrea Racetin, Kristina Roca, Sanja Šušak, Ivan Romić i Duje Matić. Feniks je realiziran zahvaljujući pokrovi-

teljstvu Studentskog zbora i Ekonomskog fakulteta, a u prvom je broju donio niz zanimljivosti, od analize profila uspješnih poduzetnika, sveučilišnog sporta, angažmana studenata u humanitarnim projektima lokalne zajednice, studiranja u inozemstvu te izbora za najprofesora Sveučilišta.

Odraz KBF-a Darko Rapić, glavni urednik

Časopis Odraz ugledao je svjetlo dana davne 2005. godine. Prvi je broj bio plod dugogodišnjeg razvoja ideje o pokretanju jednog studentskog časopisa. Statutom je određeno da se časopis izdaje minimalno jednom godišnje. Bilo je slučajeva kada su studenti, silno motivirani, tiskali druge brojeve iste akademske godine. Tijekom godina, časopis je mijenjao izgled, dizajn i stil pisanja. Mijenjali su se urednici, uredničko vijeće i teme, a već desetu godinu časopis je tu s nama. Štoviše, novo uredništvo prošle je godine odlučilo otvoriti časopis drugim fakultetima i ne zadržavati svoje misli i ideje unutar Zrinsko Frankopanske 19. Nadalje, časopis se trudi rušiti neke prisutne predrasude o zatvorenim teozolima. Stoga je u posljednja dva broja bio naglasak na društvene teme. Čitatelji su, čini se, prepoznali taj rad pa su se nedavno javili studenti s drugih fakulteta i svoje tekstove i ideje ponudili nama.

nju pripremiti poseban časopis.

Časopis Odraz u akademskoj godini 2013./2014. pokriva niz tema: jedan je članak posvećen našem kolegi koji je u veljači ove godine preminuo, a tu se još mogu naći i razmišljanja o modernim fenomenima poput Facebooka i selfie-ja, zatim o glazbi, zdravlju i slično. Na kraju se nalaze duhovno-teološki članci. Ipak su oni glavna karakteristika našega fakulteta. Dio časopisa je rezerviran za poeziju, a gotovo svi tekstovi obogaćeni su crtežima naših

kreativnih studenata. Posljednji broj osvježen je sa kutkom za zabavu gdje možete pročitati nekoliko pošalica, ali i zaigrati binario, sudoku ili pak teološku krizaljku. Na samom kraju nalazi se popis svih promoviranih diplomanata iz prethodne akademske godine. Vjerujemo kako svatko može pronaći nešto za sebe. Barem jednu rečenicu ili jednu misao.

LiST studenata teologije

Studenti Katoličkog bogoslovnog fakulteta nude još jedan časopis - List studenata teologije (LiST) kojeg uređuje urednik Odraza. LiST je specifičan i jednostavan časopis. Izlazi otprilike dva puta mjesečno u 80-ak primjeraka, godišnje izade minimalno deset brojeva. LiST se tiska na jednom A4 papiru koji se prepolovi da se dobiju četiri stranice. Usprkos tome, bogat je sadržajem. Prva stranica rezervirana je za riječ urednika koji obično napiše nekoliko obavijesti i novosti vezane za fakultet, te uvede u glavnu temu broja LiST-a. Teme su doista raznovrsne; od duhovnih tema do recenzija filmova, poezija i slično. Tema često bude vezana uz neki blagdan, razdoblje i slično - poput posebnog božićnog i uskrsnog izdanja, savjeta za učenje za ispite i slično. Na posljednjoj stranici nalazi se rubrika "(Ne)poznati svetac tjedna" u kojem se prikaze nekog sveca ili sveticu koji se po katoličkom kalendaru slavi u sljedećih desetak dana. Također se ukratko opiše zanimljivosti odabranog sveca i za što ga Crkva postavlja kao zaštitnika. Časopis se zaključuje s nekoliko informacijama te općim podacima LiST-a. Prva tri broja ove akademske godine posvećena su trima studentica iz Poljske koje su došle kod nas studirati preko Erasmus-a.

Za sve zainteresirane, časopisi se ažuriraju na službenoj stranici Katoličkog bogoslovnog fakulteta www.kbf-st.hr. Postavljeni su u PDF formatu pod linkove „Studenti“, zatim „Studentski listovi“. Na tim mjestima nalaze se email adrese za sve moguće upite, kritike i prijedloge. Oba časopisa tiskaju se (financijskom) potporom Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu, a dio troškova potpomaže i fakultet.

Restauratori In situ

Prvi broj elektroničkog časopisa *In situ* ugledao je svjetlo dana u ožujku 2013. godine. Časopis je,

Sveučilišta u Splitu

kao studentica, pokrenula Sagita Mirjam Sunara, nastavnica Akademijina Odsjeka za konzervaciju-restauraciju. "Primarni cilj časopisa bio je predstaviti studente, studij i njihov rad stručnoj i široj javnosti," objašnjava Sunara. "Ne manje važno, časopis je trebao po-

boljšati razmjenu informacija između pojedinih specijalizacija Odsjeka za konzervaciju-restauraciju, ali i između Odsjeka i konzervatorske službe." Budući da se nije mogao iznaći novac za papirno izdanje časopisa, on otpočeka postoji samo u elektroničkom obliku. "Internet je odabran kao medij iz još jednog razloga: omogućavao nam je da dopremo do šire publike," dodaje Sunara.

U *In situ* su se objavljivala izvješća o stručnim projektima u kojima su studenti sudjelovali, sažeci ili čitava poglavlja njihovih završnih radova, prijevodi stručnih tekstova sa stranih jezika i priloge o događajima vezanim uz zaštitu kulturne baštine. Od osam rubrika koliko ih je časopis izvorno imao (Odjeli, Praksa, Seminari, Prijevodi, Galerija, Razno, Iz struke i Rječnik), čak pet je bilo "rezervirano" za studente. U rubrici Iz struke publicirali su se radovi profesionalnih konzervatora-restauratora, dok je rubriku Rječnik – koja predstavlja pionirski pokušaj standardizacije stručne terminologije na hrvatskom jeziku – uređivala mr. sc. Katarina Hraste, profesorica engleskog jezika.

Prve dvije godine *In situ* je izlazio kao godišnjak, a u njegovu podnaslovu je stajalo "on line časopis studenata konzervacije-restauracije Umjetničke akademije u Splitu". Nakon što je Sunara diplomirala, nitko od studenata nije bio

voljan preuzeti uređivačku dužnost pa je ona nastavila obavljati taj posao. Godine 2008. godine časopis je preimenovan u "In situ – online časopis Odsjeka za konzervaciju-restauraciju". I format mu se ponešto izmijenio: izbačena je rubrika Galerija, a članci se više nisu objavljivali periodično, već

redosljedom kojim su pristizali.

Formiranjem uredničkog odbora 2011. godine povećao se broj nastavnika odgovornih za osmišljavanje sadržaja časopisa i popunjavanje njegovih rubrika. "Nažalost, nismo precizno raspodijelili odgovornosti pa već tri godine nije objavljen niti jedan novi članak," kazuje Sunara, koja je i dalje na mjestu glavne urednice. "Ipak, sa svojih 180 objavljenih radova *In situ* ostaje dragocjeno vrelo informacija svim studentima konzervacije-restauracije, ali i onima koji se ovim poslom profesionalno bave."

Allegro UMAS

Časopis Allegro pokrenut je 2008. godine zajedničkim snagama studenata Glazbenog odjela Umjetničke akademije u Splitu, a na inicijativu Sare Dodig koja je o osnutku časopisa rekla sljedeće: „Htjela sam da imamo mjesto gdje možemo zabilježiti sve značajne događaje, rezultate i uspjehe naših studenata i profesora, te na taj način polako kroz generacije stvarati glazbeni mozaik sadašnjice. Tokom ljeta razradila sam ideju, osmislila teme i koncepciju tada mogućeg prvog broja te na jesen predložila plan svojim kolegama i profesorima. Tako je sve krenulo...". Prva tri broja ovog zanimljivog, informativnog te vizualno atraktivnog časopisa uređivala je Sara Dodig, a časopis je potom preuzela Suncica Polić.

Allegro je vrijedan prilog povijesti Akademije, sa tekstovima koji su pokrivali glazbena događanja u

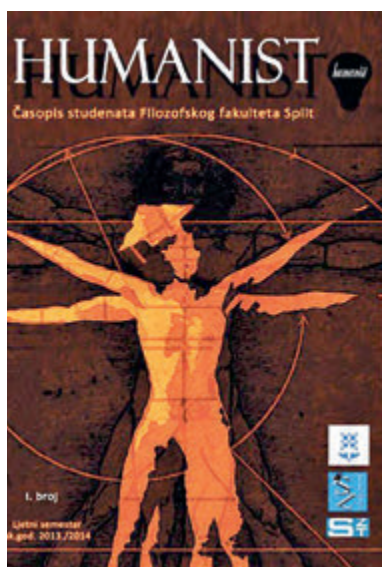

Splitu, Hrvatskoj pa i u svijetu. Raznovrsne rubrike su imale za cilj približiti teme kao što su očuvanje zbornice glazbe i iskustva studiranja u inozemstvu (intervjui sa studentima Odjela na razmjeni, i bivšim studentima koji su upisali poslijediplomske studije), a redovito su prikazivana i izvješća s natjecanja, te osvrti na koncerte, i to renomiranih glazbenika kao što su Paco De Lucia ili Bob Dylan.

Allegro je imao i svoj prepoznatljiv i svjež vizualni identitet. Prva dva broja dizajnirao je student dizajna UMAS-a Dalibor Kazija, dok je treći broj na svoj osobit način vizualno uobličio Nino Tocigl. U uredništvu Allegra su tijekom godina sudjelovali i sljedeći članovi: Katarina Akrap, Jelica Valjalo, Vjekoslav Hudeček, Branimir Rezić, Mario Krnić, Jelena Galić i Bernard Kahle.

Humanist FF Valentina Perišić

Časopis "Humanist" osnovan je u lipnju 2013. godine kao prvi jedinstveni časopis studenata Filozofskog fakulteta u Splitu s ciljem poboljšanja dijaloga među studentima i profesorima te kako bi se dao prostor za praktično djelovanje studentima društvenih i humanističkih znanosti. "Humanist" izlazi semestralno, odnosno dva puta godišnje, u različitim uredničkim sastavima, a sadrži nekoliko desetaka stranica raznovrsnog sadržaja namijenjenog stu-

dentima Filozofskog, ali i široj studentskoj populaciji koju tekstovi iz područja humanističkih i društvenih znanosti zanimaju. Prvi broj realiziran je u svibnju, a drugi broj očekujemo u prosincu 2014. godine. Od samog početka, u stvaranju časopisa sudjeluje pedesetak studenata svih studijskih grupa i smjerova splitskog Filozofskog fakulteta s tim da broj autora neprestano raste.

Humanist uređuje glavni urednik, uredničko vijeće i lektori. Glavna i odgovorna urednica prvog broja, ujedno i inicijatorica projekta, bila je Valentina Perišić, dok je posao glavnog urednika drugog broja pripao Antoniju Kovačeviću. Osim što se u svakom broju mijenjaju glavni urednici mijenja se i sastav uredničkog vijeća, a svrha je animacija i aktivacija što većeg broja studenata i studentica Filozofskog fakulteta u Splitu.

Časopis "Humanist" je podijeljen na glavne rubrike nazvane po svih deset odsjeka Filozofskog fakulteta u Splitu, književnu, filmsku i glazbenu kritiku, pomalo drugačiji sportski kutak te rubriku "Inspirejšn" koja je namijenjena svim zainteresiranim studentima za objavljivanje svojih literarnih radova. Studenti objavljuju i svoje stripove, fotografije i drugo.

Naklada je poprilična, u prvom broju 1000 primjeraka, u drugom 700, uz online izdanje postavljeno na stranici Filozofskog fakulteta.

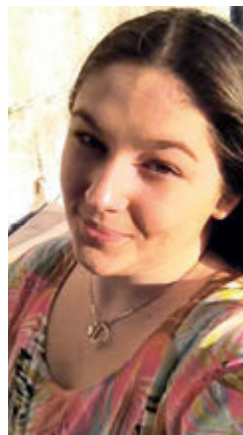

Časopis je potpuno besplatan i distribuira se u prostorima Filozofskog fakulteta u Splitu tijekom cijele akademske godine.

The Split Mind FF

Časopis The Split Mind pokrenut je 2004. godine na Odsjeku za anglistiku Filozofskog fakulteta u Splitu, uz pomoć i podršku profesora Briana Willemsa i Simone Rylea. Cilj časopisa bio je okupiti radove studenata FFST-a te ponuditi studentima platformu za objavljivanje svojih radova. Osim toga cilj je bio i potaknuti književnu i kulturnu osviještenost grada, pa je TSM postao časopis za književnost i kulturu ne samo FFST-a već i Splita.

U The Split Mind-u čitatelji mogu pronaći poeziju podijeljenu u dvije kategorije – one by one (autorska poezija koja se objavljuje po principu jedan autor – jedna pjesma) i prijevode poezije. Časopis sadrži i dio posvećen proznim tekstovima koje šalju neobjavljivani autori, ali se nađe i poneki pro-

zni tekst s domaćim, splitskim štihom. Pronađete tu i koji esej, osvrt i književna kritika te likovni prilozi koji uvijek nose određenu poruku, a poneki čak i provokativnu

kritiku suvremenog društva. U prošlim su brojevima sudjelovali i brojni poznati autori poput Ante Tomića, Borisa Dežulovića, Sanje Pilić, Renata Baretića i drugih.

Nedovoljan broj studenata samoinicijativno šalje svoje radove za objavljivanje, tako da većinu studentskih radova koji su objavljeni u časopisu prosljede profesori književnosti, jer ih smatraju dovoljno kvalitetnima. Uredništvo časopisa se nada da će se ovaj „trend“ promijeniti i da će studenti postati barem malo aktivniji.

Cijena časopisa je 20 kn. Ukoliko ga netko želi kupiti može se javiti na e-mail (the_split_mind@yahoo.co.uk) ili Facebook profil časopisa.

Dakle, ako ste kreativni, pišete

poeziju, prozu, crtate ili biste se željeli okušati u nečem od navedenog, pošaljite svoj rad - Uredništvo TSM-a željno iščekuje vaše radove.

Nasciturus na Pravu

Povijest „Nascitursa“, časopisa Pravnog Fakulteta u Splitu, započinje davne 1972.

„Pismom omladini“, Emila Zole iz 1897., koje ima svoju snagu još i danas: „Ko će se dići da traži pravdu ako ne ti, jer ti ne učestvuješ u našim borbama interesa i ličnosti, još

se nisi uplela ni kompromitirala ni u jednoj sumnjivoj aferi i možeš potpuno otvoreno, pošteno i dobronamjerno da govoriš.“ Nasciturus prati studentske probleme, političko stanje u državi te refleksije tog stanja na studente. U rubrici „Bumerang“ studenti polemiziraju sa profesorima o aktualnim pravnim problemima. Tu su i izvadci iz radova književnika i studentske pjesme i prozni radovi, prijevodi iz strane stručne literature, te rubrika „Kronologija književne ljevice“.

Objavljena su tri izvanredna broja. Prvi je izdan povodom obilježavanja Dana pobjede. U njemu su reizdani neki tekstovi koji su objavljeni 1945. Kao i novi radovi, ali uglavnom sve na temu Drugog svjetskog rata i poratnih zbivanja. Drugi izvanredni broj je izdan povodom smrti Josipa Broza Tita. Treće izvanredno izdanje, ujedno 25. broj Nascitursa izašao je povodom pedesete godišnjice fakulteta, a u njemu smo detaljno razradili povijest i razvitak Pravnog Fakulteta i paralelno samog Nascitursa. Rubrika o glazbi, knjigama i filmu se razvija u osamdesetim godinama, pa tako imamo i članke povodom smrti Jima Morrisona te članke o domaćim bendovima, kao što je „Bijelo dugme“, a i u novijim brojevima pojavljuju se recenzije i kritike albuma, glazbenika, pisaca, filmova...

Nasciturus je, unatoč poznatoj studentskoj pasivnosti, dobrom voljom i upornošću studenata preživio sve nedaće te od skromnih početaka, preko nekoliko prekiđa, i dalje ustrajan, što dokazuje da ovaj studentski časopis nije samo pravna fikcija, nego pravna i studentska realnost.

sport

UNISPORT

škola višestranog sportskog razvoja i identifikacije talenata

PIŠE: ŠIME VERŠIĆ

Koncem studenoga Splitski sveučilišni športski savez u suradnji sa Sveučilištem u Splitu kreće s projektom *Unisport škole višestranog sportskog razvoja i identifikacije talenata* koja će se pod vodstvom magistara, profesora i studenata Kineziologije provoditi u novoizgrađenoj dvorani sveučilišnog kampusa.

Škola je namijenjena dječacima i djevojčicama mlađe školske dobi od 6 do 10 godine koja imaju sportske afinitete i koja nisu uključena u sustavni klupski trening. Djeca u ovoj dobi u školi provode 4 do 5 sati bez fizičke aktivnosti, a satovi tjelesne i zdravstvene kulture su zbog neadekvatnih materijalnih uvjeta rada (nedostatak dvoranskih termina, nedostatak opreme i rekvizita) često loše organizirani.

U ovakvoj situaciji, roditelji djece koja imaju izraženu potrebu za fizičkom aktivnošću pribjegavaju preranom uključivanju djece u sportske škole koje nemaju razrađene sustave rada s djecom ove dobi.

Najčešće se rad u klupskim sportskim školama temelji na preranom usavršavanju specifičnih znanja i vještina umjesto izgradnje čvrstog temelja bazičnih motoričko – funkcionalnih sposobnosti i na usvajanju širokog spektra motoričkih znanja. Ovo je razlog zašto se škola višestranog razvoja preporučuje prije uključivanja u sustavni klupski trening.

Što je zapravo višestrani razvoj?

Za malu je djecu vrlo važno da razviju cijeli niz temeljnih vještina koje će im pomoći da postanu općenito dobri sportaši prije nego započnu s treniranjem određenog sporta. To se na-

Za malu je djecu vrlo važno da razviju cijeli niz temeljnih vještina koje će im pomoći da postanu općenito dobri sportaši prije nego što počnu trenirati određeni sport

ziva višestrani razvoj i jedno je od najvažnijih načela treninga za djecu i mladež. Višestrani razvoj ili razvoj više vještina, uobičajen je u istočnoeuropskim zemljama gdje postoje sportske škole koje nude temeljne programe treninga. Djeca koja pohađaju te škole razvijaju temeljne vještine i biotička

moramo im osigurati nužno vodstvo i priliku. Svrha višestranog razvoja je unapređenje cjelokupne prilagodbe.

Djeca i mladež koji razvijaju različite vještine i motoričke sposobnosti, lakše će se prilagoditi zahtjevima treninga ako ne budu podvrgnuti pritisku koji je povezan ranom specijali-

met, košarka, rukomet, odbojka, tenis) te boričakih sportova (hrvanje, karate, judo, boks). Također, djeca će sudjelovati u raznim dodatnim aktivnostima poput posjeta sportskim klubovima i natjecanjima, druženja s vrhunskim sportašima i trenerima, izletima, kampiranjima, sudjelovanja na

postoji mjesto za veliki broj djece ako se ona pravovaljano i pravovremeno usmjere u sport u kojem mogu postići najbolje rezultate. Dijete koje je uspješno u jednom sportu ne „traži“ se u drugim sportovima i nije sklon promjeni fizičke aktivnosti jer ga postojeća zadovoljava fizički, psihički ali i sociološki upravo zato što u sportu u kojem je uspješno, dijete pronalazi vršnjake koji ga poštuju zbog njegovih sposobnosti i znanja što je u psiho-socijalnom razvoju vrlo važno.

Da bi bilo moguće usmjeriti djete u pojedini sport, potrebno je odrediti njegov kineziološki afinitet i zdravstveni status, izmjeriti antropometrijske i psihosocijalne karakteristike te motoričke i funkcionalne sposobnosti.

Kada se izvrši analiza, djetetu i roditelju se sugerira u kojem bi sportu ili sportskim aktivnostima postigli najbolje rezultate. Nije rijetka pojava da jedno dijete konkurira za čitav niz sportova i sportskih aktivnosti zbog toga što pojedine grupe sportova zahtijevaju jednake ili slične razine istih motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, antropometrijskih karakteristika i psiho-socijalnu strukturu pojedinca. Prilikom usmjeravanja djece se najčešće raspoređuju u 2 velike skupine:

1. individualni sportovi - gimnastika, atletika, plivanje, boričakih sportova, tenis, badminton, stolni tenis, strelčarstvo, mačevanje...

2. sportske igre - rukomet, nogomet, košarka, vaterpolo, odbojka, hokej...

U koju će od ove dvije skupine ući dijete ovisi ponajviše o njegovoj strukturi ličnosti. Ako je dijete talentirano za vodene aktivnosti, ono koje ima strukturu ličnosti za individualne sportove biti će usmjereno u plivanje, a ono koje više naginje radu u

grupi, u vaterpolu. Ovakav sustav usmjeravanja djece u pojedini sport ili sportsku granu donosio je rezultata kad god je bio primjenjiv, a koristile su ga sve velike sportske nacije, od bivšeg SSSR-a do Sjedinjenih Američkih Država. Na kraju je potrebno kazati da sustav usmjeravanja nije nepogrešiv jer nije moguće sa 100% sigurnošću reći koje će dijete ostvariti vrhunske rezultate u nadolazećoj karijeri te on samo predstavlja djelomični potencijal djeteta, ali smanjuje mogućnost pogreške i gubitka dragocjene nadarene djece. Sustav usmjeravanja preporuča se i djeci i njihovim roditeljima zbog toga što tako dobivaju stručne informacije i sugestije koje se temelje na objektivnim pokazateljima.

Višestrani razvoj vs. rana specijalizacija

Uzrast u kojem se započinje, specijalizira i dostiže vrhunska izvedba različit je od sporta do sporta a višestrani razvoj trebao bi biti temelj iz kojeg se razvija specijalizacija. Sportaši koji su specijalizirali u puno ranijoj dobi dosegli su svoje najbolje izvedbe na juniorskoj razini. Te izvedbe nikada nisu ponovljene kada su postali seniori (nakon 18 godina). Dio njih je odustao od sporta prije nego su dosegli seniorsku razinu. Samo je manji dio sportaša koji su rano specijalizirali bio u stanju unaprijediti izvedbu u seniorskom uzrastu.

Veliki broj vrhunskih sovjetskih sportaša započeo je trenirati u organiziranom okruženju u doba juniorskog uzrasta (14-18 godina). Oni nikada nisu bili juniorski prvaci ili postigli državni rekord. Međutim, u seniorskom uzrastu su mnogi od njih postigli nacionalne i međunarodne vrhunske rezultate. Većina sportaša je smatrala da je njihov uspjeh bio moguć zbog višestranosti temelja koje su izradili tijekom djetinjstva i juniorskih godina.

Konačni cilj ovog projekta tako je stvaranje bazena sportskih talenata koji će služiti budućim splitskim sveučilišnim klubovima i klubovima partnerima Sveučilišta u Splitu, koji će kroz rad Unisport škole višestranog sportskog razvoja i identifikacije talenata, dobivati pravilno selektiranu djecu, s čvrstim sportskim temeljima, što će poslužiti kao dobra baza i zamašnjak rasta i razvoja splitskog sporta koji ovime dobiva novu, znanstvenu dimenziju.

motorička znanja kao što su trčanje, skakanje, bacanje, hvatanje, padanje, prevrtanje i ravnoteža.

Djeca postaju izuzetno usklađena i usvajaju vještine koje su temeljne za uspješnost u različitim pojedinačnim i momčadskim sportovima, kao što su laka atletika, nogomet ili košarka. Većina programa također ima plivačke komponente jer plivanje pomaže djeci da razviju aerobne kapacitete, a istovremeno smanjuje preveliki pritisak na njihove zglobove.

Ako potičemo djecu da razviju različite vještine, ona će vjerovatno iskusiti uspjeh u nekoliko sportskih aktivnosti, a neki od njih će imati tendenciju i želju da se specijaliziraju i dalje razvijaju svoju nadarenost. Kada djeca pokažu zanimanje za daljnji razvoj svoje nadarenosti,

zacijom. Sportaši koji su u stanju plivati, voziti bicikl i trčati, mogu vježbati kardio-respiratorni sutav na različite načine i tako značajno smanjiti mogućnost ozljeda.

Višestrani program treninga koji se usredotočava na sveukupni sportski razvoj, zajedno sa stjecanjem specifičnih vještina i strategija pojedinog sporta, vodit će uspješnijoj izvedbi u kasnijim stupnjevima sportskog razvoja, što znači da se moraju žrtvovati kratkoročni rezultati.

Osnovni cilj rada škole višestranog razvoja i identifikacije talenata je svestrano utemeljenje sportskog obrazovanja i odgoja što će se provoditi planom i programom koji će obuhvaćati savladavanje osnovnih elemenata gimnastike, plivanja, igara s loptom (nogo-

sportskim turnirima i natjecanjima te još mnogo toga.

Usmjeravanje djece u sportove i sportske grane

Vječita je dilema je li neko dijete nadareno i koliko je nadareno za određeni sport. U današnje vrijeme sportska se znanost uvelike približila odgovoru na ova pitanja, pa su se beskonačna „naklapanja“ i debate bez pokrića svele na matematičke jednadžbe koje mnogo preciznije mogu odrediti koje su to motoričke i funkcionalne sposobnosti, antropometrijske karakteristike i kakva je struktura ličnosti potrebna da bi pojedinac bio uspješan u nekom sportu. Razlike od sporta do sporta su velike, što znači da je uspješnost u različitim sportovima određena različitim sposobnostima i karakteristikama. Drugim riječima, u sportu